

องค์ความรู้ สู่ประชาชน

วารสารอันเนื่องมาจาก
พระราชดำริ

ISSN 1685-8234 ปีที่ ๑๐ ฉบับที่ ๔ ตุลาคม - ธันวาคม ๒๕๕๕

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงห่วงใยโครงการพัฒนาต่าง ๆ ที่ได้พระราชทานเพื่อช่วยเหลือราษฎร ให้สามารถใช้ประโยชน์ได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ ดังพระราชดำรัสเมื่อวันที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๓๒ ตอนหนึ่งความว่า

“...โครงการชลประทานต่าง ๆ ที่ได้ดำเนินการก่อสร้างเสร็จแล้ว ควรจัดการให้ราษฎรมีการใช้น้ำอย่างถูกวิธี และเกิดประโยชน์สูงสุด โดยเน้นให้หน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องร่วมมือกันดำเนินการ...”

แสดงให้เห็นว่าทรงติดตามและให้ความสำคัญกับการใช้ประโยชน์จากโครงการต่าง ๆ ซึ่งราษฎรจำเป็นต้องได้รับการส่งเสริมจากหน่วยงานด้วย จึงจะสามารถได้รับประโยชน์สูงสุดจากโครงการนั้น ๆ

ปัจจัยสำคัญคือ องค์ความรู้ในการใช้ประโยชน์เพื่อให้ได้รับผลของการพัฒนาอย่างเต็มที่นั้น ก็สามารถมาศึกษาเรียนรู้ได้จากศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำรินิคมภาคต่าง ๆ ที่เปรียบเสมือนแหล่งเรียนรู้พระราชทาน เป็นโรงเรียนของเกษตรกรหรือผู้สนใจเข้ามาศึกษาดูงาน ฝึกอบรมความรู้ที่เป็นผลสำเร็จของศูนย์ฯ ที่เผยแพร่ขยายผลอย่างกว้างขวางแล้ว กว่า ๘๓ เรื่อง เลือกรวมจากงานศึกษาทดลองวิจัยกว่า ๑,๑๕๔ เรื่อง โดยไม่ต้องไปลองผิดลองถูกให้สิ้นเปลืองเสียเวลา

ท่านองคมนตรีจุลนภ สนิทวงศ์ ณ อยุธยา บอกว่า ศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ เป็นพระราชมรดกที่สร้างองค์ความรู้เพื่อพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ให้ประชาชนอยู่ดีกินดี ที่ฝากไว้ให้แผ่นดินชั่วลูกชั่วหลาน

ท่านองคมนตรีพิลากร สุวรรณรัฐ เล่าว่า ทรงศึกษาทดลองการฟื้นฟูป่า ทรัพยากรธรรมชาติ และการพัฒนาความเป็นอยู่ด้านต่าง ๆ ทั้งการปลูกข้าว ปลูกพืช เลี้ยงโค พลังงานทดแทน ในสวนจิตรลดา ก่อน แล้วจึงมีพระราชดำริจัดตั้งศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำรินิคมภาคต่าง ๆ เพื่อเป็นสถานีกระจายถ่ายทอดความรู้ไปสู่ประชาชนอย่างเหมาะสม ตามสภาพภูมิประเทศและภูมิสังคม จึงอาจกล่าวได้ว่า โครงการส่วนพระองค์สวนจิตรลดา คือ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริแห่งแรก

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริทั้ง ๖ แห่งทั่วประเทศ จึงเปรียบเสมือนฐานทัพในการต่อสู้กับความอดอยาก ยากจน เพื่อชัยชนะของการพัฒนา

ปัจจุบันศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำรินำบริการด้านการศึกษาดูงานแก่หน่วยงาน และผู้สนใจทั่วไปกว่า ๑ ล้านคน/ปี ฝึกอบรมถ่ายทอดองค์ความรู้พัฒนาอาชีพกว่า ๕๐,๐๐๐ คน/ปี มีการปรับปรุงคู่มือองค์ความรู้ หรือ “เมนู” ฝึกอบรมของศูนย์ฯ และจัดพิมพ์แล้ว ๒ แห่ง ส่วนอีก ๔ แห่ง จะทยอยดำเนินการจัดพิมพ์เผยแพร่ตามลำดับต่อไป

สำหรับสารคดี “**ประโยชน์สุขของแผ่นดิน**” ได้จัดทำเป็นตอนสั้น ๆ ๒ - ๓ นาที ในลักษณะสารคดีองค์ความรู้จากโครงการต่าง ๆ โดยจะได้เผยแพร่ออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์ ในเบื้องต้นได้มีการหารือกับทางช่อง ๙ อสมท และไทยพีบีเอส เกี่ยวกับเรื่องนี้ และการร่วมกันจัดทำสารคดีโทรทัศน์นำผลสำเร็จของประชาชนที่ได้รับประโยชน์จากโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำรินำเสนอในรูปแบบที่น่าสนใจ

โปรดติดตามรายละเอียดต่อไป...

กองบรรณาธิการ

“...คำอวยพรและคำปณิธานสัจญ์ ที่ทุกท่านได้กล่าววนั้น เป็นที่ประทับใจมาก ขอขอบพระทัยและขอบใจท่านทั้งหลาย ตลอดจนประชาชนชาวไทยทุกคน ที่พร้อมใจกันมาด้วยความปรารถนาดีและไม่ตรีจิต

ความปรารถนาดีและความพร้อมเพรียงกันของทุกท่าน อย่างที่ได้เห็นในวันนี้ ทำให้ข้าพเจ้าปลื้มใจ มีกำลังใจมากขึ้น ด้วยมีความเชื่อเสมอมาว่า ความเมตตาปรารถนาดีต่อกันนี้เป็นปัจจัยอย่างสำคัญ ที่จะยังความพร้อมเพรียงให้เกิดมีขึ้น ทั้งในหมู่คณะ และในชาติบ้านเมือง และถ้าคนไทยเรายังมีคุณธรรมข้อนี้ประจำอยู่ในจิตใจ ก็มีความหวังได้ว่า บ้านเมืองไทย ไม่ว่าจะอยู่ในสถานการณ์ใดๆ ก็จะสามารถอดปอดภัย และดำรงมั่นคงต่อไปได้ตลอดรอดฝั่งอย่างแน่นอน

ขออำนาจแห่งคุณพระรัตนตรัยและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ จงดุ่มครองรักษาท่าน และชาติไทย ให้มีแต่ความผาสุก ร่มเย็นยั่งยืนไป...”

พระราชดำรัส พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
ณ พระที่นั่งอนันตสมาคม วันพุธที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๕๕

วารสารอันเนื่องมาจาก
พระราชดำริ

สารบัญ

๖

พระราชกรณียกิจ

๑๐

บทความเฉลิมพระเกียรติ

องค์ความรู้ขยายผลสู่ประชาชน :
๑๙ ผลงานที่โดดเด่นของ ศูนย์ศึกษาการพัฒนา
อันเนื่องมาจากพระราชดำริ

๒๔

ในความทรงจำ

“การทรงงานที่ไม่มีวันหยุด” เสวนาพิเศษในงาน
พรรณไม้งามอร่ามสวนหลวง ร.๙ ครั้งที่ ๑๕

๔๑

แนะนำโครงการ

คุณภาพการจัดการ...สู่ปัญญาชนาชนาก

๔๖

บทความพิเศษ

ค่ายเยาวชนรู้งาน สืบสานพระราชดำริ
(RDPB Camp)

๕๓

เศรษฐกิจพอเพียง

เรือนจำชั่วคราวเขากลิ้ง
เรือนจำพอเพียงตามแนวพระราชดำริ

๕๗

ประมวลภาพกิจกรรมเฉลิมพระเกียรติ

๘๐ พรรษา ปวงประชา ร่วมเย็น เป็นสุข

๖๖

ความเคลื่อนไหว

วารสารเนื่องมาจาก
พระราชดำริ

๕ ปีที่ ๑๐ ฉบับที่ ๔ ตุลาคม - ธันวาคม ๒๕๕๕

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

เสด็จพระราชดำเนินไปทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจในพื้นที่จังหวัดน่าน และจังหวัดแพร่

วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๕ เสด็จพระราชดำเนินไปทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจโครงการศูนย์ภูฟ้าพัฒนา อำเภอบ่อเกลือ จังหวัดน่าน โดยมี นายสุวัฒน์ เทพอารักษ์ เลขาธิการ กปร. และเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้อง เฝ้าฯ รับเสด็จ ทอดพระเนตร ศูนย์เรียนรู้วิถีชีวิตและวัฒนธรรมชนเผ่ามละปรี ศูนย์เรียนรู้ชุมชนไทยภูเขา “แม่ฟ้าหลวง” มละปรี ภูฟ้า พระราชทานสิ่งของแก่ครูนิเทศ และทอดพระเนตรแปลงเกษตรเพื่ออาหารกลางวัน แปลงเกษตรเพื่อผลิตอาหารบริโภคในชุมชน และห้องฝึกปฏิบัติการคอมพิวเตอร์สำหรับชุมชน จากนั้น เสด็จพระราชดำเนินไปยังห้องนิทรรศการภายในอาคารสำนักงานศูนย์ภูฟ้า ทรงรับฟังผลการดำเนินงานด้านการเกษตรและงานพัฒนาด้านป่าไม้ ทอดพระเนตรแปลงชาอยู่หลง โดยมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกราบบังคมทูลรายงานผลการพัฒนาผลิตภัณฑ์ชาอินทรีย์

วันที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๕๕ เสด็จพระราชดำเนินไปทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจ ณ โรงเรียนบ้านห้วยโก้น หมู่ที่ ๑ อำเภอเฉลิมพระเกียรติ และโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนผู้บังคับบัญชาลูกเสือรถไฟมกสะสัน หมู่ที่ ๑ บ้านห้วยเลา ตำบลชนแดน อำเภอสองแคว จังหวัดน่าน โดยมี นายสุวัฒน์ เทพอารักษ์ เลขาธิการ กปร. แม่ทัพภาคที่ ๓ และข้าราชการเฝ้าฯ รับเสด็จ

จากนั้น เสด็จพระราชดำเนินไปทรงเยี่ยมราษฎรและปฏิบัติพระราชกรณียกิจโรงเรียนสัมฤทธิ์บุญวิทยาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา วัดบุญฤทธิบุญ หมู่ที่ ๕ ตำบลแม่เก็ง อำเภอวังชิ้น จังหวัดแพร่ 🌸

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี

เสด็จพระราชดำเนินไปทรงเปิดอุทยานสวรรค์ ๑๑๕ ปี อ่างทองหนองเจ็ดเส้นเฉลิมพระเกียรติ ๘๔ พรรษา ๕ ธันวาคม ๒๕๕๔ จังหวัดอ่างทอง

วันที่ ๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๔ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินไปทรงเปิดอุทยานสวรรค์ ๑๑๕ ปี อ่างทองหนองเจ็ดเส้นเฉลิมพระเกียรติ ๘๔ พรรษา ๕ ธันวาคม ๒๕๕๔ ตำบลสายทอง อำเภอป่าโมก จังหวัดอ่างทอง โดยมี นายสุเมธ ตันติเวชกุล เลขาธิการมูลนิธิชัยพัฒนา นายวิศว ศะศิสมิต ผู้ว่าราชการจังหวัดอ่างทอง นายสุวัฒน์ เทพอารักษ์ เลขาธิการ กปร. พร้อมด้วยข้าราชการและประชาชน เฝ้าฯ รับเสด็จ

ผู้ว่าราชการจังหวัดอ่างทอง กราบบังคมทูลรายงานการดำเนินงานโครงการฯ และเบิกผู้ให้การสนับสนุนการจัดงานอุทยานสวรรค์ ๑๑๕ ปี เข้ารับพระราชทานเข็มที่ระลึกจำนวน ๖๑ ราย จากนั้น เสด็จฯ ไปยังแท่นทรงกดปุ่มไฟฟ้าเปิดแพรคลุมป้าย “อุทยานสวรรค์ ๑๑๕ ปี อ่างทองหนองเจ็ดเส้นเฉลิมพระเกียรติ ๘๔ พรรษา ๕ ธันวาคม ๒๕๕๔ ” และเสด็จฯ ไปทอดพระเนตรการจัดแสดงพันธุ์พืชเขตร้อนและอุโมงค์พืชผัก

ในการนี้ พระราชทานพระราชดำริแก่เลขาธิการมูลนิธิชัยพัฒนา เลขาธิการ กปร. ผู้ว่าราชการจังหวัดอ่างทอง และผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สรุปความว่า

๑. เรื่องพันธุ์ข้าวปทุมธานี ที่มีอยู่ควรรีบดำเนินการแจกจ่ายให้ราษฎรก่อนที่เมล็ดพันธุ์ข้าวจะหมดอายุการออก

๒. พื้นที่โครงการแก้มลิงหนองเจ็ดเส้นฯ บริเวณดังกล่าว มีลมพัดแรงควรปลูกต้นยางนาเป็นแนวกำบังลมเพื่อให้สามารถปลูกพืชได้ และต้นยางนามีน้ำมัน มีประโยชน์ในการใช้ทาเพื่อรักษาเนื้อไม้ ใช้ทาไม้ เครื่องจักสานต่างๆ หรือใช้ผสมกับชันใช้ยาเรือ

๓. ปัจจุบันมีน้ำจากโครงการแก้มลิงฯ แล้ว จึงควรให้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องเข้ามาส่งเสริมใช้น้ำให้เกิดประโยชน์ในการดำเนินงาน แก่ราษฎร 🌸

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี

เสด็จพระราชดำเนินไปทอดพระเนตรแปลงนาสาธิตในที่ดินมูลนิธิชัยพัฒนา อำเภอลาดบัวหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

วันที่ ๓ ธันวาคม ๒๕๕๕ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินไปยังแปลงนาสาธิตในที่ดินมูลนิธิชัยพัฒนา อำเภอลาดบัวหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เพื่อทรงติดตามและทอดพระเนตรผลการดำเนินงานการจัดทำแปลงนาสาธิตในที่ดินมูลนิธิชัยพัฒนา ซึ่งเป็นโครงการนำร่องการทำนาในรูปแบบที่ลด ละ เลิกการใช้สารเคมี ในการนี้ นายสุเมธ ตันติเวชกุล เลขาธิการมูลนิธิชัยพัฒนา นายสุวัฒน์ เทพอารักษ์ เลขาธิการ กปร. ผู้ว่าราชการจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ประชาชน

เฝ้าฯ รับเสด็จ พร้อมกันนี้ได้ทรงเกี่ยวข้าวพันธุ์ดีในแปลงนาพระราชทานแก่ผู้แทนเกษตรกร ๑๐ ราย

จากนั้น เสด็จพระราชดำเนินไปทรงเปิดแพรคลุมป้ายโรงสีข้าวมูลนิธิชัยพัฒนา และทอดพระเนตรการดำเนินงานพัฒนาพลังงานทดแทนจากข้าว ตลอดจนการดำเนินงานของโรงสีข้าวมูลนิธิชัยพัฒนา และทรงเยี่ยมราษฎร 🌾

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี

เสด็จพระราชดำเนินไปทรงเกี่ยวข้าว ครั้งที่ ๑๖ ณ โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า จังหวัดนครนายก

วันที่ ๖ ธันวาคม ๒๕๕๕ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินไปทรงเกี่ยวข้าว ณ แปลงสาธิตการเกษตร โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า จังหวัดนครนายก โดยมี พลโท พอปพล มณีนรินทร์ ผู้บัญชาการโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า นายสุรัช ศรีสารคาม ผู้ว่าราชการจังหวัดนครนายก นายสุเมธ ตันติเวชกุล เลขาธิการมูลนิธิชัยพัฒนา นายสุวัฒน์ เทพอารักษ์ เลขาธิการ กปร. พร้อมทั้งหัวหน้าส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง นักเรียนนายร้อย และเกษตรกร ในจังหวัดนครนายก ฝ่าฯ รับเสด็จ

ทอดพระเนตรนิทรรศการผลการดำเนินงานแปลงสาธิตการเกษตร โดยมี นายพรชัย วณิชนพรัตน์ เกษตรจังหวัดนครนายก ได้กราบบังคมทูลถวายรายงานผลการกระจายพันธุ์ข้าวพระราชทาน พันธุ์ข้าว กข ๓๑ (ปทุมธานี ๘๐) สรุปว่า ตามที่ได้รับพันธุ์ข้าวจำนวน ๒,๐๐๐ กิโลกรัม จากโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า เมื่อวันที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๕๕ นั้น สำนักงานเกษตรจังหวัดได้มอบให้เกษตรกรสมาชิก ศูนย์ข้าวบ้านหนองตะลุมนุช หมู่ที่ ๔ ตำบลบ้านพริก อำเภอบ้านนา จังหวัดนครนายก จำนวน ๑๐ ราย

ซึ่งเริ่มเพาะปลูกเมื่อวันที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๕๕ และเก็บเกี่ยวเมื่อวันที่ ๔ ตุลาคม ๒๕๕๕ ได้ผลผลิตรวม ๗๕,๐๐๐ กิโลกรัม

จากนั้นจะกระจายเมล็ดพันธุ์ข้าว (ครั้งที่ ๑) ให้แก่เกษตรกร ๑๕ ราย ในหมู่ที่ ๑ และหมู่ที่ ๒ ตำบลบ้านพริก รวมจำนวน ๓,๐๐๐ กิโลกรัม เพื่อเพาะปลูกในเดือนธันวาคม ๒๕๕๕ จะเก็บเกี่ยวในเดือนมีนาคม ๒๕๕๖ (คาดว่าจะมี

ผลผลิต ๑๒๐,๐๐๐ กิโลกรัม) และจะกระจายเมล็ดพันธุ์ข้าว (ครั้งที่ ๒) ให้แก่เกษตรกร ๒๐ ราย ในหมู่ที่ ๘ ตำบลบ้านพริก รวมจำนวน ๔,๐๐๐ กิโลกรัม เพื่อเพาะปลูกในเดือนมิถุนายน ๒๕๕๖ และคาดว่าจะเก็บเกี่ยวในเดือนกันยายน ๒๕๕๖ จากนั้นจะกระจายเมล็ดพันธุ์ข้าว (ครั้งที่ ๓) ให้แก่เกษตรกร ๓๐ ราย ในหมู่ที่ ๕ ตำบลบ้านพริก จำนวน ๖,๐๐๐ กิโลกรัม เพื่อเพาะปลูกในเดือนธันวาคม ๒๕๕๖ 🌾

วารสารอันเนื่องมาจาก
พระราชดำริ

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ได้ศึกษา ทดลอง จนเกิดองค์ความรู้ ผลสำเร็จที่โดดเด่นสามารถขยายผลให้ประชาชนนำไปปฏิบัติมี ๑๙ เมนู ดังนี้

๑. ฟายต้นน้ำลำธาร เพื่อฟื้นฟูนิเวศลุ่มน้ำตามแนวพระราชดำริ “ฟายต้นน้ำลำธาร”

ฟายต้นน้ำลำธาร เป็นเครื่องมือเพื่อพัฒนาระบบนิเวศลุ่มน้ำเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ เพิ่มประสิทธิภาพในการทำ

องค์ความรู้ ขยายผลสู่ประชาชน

๑๙ ผลสำเร็จที่โดดเด่นของ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้อันเนื่องมาจากพระราชดำริ

หน้าที่แหล่งต้นน้ำลำธารให้เกิดความอุดมสมบูรณ์ และเอื้อต่อชุมชนได้อย่างยั่งยืน พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว มีพระราชดำริเกี่ยวกับฝ่ายต้นน้ำลำธาร ดังต่อไปนี้ “...หลักการฟื้นฟูแหล่งต้นน้ำลำธารที่เสื่อมโทรม จะต้องพยายามขยายความชุ่มชื้นจากร่องน้ำทุกร่อง โดยการก่อสร้างฝาย

กั้นร่องดังกล่าว เพื่อกั้นเก็บน้ำไว้สำหรับพื้นที่สูงในแนวร่องน้ำเป็นระยะๆ ...” ประโยชน์ของฝายต้นน้ำลำธาร ช่วยชะลอน้ำไว้ในพื้นที่ สร้างความชุ่มชื้นให้พื้นที่ป่าและพื้นที่เกษตรมากขึ้น เมื่อมีความชุ่มชื้นมากขึ้น ทำให้มีปริมาณฝนตกมากขึ้น และอุณหภูมิต่ำในพื้นที่โดยเฉลี่ยลดลง

๒. การเพาะเลี้ยงปลานิลในกระชัง

ปลานิล เป็นปลาเศรษฐกิจ สามารถแพร่พันธุ์เองได้และวางไข่ได้ตลอดทั้งปี ปลานิลสามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการผสมพันธุ์ สามารถวางไข่ในกระชัง โดยไม่ต้องขุดหลุม การเพาะปลานิลในกระชังจึงเป็นวิธีหนึ่งสำหรับเกษตรกรที่ไม่มีพื้นที่ในการสร้างบ่อ และการสร้างกระชังมีต้นทุนน้อยกว่าการสร้างบ่อ

ต้นทุนการเลี้ยงต่อตัว : ๑๐ - ๑๕ บาท

น้ำหนักปลาต่อกิโลกรัม : ๓ - ๔ ตัว

กำไรต่อกิโลกรัม : ๑๕ - ๒๐ บาท

๓. การเลี้ยงปลาอุกบึกอูยในบ่อซีเมนต์กลม

ปลาอุกบึกอูยเป็นปลาที่เกิดจากการผสมระหว่างปลาอุกอูยและปลาดุกเทศ สามารถขยายพันธุ์ได้ดี อัตราการเจริญเติบโตค่อนข้างดี ทนทานต่อโรค มีรสชาติอร่อย การเลี้ยงปลาอุกบึกอูยในบ่อ

วารสารอันเนื่องมาจาก
พระราชดำริ

ซีเมนต์กลมเป็นรูปแบบที่เหมาะสมกับเกษตรกรที่มีพื้นที่การใช้สอยและมีน้ำไว้ใช้ในการเลี้ยงปลาอยู่อย่างจำกัด

ต้นทุนการเลี้ยงต่อกิโลกรัม : ๒๗ - ๓๘ บาท

กำไรต่อกิโลกรัม : ๑๒ - ๑๓ บาท

๔. การเลี้ยงปลากดในบ่อซีเมนต์กลมระบบน้ำไหลผ่าน

ปลากดหลวง เป็นปลาหนัง ลักษณะคล้ายปลากดคัง เลี้ยงง่าย เจริญเติบโตดีกว่าปลากดบ้าน ไม่กินกันเอง อัตราการรอดตายสูง รวมทั้งเนื้อปลามีสีขาวใส รสชาติดี การเลี้ยงปลากดหลวงในบ่อซีเมนต์ระบบน้ำไหลผ่าน เป็นแนวทางเลือกสำหรับเกษตรกรที่มีพื้นที่อยู่ในเขตชลประทานหรือมีน้ำมากพอที่จะปล่อยน้ำไหลผ่านบ่อ จากที่สูงลงสู่ที่ต่ำ เพื่อเป็นการใช้น้ำช่วยเพิ่มออกซิเจนให้กับปลา แทนการใช้เครื่องให้อากาศ ซึ่งเป็นการสิ้นเปลือง

ต้นทุนการเลี้ยงต่อกิโลกรัม : ๔๐ - ๔๕ บาท

ราคาขายได้ต่อกิโลกรัม ๑๐๐ - ๑๒๐ บาท

๕. การเลี้ยงกบมูลฟร็อกโดยวิธีเกษตรธรรมชาติ

กบมูลฟร็อก เป็นกบขนาดกลางถึงขนาดใหญ่ มีถิ่นกำเนิดในทวีปอเมริกาเหนือ ปัจจุบันบ่อเลี้ยงมีหลายรูปแบบ คือ การเลี้ยงในบ่อซีเมนต์ และ

ถังซีเมนต์ชนิดกลม การเลี้ยงในกระชัง เป็นต้น

ต้นทุนการเลี้ยงกบต่อตัว : ๑๔.๙๙ บาท

ราคาขายได้ต่อตัว : ๒๔ บาท

๖. การเลี้ยงกบนาโดยวิธีการเกษตรธรรมชาติ

กบนาหรือกบพื้นเมือง พบทั่วไปทุกภาคของประเทศไทย ปัจจุบันการเลี้ยงมีหลายวิธี ๑) การเลี้ยงในบ่อซีเมนต์ บ่อแบบนี้สามารถดัดแปลงนำไปใช้ในการเลี้ยงแบบต่าง ๆ เช่น การขยายพันธุ์ การอนุบาล ๒) บ่อดิน ลงทุนต่ำ ใช้เลี้ยงพ่อแม่พันธุ์กบข้ามฤดูการได้ดี ๓) การเลี้ยงในกระชัง

ต้นทุนการเลี้ยงกบต่อตัว : ๕. ๔๔ บาท

ราคาขายได้ต่อตัว : ๑๓ - ๑๕ บาท

๗. การเพาะเห็ดเศรษฐกิจ

ขั้นตอนการผลิตเห็ดในถุงพลาสติก สามารถทำได้ ดังนี้คือ การผลิตเชื้อบริสุทธิ์ (แม่เชื้อ) การผลิตหัวเชื้อบนเมล็ดธัญพืช (หัวเชื้อ) การผลิตหัวเชื้อและการเปิดดอก (ก้อนเชื้อเห็ด)

ซึ่งเป็นการทำแบบครบวงจรในการผลิต เกษตรกรสามารถนำไปปรับหรือประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด การผลิตในโรงเรือนเปิดดอก ขนาด ๔ x ๖ เมตร มีต้นทุนและกำไรต่อโรง ดังนี้

เห็ดนางรม

ต้นทุน ๘,๐๐๐ บาท กำไร ๗,๖๐๐ บาท

เห็ดหลินจือ

ต้นทุน ๑๒,๕๒๐ บาท กำไร ๘,๕๒๐ บาท

เห็ดหอม

ต้นทุน ๕,๐๐๐ บาท กำไร ๗,๐๐๐ บาท

เห็ดนางฟ้า

ต้นทุน ๘,๐๐๐ บาท กำไร ๔,๐๐๐ บาท

๘. การเลี้ยงไก่พื้นเมืองพันธุ์

ประดู่หางดำ

ไก่พื้นเมืองพันธุ์ประดู่หางดำ ได้รับการรวบรวมและพัฒนาสายพันธุ์จากไก่พื้นเมืองภาคเหนือ เพื่อให้เป็นไก่ที่ให้ผลผลิตดี มีความต้านทานต่อโรคและสภาพอากาศของภาคเหนือ ควรมีพื้นที่สำหรับการเลี้ยงแบบธรรมชาติ หรือทำคอกขังแต่มี

ลาน ไก่จะได้ออกกำลังกายและหากินอาหารตามธรรมชาติจะเป็นการลดต้นทุน

ต้นทุนการเลี้ยงสำหรับพ่อพันธุ์แม่พันธุ์ ๑๒ ตัว

(ตัวผู้ ๒ ตัว ตัวเมีย ๑๐ ตัว) ๑๐,๐๐๐ บาท

ผลตอบแทนที่ได้ ๑๕,๕๐๐ บาท

(จากลูกไก่, มูลไก่)

๙. การเลี้ยงสุกรลูกผสมเกษร

สุกรพันธุ์ “เหมยซาน” หรือ “มิตรสัมพันธ์”

เป็นสุกรจากประเทศจีนซึ่งได้ทุลเกล้าถวายสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี สุกรเหมยซาน เป็นสุกรที่กินอาหารคุณภาพต่ำได้ มีลูกดก ทนต่อสภาพอากาศหนาวชื้น และเหมาะกับสภาพภูมิอากาศของภาคเหนือ

ค่าลงทุนการเลี้ยงสุกร ๔ ตัว ๑๔,๒๐๐ บาท

ผลตอบแทนที่ได้ ๒๖,๔๐๐ บาท (จากการขายสุกร, ปุ๋ยคอก)

๑๐. การเลี้ยงแพะนมซาแน-แองโกล

แพะนมลูกผสมพันธุ์ซาแน-แองโกลเป็นลูกผสมระหว่างพันธุ์ซาแน และพันธุ์แองโกล-นูเบียน เป็นแพะนมที่สามารถเลี้ยงได้ดีในสภาพพื้นที่ราบ และพื้นที่สูง สามารถปรับตัวต่อสภาพ

วารสารอันเนื่องมาจาก
พระราชดำริ

๑๓

ปีที่ ๑๐ ฉบับที่ ๔ ตุลาคม - ธันวาคม ๒๕๕๕

๑๒. การปลูกและขยายพันธุ์ส้มโอ (พันธุ์ขาวใหญ่, พันธุ์ขาวทองดี)

ส้มโอพันธุ์ขาวใหญ่ : ลักษณะผลกลมสูง ผิวผลเรียบมีสีเขียวอมเหลือง กุ้งมีสีขาวอมเหลือง มีน้ำมากแต่ไม่ฉ่ำ มีรสหวานอมเปรี้ยวเล็กน้อย มีกลิ่นหอมเฉพาะตัว

ส้มโอพันธุ์ขาวทองดี : ลักษณะผลมีรูปทรงกลมแป้น ที่หัวมีจิบเล็กน้อย ผิวผลเรียบมีสีเขียว เนื้อกุ้งฉ่ำน้ำ สีชมพูอ่อน มีรสหวาน มีกลิ่นหอมชวนน่ากิน

ต้นทุนการปลูกส้มโอต่อไร่ (ระยะปลูก ๘ x ๘ เมตร) ๒๖,๔๒๔ บาท

กำไรต่อไร่ ๑๑,๐๗๖ บาท

๑๓. การจัดการดินดินเพื่อปลูกผักอินทรีย์

ภาคเหนือลักษณะภูมิประเทศส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ดอนและลาดชัน ดินยังมีข้อจำกัดต่อการใช้ประโยชน์ คือ ดินดินซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการเจริญเติบโตของพืชและการพรวนดิน ถ้าสามารถนำดินที่มีปัญหาลักษณะนี้มาทำการปลูกพืชอินทรีย์ซึ่งเป็นพืชที่ให้ผลตอบแทนสูงและสามารถปลูกได้ทั้งปี

อากาศร้อนหรือหนาวได้ดี การเลี้ยงควรมีพื้นที่สำหรับปลูกพืชอาหารสัตว์ให้แพะกิน พร้อมทั้งน้ำกินที่สะอาดอย่างเพียงพอ

ต้นทุนการเลี้ยงสำหรับพ่อพันธุ์แม่พันธุ์แพะจำนวน ๕ ตัว ๖๗,๐๐๐ บาท

ผลตอบแทนที่ได้รับ ๙๐,๒๐๐ บาท (จากนํ้านม, ปุ๋ยมูลแพะ, ค่าลูกแพะ)

๑๑. การปลูกผักปลอดสารพิษ

ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตรและลดสารปนเปื้อนจากการตกค้าง ลดต้นทุนการผลิตและปัญหาหนี้สิน การผลิตผักปลอดภัยจากสารพิษจะช่วยเพิ่มรายได้ของผลผลิต เกษตรกรสามารถปลูกพืชผัก พืชสมุนไพร ผักพื้นบ้าน รวมกันแบบผสมผสานไว้รับประทานและจำหน่ายเป็นรายได้ครอบครัว

ต้นทุนการปลูกต่อไร่ ๑๑,๘๔๐ บาท

กำไรผักแต่ละชนิด กวางตุ้ง ๒,๖๐๐ บาทต่อไร่, คะน้า ๙,๘๒๐ บาทต่อไร่, ผักบุ้ง ๓,๓๔๘ บาทต่อไร่, ผักกาดฮ่องเต้ ๒,๖๑๙ บาทต่อไร่

ตลอดจนมีความปลอดภัยต่อผู้ผลิตและผู้บริโภค จึงเป็นสิ่งที่ท้าทายในการผลิต แนวทางในการจัดการดินควรมีการจัดการปลูกหญ้าแฝกเป็นแนวขวางทางลาดชัน

๑๔. การฟื้นฟูดินด้วยปุ๋ยหมักใบไม้และน้ำหมักชีวภาพเพื่อการผลิตพืช

เกษตรกรส่วนใหญ่ทำการกำจัดเศษใบไม้โดยการเผาซึ่งเป็นมลพิษต่อสิ่งแวดล้อม เพื่อเป็นการ

ลดมลภาวะทางอากาศ จึงได้แนะนำให้มีการนำเศษใบไม้มาทำปุ๋ยหมัก เพื่อปรับปรุงดินและลดต้นทุนในการใช้ปุ๋ยเคมี ปุ๋ยหมักจะช่วยปรับปรุงดิน ทำให้ดินร่วนซุย และอุ้มน้ำดีขึ้น

๑๕. ระบบนิเวศลุ่มน้ำที่ยั่งยืน

เป็นการฟื้นฟูและอนุรักษ์บริเวณต้นน้ำ ห้วยฮ่องไคร้ซึ่งมีสภาพแห้งแล้งโดยเร่งด่วน ด้วยการผันน้ำจากอ่างเก็บน้ำในระดับบนลงไปตามแนว

ร่องน้ำต่าง ๆ และปลูกป่าทดแทนตามร่องน้ำ สร้างฝายต้นน้ำเป็นระยะ เพื่อกักเก็บน้ำไว้ให้ความชุ่มชื้นกับป่า การพัฒนาคนให้อยู่กับป่า เป็นรูปแบบการพัฒนาที่เชื่อมโยง “ต้นทางเป็นป่าไม้ ปลายทางเป็นประมง ระหว่างทางเป็นเกษตรกรรม และอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง” การพัฒนาที่เชื่อมโยงบนพื้นฐานความอุดมสมบูรณ์ของนิเวศลุ่มน้ำ เป็นองค์รวมต่อกัน ความสำคัญของความรู้ในการจัดการทรัพยากรลุ่มน้ำ อันเป็นต้นน้ำลำธารตามแนวพระราชดำริ คือการพัฒนาป่า ๓ วิธี การปลูกไม้ ๓ อย่าง ได้ประโยชน์ ๔ อย่าง

๑๖. พืชอาหารสัตว์ใบพื้นที่ป่าโปร่ง

พันธุ์หญ้าที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ป่าโปร่ง ซึ่งให้ผลผลิตมากและทนต่อความแห้งแล้งได้ดี จำนวน ๒ ชนิด

๑) พันธุ์กินนีสีม่วง มีลักษณะใบเรียวยาวเหมือนใบตะไคร้ ทรงพุ่มตั้งตรง ขยายพันธุ์ด้วยเมล็ด เหมาะสำหรับตัดเกี่ยวให้สัตว์กิน

๒) พันธุ์รูซี่ แดกกอดี มีใบดก ลักษณะลำต้นกิ่งเลื้อย ต้นสูงปานกลางมีไหลเลื้อยตามดิน ขยายพันธุ์ด้วยเมล็ดและหน่อ เหมาะทั้งปลูกให้สัตว์แทะเล็มและตัดให้กิน

การลงทุน ๑๒,๙๐๐ บาท

ผลตอบแทนที่ได้รับ ๒๒,๕๐๐ บาท (สามารถเลี้ยงโคได้ ๒ ตัวต่อปี)

วารสารอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

๑๗. การปลูกหญ้าแฝกในพื้นที่ลุ่มน้ำ

ในสภาพพื้นที่ลุ่มน้ำ ประกอบไปด้วย พื้นที่ต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ ซึ่งพื้นที่ส่วนใหญ่ มักมีปัญหาสูญเสียดินจากการไหลบ่าของน้ำฝน ดังนั้นการปลูกหญ้าแฝกเพื่อรักษาหน้าดินและความชุ่มชื้นในดิน เป็นวิธีการที่ดีสำหรับเกษตรกร

น้ำฝน หญ้าแฝกเป็นพืชที่มีรากยาวหยั่งลึก แพร่กระจายเป็นลักษณะตาข่ายลงไปในดิน อายุยืนปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมได้ดี การปลูกหญ้าแฝกเพื่ออนุรักษ์ดินและน้ำ ควบคุมร่องน้ำ และรักษาความชุ่มชื้นให้กับสวนผลไม้

๑๘. เกษตรทฤษฎีใหม่

การบริหารจัดการทรัพยากรโดยจัดแบ่งที่ดินออกเป็นสัดส่วนให้ใช้ประโยชน์สูงสุด และน้ำให้ใช้เพียงพอสำหรับการเพาะปลูก เพื่อให้เกษตรกรสามารถ

ดำเนินชีวิตอยู่ได้อย่างพอเพียง โดยเน้นการพึ่งพาตนเองให้มากที่สุด เช่น การผลิตอาหารเพื่อบริโภค ลดค่าใช้จ่ายในครัวเรือน เป็นต้น

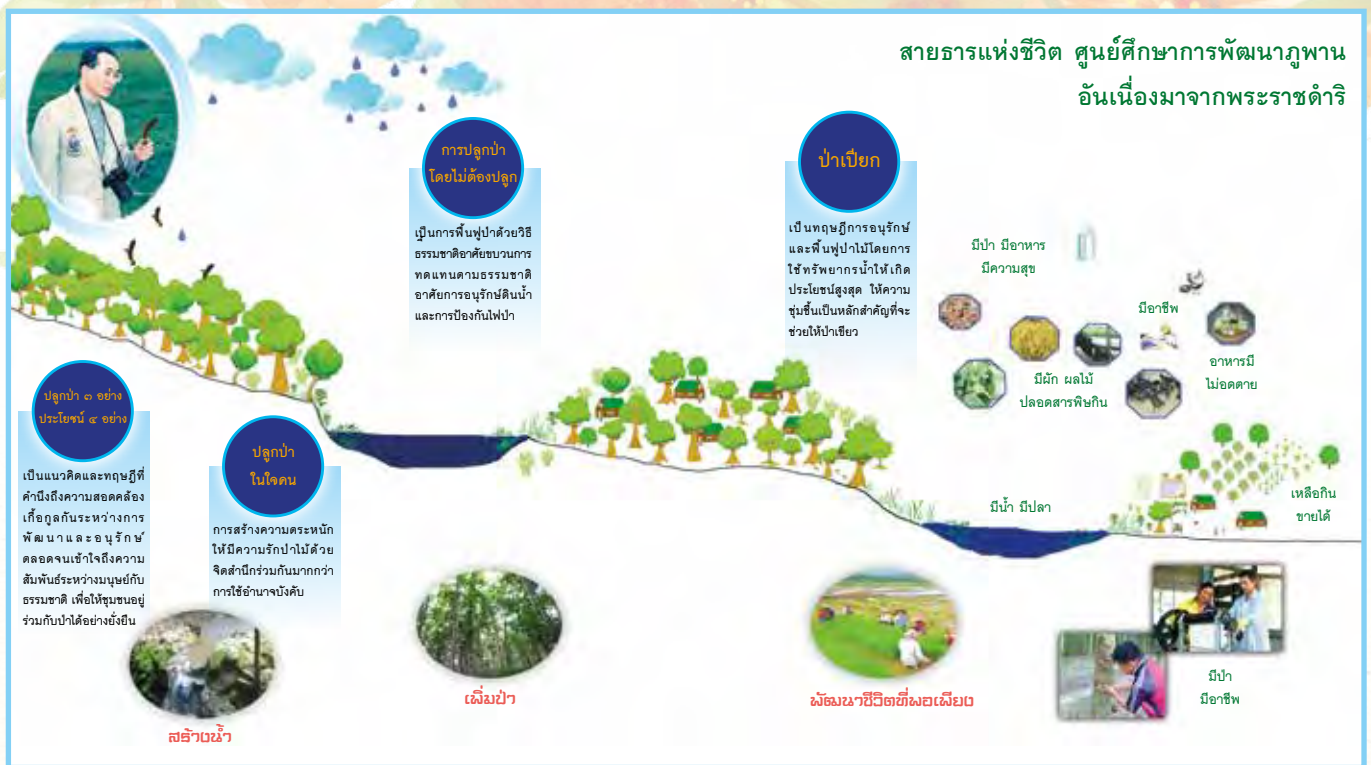
๑๙. การผลิตไม้ดอกนอกฤดู

ไม้ดอกไม้ประดับ เป็นพืชที่ทำรายได้ให้กับเกษตรกรผู้ผลิตได้อย่างน่าพอใจ การปลูกไม้ดอกตามฤดูกาลราคามักตกต่ำ ดังนั้นการผลิตไม้ดอกนอกฤดูจึงเป็นเทคโนโลยีทางเลือกสำหรับเกษตรกร เพื่อผลิตไม้ดอกจำหน่ายได้ตลอดทั้งปี และออกดอกตามเทศกาลเพื่อเพิ่มมูลค่า

ต้นทุนการผลิตและผลตอบแทนที่ได้ต่อไร่
ดอกประทุมมาและกระเจียว ลงทุน ๕๐,๐๐๐ บาท กำไร ๙๔,๐๐๐ บาท
ดอกเกล็ดไอลีส ลงทุน ๒๖๐,๐๐๐ บาท กำไร ๒๖๕,๐๐๐ บาท

สอบถามรายละเอียดการฝึกอบรมและข้อมูลเพิ่มเติม ได้ที่ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้อันเนื่องมาจากพระราชดำริ อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ ๕๐๒๒๐ โทร. ๐๕๓-๓๘๙๒๒๘-๙ ต่อ ๑๑๘ หรือ www.hongkhrai.com

แนวคิดการพัฒนาและฟื้นฟูป่าไม้อันเนื่องมาจากพระราชดำริ

๑๕ ผลสำเร็จที่โดดเด่นของ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพาน

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพานอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดสกลนคร ดำเนินการศึกษา ทดลอง วิจัย และสาธิตอย่างต่อเนื่องจนถึงปัจจุบันเป็น เวลา ๓ ทศวรรษ มีผลการศึกษาทดลองกว่า ๒๐๐ เรื่อง มีผลสำเร็จจากการศึกษา ทดลอง วิจัยที่มีความโดดเด่น ๑๙ เรื่อง ซึ่งสามารถนำไปขยายผลเป็นแนวทาง ในการดำเนินชีวิตและการประกอบอาชีพของเกษตรกรได้ นอกจากนี้ ยังสะท้อน ให้เห็นถึงส่วนหนึ่งของการพัฒนาจากอดีตจนถึงปัจจุบันที่ได้มีการสังสรรค์ความรู้ และทฤษฎีการพัฒนาตามแนวพระราชดำริ ในลักษณะ “สร้างน้ำ เพิ่มป่า พัฒนา ชีวิตที่พอเพียง” ดังนี้

๑. สายธารแห่งชีวิต

บริเวณศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพานฯ เดิมเป็นป่าโปร่ง ซึ่งถูกนำไปใช้ประโยชน์และถูกทำลายไปมาก ทำให้ไม่มีน้ำ ในหน้าแล้ง น้ำไหลแรงในหน้าฝน ผิวดินจึงถูกชะล้างเกิดปัญหาดินเค็ม ศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพานฯ จึงเป็นเสมือน แบบจำลองของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เพื่อศึกษาวิธีการพัฒนาให้เหมาะสมกับสภาพภูมิสังคม โดยได้น้อมนำแนว พระราชดำริมาใช้ ดังนี้

๑) การปลูกป่าโดยไม่ต้องปลูก

๓) การปลูกป่า ๓ อย่าง ประโยชน์ ๔ อย่าง

๒) ป่าเปียก (Wet Fire Break)

๔) ปลูกป่าในใจคน

๒. การเลี้ยงโคเนื้อภูพาน

รู้จักกันในชื่อ “ทาจิมะภูพาน” เป็นสายพันธุ์ที่ให้เนื้อคุณภาพดี ที่สุด มีความนุ่ม ไขมันแทรกเกรตสูง ที่สำคัญคือมีสัดส่วนของกรดไขมันไม่อิ่มตัว : กรดไขมันอิ่มตัว สูงกว่าโคทั่วไป มีผลทำให้เนื้อโคทาจิมะปลอดภัยต่อการบริโภค ซึ่งการพัฒนาโคเนื้อทาจิมะภูพานมุ่งเน้นการใช้โคแม่พันธุ์ที่ราษฎรมีอยู่แล้วมาผสมกับน้ำเชื้อโคเนื้อทาจิมะภูพาน แล้วขุนลูกโค เพื่อสร้างรายได้ให้กับเกษตรกรเป็นอีกหนึ่งทางเลือก โดยมีต้นทุนการผลิตเพื่อจำหน่ายประมาณ ๕,๐๐๐ - ๙,๐๐๐ บาท และค่าแม่พันธุ์โคตัวละ ๒๐,๐๐๐ บาท ให้ลูกปีละ ๑ ตัว สามารถจำหน่ายลูกโคได้ตัวละ ๑๕,๐๐๐ บาท และมีรายได้เพิ่มเติมจากการจำหน่ายมูลโคแห้ง ๔,๐๐๐ บาทต่อปี

๓. การเลี้ยงไก่ดำภูพาน

ไก่ดำ จัดเป็นอาหารบำรุงสุขภาพและได้รับความนิยมบริโภคกันอย่างแพร่หลาย โดยไก่ดำภูพานเป็นสายพันธุ์ใหม่ที่ได้ศึกษาพัฒนาปรับปรุงพันธุ์ให้ได้ไก่ดำพันธุ์ดี ทนโรค เลี้ยงง่าย โตเร็ว สร้างรายได้ให้แก่เกษตรกรได้มากถึง ๓ เท่าตัวเมื่อเทียบราคากับไก่พื้นเมืองทั่วไป โดยใช้ระยะเวลาการเลี้ยงประมาณ ๔ เดือน ซึ่งไก่ ๑ ตัว จะได้น้ำหนัก

๐.๗ - ๑ กิโลกรัม ภายใต้การเลี้ยงปล่อยหากินอิสระ ราคาตัวละ ๒๐๐ - ๒๕๐ บาท เมื่อเปรียบเทียบราคาไก่เนื้อทั่วไปจะจำหน่ายได้เพียงตัวละ ๖๐ - ๘๐ บาทเท่านั้น หากมีไก่ดำภูพานแม่พันธุ์ ๑ ตัว จะสามารถผลิตลูกไก่ได้เฉลี่ย ๔๐ ตัวต่อปี หากจำหน่ายตัวละ ๒๐๐ บาท จะสร้างรายได้เสริมได้ถึง ๘,๐๐๐ บาทต่อปี

๔. การเลี้ยงสุกรภูพาน

สุกรภูพาน เกิดจากการพัฒนาสายพันธุ์จากสุกร ๔ สายพันธุ์ที่มีจุดเด่นแตกต่างกัน คือ พันธุ์เหมยซาน พันธุ์พื้นเมืองสกลนคร พันธุ์ดुर็อกเจอร์ซี่ และพันธุ์แลนด์เรซ เพื่อให้ได้สุกรที่มีลักษณะเลี้ยงง่าย โตเร็ว ให้ลูกดก ปรับตัวเข้ากับสถานที่เลี้ยงของเกษตรกรได้ดี ทนต่อโรค ให้ลูกดก เลี้ยงลูกเก่ง และให้ปริมาณเนื้อแดงมากเมื่อนำไปขุน ปัจจุบันสามารถผลิตสุกรภูพาน ๒ สายพันธุ์ เพื่อตอบสนองความต้องการของเกษตรกรที่หลากหลาย โดยมีต้นทุนประมาณ ๒๔,๐๐๐ บาท ประกอบไปด้วยค่าพันธุ์สุกรเพศเมีย ๒ ตัว ค่าอาหารเฉลี่ยตัวละ ๖,๐๐๐ บาทต่อปี ค่าโรงเรือนต่ออุปกรณ์ และค่าผสมพันธุ์ ซึ่งจะทำให้เกิดรายได้ประมาณ ๖๑,๐๐๐ บาท จากการจำหน่ายลูกหมูและมูลสุกร

๕. การปลูกข้าวพันธุ์สกลนคร

ข้าวพันธุ์สกลนคร เป็นข้าวเหนียว ที่ปลูกได้ทั้งในสภาพนาดอน นาชลประทาน และสภาพไร่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สามารถปลูกได้ตลอดปี คุณภาพข้าวสุกเหนียวนุ่ม มีกลิ่นหอม ได้ผลผลิตประมาณ ๔๐๐ - ๕๐๐ กิโลกรัมต่อไร่ มีต้นทุนการผลิตประมาณ ๒,๕๐๐ - ๓,๓๐๐ บาท จะได้กำไรจากการจำหน่ายประมาณ ๖,๐๐๐ - ๗,๐๐๐ บาท ขึ้นอยู่กับลักษณะนาที่ทำ

๖. การปลูกข้าวพันธุ์ขาวดอกมะลิ ๑๐๕

ข้าวพันธุ์ขาวดอกมะลิ ๑๐๕ เป็นข้าวเจ้า ที่ทนแล้งได้ดีพอสมควร ทนต่อสภาพดินเปรี้ยว และดินเค็ม เมล็ดข้าวสารใส แกร่ง คุณภาพข้าวสุกอ่อนนุ่ม มีกลิ่นหอม เป็นที่ต้องการของตลาด ขายได้ราคาดี ผลผลิตข้าวขนาดดำโดยเฉลี่ย ๕๗๖ กิโลกรัมต่อไร่ มีต้นทุนประมาณ ๕,๒๓๑ บาท รายได้ประมาณ ๙,๒๑๖ บาท จึงมีกำไรโดยประมาณ ๓,๙๘๕ บาท

๗. ลิ้นจี่ นพ.๑

ลิ้นจี่ นพ.๑ เป็นสายพันธุ์ที่สามารถเจริญเติบโตได้ดีในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ดินที่เหมาะสมคือมีการระบายน้ำได้ดีเป็นพิเศษ ดังนั้นควรปลูกในพื้นที่สูงพอสมควร

เช่น จังหวัดนครพนม สกลนคร หนองคาย เลย มุกดาหาร และอุบลราชธานี ลักษณะใบยาว หนาเป็นมัน ผลมีรสหวานอมเปรี้ยวเล็กน้อย มีลักษณะเด่นคือออกดอกเดือนธันวาคม และเก็บเกี่ยวได้ในเดือนเมษายนของทุกปี ทำให้จำหน่าย

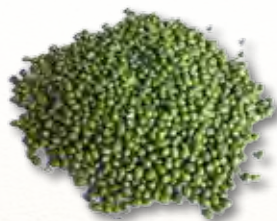
ได้ราคาดี มีต้นทุนการผลิตและรายได้จากการปลูกลิ้นจี่ นพ.๑ ในพื้นที่ ๑ ไร่ จำนวน ๒๕ ตัน ใช้ระยะเวลา ๔ ปี ผลผลิตเฉลี่ย ๒๐ กิโลกรัมต่อต้น โดยผลผลิตจะเพิ่มขึ้นตามอายุ และขนาดของทรงพุ่ม ควรปลูกพืชแซมเพื่อเสริมรายได้ช่วง ๑ - ๓ ปีแรก เช่น กล้วย พืชผัก พืชไร่อายุสั้น จะทำให้มีรายได้ชดเชยการขาดทุนในช่วงที่ยังไม่ให้ผลผลิตในช่วงปีที่ ๑ - ๒

๘. การเลี้ยงสัตว์ปีกเพื่อควบคุมศัตรูพืชสวนไม้ผล

คือการใช้ธรรมชาติช่วยธรรมชาติ มาเป็นแนวทางในการควบคุมศัตรูพืชในสวนไม้ผล โดยการเลี้ยงห่าน ๒๑ - ๒๕ ตัวต่อไร่ เพื่อควบคุมวัชพืช เนื่องจากเป็นสัตว์ที่เลี้ยงง่าย นอกจากนี้ การเลี้ยงไก่พื้นเมือง เพื่อควบคุมหนอนและแมลงในสวนไม้ผลในอัตรา ๑๐๐

ตัวต่อไร่ ซึ่งนอกจากเกษตรกรจะได้ผลผลิตที่มีคุณภาพ ปลอดภัยจากสารพิษ และยังได้อาหารจากการเลี้ยงห่านและไก่ที่จะให้ไข่ตลอดปี และได้ปุ๋ยคอกที่มีคุณภาพสูงจากการเลี้ยงห่านและไก่ โดยเฉลี่ย ๘๐๐ กิโลกรัมต่อไร่ ต่อปี อีกด้วย

๙. การผลิตวันเส้นจากถั่วเขียว

เมล็ดถั่วเขียว มีคาร์โบไฮเดรตเป็นส่วนประกอบถึงร้อยละ ๕๖ มีโปรตีน ไขมัน วิตามิน เกลือแร่ และยังมีอะมายโลสและอะมายโลเพคติน จึงสามารถผลิตเป็นแป้งที่มีคุณภาพ นำไปแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์วันเส้นที่เหนียวนุ่ม ไม่เปื่อยยุ่ย เป็นที่ต้องการและนิยมบริโภคกันทั่วไป ต้นทุนการผลิตมาจากเครื่องจักรและการปฏิบัติงาน ประมาณ ๑๘๓ บาทต่อกิโลกรัม ผลิตวันเส้นได้วันละ ๔๓ กิโลกรัม ขายวันเส้น ๒๐๐ บาทต่อกิโลกรัม จึงสร้างกำไรจากการขายวันเส้นได้ประมาณ ๗๒๖ บาทต่อวัน

๑๐. การเลี้ยงปลานิลแดงร่วมกับเปิดบาสีลูกผสมในบ่อครัวเรือน

เป็นแนวทางเลือกที่ดีและเหมาะสมกับสภาพพื้นที่ทางภาคตะวันออกเฉียงเหนืออย่างยิ่ง โดยใช้ระยะเวลา ๘ เดือน สามารถเลี้ยงเปิดได้ถึง ๒ รุ่น และเลี้ยงปลานิลแดงได้ ๑ รุ่น โดยต้นทุนหลักมาจากค่าอาหารเปิดมากกว่าร้อยละ ๕๐ ส่วนผลกำไรที่ได้จะมาจากการขายเปิดและปลา ซึ่งเป็นรายได้ที่มากกว่าการเลี้ยงปลาแบบอื่น ๆ หากเรามีพันธุ์เปิด ๕๐ ตัว พันธุ์ปลานิลแดง ๑๕๐ ตัว จะมีค่าใช้จ่ายอยู่ประมาณ ๒,๗๔๔ บาท สร้างรายได้ให้ประมาณ ๕,๗๒๐ บาท จึงมีกำไรประมาณ ๒,๙๗๖ บาท

๑๑. การเลี้ยงปลาอุกในบ่อซีเมนต์

เป็นการเลี้ยงสัตว์น้ำในรูปแบบที่เหมาะสมกับเกษตรกรที่มีน้ำใช้ในการทำการเกษตรอย่างจำกัด โดยพันธุ์ที่นิยมเลี้ยง คือ ปลาอุกเทศหรือปลาอุกยักษ์ เนื่องจากโตเร็วมาก สามารถกินอาหารได้แทบทุกชนิด ใช้ระยะเวลาเลี้ยงสั้นเพียง ๒ - ๓ เดือน ก็สามารถจำหน่ายหรือบริโภคได้ การลงทุนจะมีค่าใช้จ่ายประมาณ ๓๕๗ บาท เป็น

ค่าพันธุ์ปลาดุกและค่าอาหารสำหรับปลา ๑๐๐ ตัว สร้างรายได้จากการจำหน่ายกิโลกรัมละ ๔๕ บาท ทั้งนี้ หากใช้อาหารที่ผลิตเองจะลดต้นทุนค่าอาหารลง และหากเลี้ยงในบ่อซีเมนต์ขนาดกว้าง ๒ เมตร ยาว ๔ เมตรขึ้นไป จะคุ้มค่างบเวลาที่อยู่ระหว่างการเลี้ยงและเพิ่มผลผลิตให้มากขึ้น

๑๒. เกษตรทฤษฎีใหม่

คือ การบริหารจัดการทรัพยากรโดยเฉพาะดินและน้ำที่มีอยู่จำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุด ซึ่งมีการคำนวณตามหลักวิชาการอย่างเหมาะสม เพื่อให้สามารถดำเนินชีวิตอยู่ได้อย่างพอเพียง โดยเน้นการพึ่งพาตนเองให้มากที่สุด ทั้งนี้ การทำเกษตรทฤษฎีใหม่มี ๓ ขั้นตอน คือ

ขั้นที่ ๑ เป็นการผลิตแบบพึ่งตนเองด้วยวิธีง่าย ๆ ค่อยเป็นค่อยไปตามกำลัง พอมีกินไม่อดอยาก

ขั้นที่ ๒ เกษตรกรรวมพลังกันในรูปกลุ่มหรือสหกรณ์ ร่วมแรงในเรื่องของการผลิต การตลาด การเป็นอยู่ สุวีถีการ การศึกษา สังคม และศาสนา

ขั้นที่ ๓ ร่วมมือกับแหล่งเงินและพลังงาน ตั้งและบริการโรงสี ตั้งและบริการร้านสหกรณ์ ช่วยกันลงทุน ช่วยกันพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในชนบท ซึ่งมีใช้ทำอาชีพเกษตรเพียงอย่างเดียว

๑๓. การจัดการดินเค็มเพื่อปลูกข้าว

ดินเค็ม เป็นปัญหาสำคัญมากต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช เพราะโซเดียมมีผลทำให้โครงสร้างของดินแน่นที่บรากซอนไซไดยาก โดยเฉพาะภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งมีปัญหาพื้นที่ดินเค็มประมาณ ๑๗.๘ ล้านไร่ อย่างไรก็ตาม เกษตรกรสามารถเลือกปลูกพืชทนเค็มที่เหมาะสมและวิธีการปลูกที่ถูกต้อง เช่น พื้นที่ลุ่มน้ำขังควรปลูกข้าว จะทำให้ผลผลิตเพิ่มได้จาก ๑๐ - ๑๕ ถึงต่อไร่ เป็น ๓๐ - ๕๐ ถึงต่อไร่ ถ้าเป็นที่ดอนน้ำไม่ท่วม ควรปลูกพืชเศรษฐกิจ เช่น หน่อไม้ ฝรั่ง แคนตาลูป และควรให้อินทรีย์วัตถุในการปรับปรุงบำรุงดิน เช่น ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอก แกลบ หรือพืชปุ๋ยสด

๑๔. การจัดการดินลูกรังเพื่อเพิ่มผลผลิตพืช

ดินลูกรัง หรือดินตื้น มีความอุดมสมบูรณ์ของดินต่ำมีชั้นดินกรวด ลูกรัง เป็นอุปสรรคต่อรากพืช ไม่อุ้มน้ำ ต้องมีการจัดการดินและพืชที่เหมาะสม เช่น ชลประทาน การปรับปรุงคุณสมบัติทางกายภาพและเคมีของดิน การใช้ปุ๋ยที่เหมาะสม เพื่อพัฒนาพื้นที่ในการทำทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์ การปลูกพืชไร่หรือพืชที่มีรากตื้นต้องใส่ปุ๋ยและรักษาความชื้นด้วยวัสดุคลุมดิน หรือการปลูกไม้ผลและไม้โตเร็วต้องขุดหลุมให้กว้างกว่าปกติแล้วรองก้นหลุมด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก จากนั้นคลุมโคนต้นด้วยเศษหญ้า เพื่อรักษาความชื้นซึ่งจะช่วยให้การปลูกพืชได้ผลผลิตดี การปรับปรุงดินด้วยพืชปุ๋ยสด (ถั่วพราง, ปอเทือง เป็นต้น) ร่วมกับการใช้ปุ๋ยหมัก เพื่อเพิ่มอินทรียวัตถุให้กับดินลูกรัง ถึงแม้จะเป็นการเพิ่มต้นทุนการผลิตให้กับเกษตรกร แต่ทำให้ผลผลิตข้าวเพิ่มขึ้นจากเดิม ๒๐๐ กิโลกรัมต่อไร่ เป็น ๕๐๐ กิโลกรัมต่อไร่

๑๕. การเพาะเห็ดเศรษฐกิจและเห็ดพื้นเมือง

เห็ด มีความสำคัญทางด้านเศรษฐกิจให้ประโยชน์ด้านอาหารและยาสมุนไพร โดยนำวัสดุเหลือใช้ในด้านเกษตรกรรมและด้านอื่น ๆ มาเป็นวัสดุเพาะ เช่น ขี้เลื่อยไม้ยางพาราจะให้ผลผลิตสูงและเก็บผลผลิตได้นาน เฉลี่ยประมาณ ๔ เดือน โดยเฉพาะช่วงเดือนกุมภาพันธ์ - ตุลาคม ได้แก่ เห็ดนางฟ้าภูฐาน กิโลกรัมละ ๔๐ บาท เห็ดขอนขาว กิโลกรัมละ ๘๐ บาท เห็ดบด กิโลกรัมละ ๑๒๐ บาท

๑๖. การปลูกยางพารา

ยางพาราพันธุ์ดีเหมาะสมกับสภาพดินและภูมิอากาศของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ คือ PR225 และ RRIM 600 ซึ่งให้ผลเทียบเท่าผลผลิตน้ำยางของทางภาคใต้ ยางพันธุ์ PR225 มีการเจริญของต้นดีที่สุด ในขณะที่ยาง RRIM 600 ให้ผลผลิตน้ำยางสูงสุด การลงทุนปลูกยางพาราในพื้นที่ ๑ ไร่ ระยะปลูก ๓ x ๗ เมตร ปลูกต้นยางได้ ๗๖ ต้น จะได้ผลผลิตน้ำยางประมาณ ๒๖๓ กิโลกรัมต่อไร่

๑๗. หม่อนพันธุ์สกลนครและไหมพันธุ์นางตุ้ยสกลนคร

มีลักษณะเด่น คือ มีความทนทานต่อสภาวะแห้งแล้งได้ดี ขยายพันธุ์ง่าย สามารถใช้ท่อนพันธุ์ปลูกในแปลงได้โดยตรงหรือปักชำก่อนปลูก โตเร็ว ผลผลิตใบสดได้ ๓,๕๐๗ กิโลกรัม/ไร่ มีความต้านทานโรครากเน่าได้ และมีความทนทานเพลี้ยไฟได้ดี

ส่วนหนอนไหมโตเต็มวัยตัวผู้ขาว, ตัวเมียขาว ลักษณะลายบนตัวหนอนไหมไม่มี สีของรังไหมเหลือง รูปร่างรังไหมวงรี รอยย่นบนผิวรังละเอียด ลักษณะดีเด่นเลี้ยงง่าย ผลผลิตสูง โดยเส้นไหม ๑ กิโลกรัมขายได้ ๑,๓๐๐ - ๑,๖๐๐ บาท

๑๘. การแปรรูปผลิตภัณฑ์จากพืชสมุนไพร

สมุนไพรถูกนำมาใช้สารพัดประโยชน์ และถูกแปรรูปออกมาในแบบต่างๆ เช่น การทำลูกประคบสมุนไพรแห้ง (น้ำหนัก ๒๕๐ กรัม) โดยมีสมุนไพรที่ใช้เป็นส่วนประกอบหลักคือ ไพล ขมิ้น ตะไคร้ ใบมะกรูด ใบมะขาม พิมเสน การบูร และเกลือ สามารถสร้างรายได้เฉลี่ย ๑,๘๐๐ - ๒,๕๐๐ บาทต่อคน ต่อเดือน

๑๙. การผลิตผ้าย้อมคราม

ต้นคราม เป็นไม้พุ่มตระกูลถั่ว ชอบน้ำน้อย แดดจัด ใบครามสด หรือ ทั้งกิ่งทั้งใบแก่และใบอ่อน ประมาณ ๘ กิโลกรัม จะได้เนื้อครามปนปูนขาว ๑ กิโลกรัม ย้อมผ้าได้ประมาณ ๒๐๐ - ๓๐๐ กรัม จึงต้องปลูกต้นครามค่อนข้างมาก ขั้นตอนในการเตรียมน้ำย้อมต้องใช้ระยะเวลาทั้งหมดประมาณ ๗ วัน การทอผ้าย้อมครามสามารถสร้างรายได้เฉลี่ย ๒,๐๐๐ - ๒,๕๐๐ บาทต่อคน ต่อเดือน

ความสำเร็จของการพัฒนาตามแนวพระราชดำริดังกล่าว สามารถให้ผู้สนใจเข้าไปฝึกอบรมได้ที่ศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพานอันเนื่องมาจากพระราชดำริ บ้านนาบกเค้า ตำบลห้วยยาง อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร ๔๗๐๐๐ โทรศัพท์ ๐๔๒-๗๔๗-๔๕๘-๙ โทรสาร ๐๔๒-๗๔๗-๔๖๐ www.royal.rid.go.th/phuphan

วารสารอันเนื่องมาจาก
พระราชดำริ

๒๓

ปีที่ ๑๐ ฉบับที่ ๔ ตุลาคม - ธันวาคม ๒๕๕๕

ในความทรงจำ

การทรงงานที่ไม่มีวันหยุด

เสวนาพิเศษในงานพรรณไม้งามอร่ามสวนหลวง ร.๙ ครั้งที่ ๒๕

วารสารอันเนื่องมาจาก
พระราชดำริ

ปีที่ ๑๐ ฉบับที่ ๔ ตุลาคม - ธันวาคม ๒๕๕๕ ๒๔

สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (สำนักงาน กปร.) ร่วมกับมูลนิธิสวนหลวง ร.๙ จัดเสวนาพิเศษหัวข้อ **“การทรงงานที่ไม่มีวันหยุด”** เมื่อวันเสาร์ที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๕๕ ณ หอรัชมงกล สวนหลวง ร.๙ กรุงเทพฯ ผู้ร่วมเสวนาประกอบด้วย **ฯพณฯ นายอำพล เสนาณรงค์** องคมนตรี/ประธานกรรมการบริหารโครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ **นายสุวัฒน์ เทพอารักษ์** เลขาธิการ กปร. และ **นางสาวสายสวรรค์ ขยันยิ่ง** ตัวแทนภาคสื่อมวลชนเป็นผู้ดำเนินรายการ สาระสำคัญของการเสวนาสรุปได้ ดังนี้

ผู้ดำเนินรายการ : ขอนำท่านผู้ชมเข้าสู่การเสวนาในงาน **“พระณัฏฐมัยรามอร่ามสวนหลวง ร.๙”** ครั้งที่ ๒๕ ขณะนี้ดิฉันอยู่ที่หอรัชมงกล บริเวณสวนหลวง ร.๙ กรุงเทพมหานคร ซึ่งวันนี้นางพระณัฏฐมัยรามอร่ามสวนหลวง ร.๙ มีกิจกรรมสำคัญอย่างหนึ่งที่จะนำท่านผู้ชมที่อยู่ทางบ้านรับชมผ่านทางสถานีวิทยุโทรทัศน์ช่อง ๑๑ กรมประชาสัมพันธ์และท่านผู้ชมที่มีเกียรติที่อยู่ในหอรัชมงกลแห่งนี้ ก็คือการเสวนาในหัวข้อที่ชื่อว่า **“การทรงงานที่ไม่มีวันหยุด”**

แน่นอนว่าเรามาพบกันในช่วงโอกาสอันเป็นศุภมงคลกว่าได้ เนื่องจากเป็นช่วงเวลาที่เราจะได้เข้าเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๘๕ พรรษา ๕ ธันวาคม ๒๕๕๕ ซึ่งทุกท่านทราบดีว่าจะได้เฝ้าทูลละออง

ธูลีพระบาท ในการเสด็จฯ ออกมหาสมาคม ณ สีสัญชร พระที่นั่งอนันตสมาคม ดังนั้นอีกมุมหนึ่งผู้ที่ได้รับใช้ใกล้ชิดเบื้องพระยุคลบาท จะมาสะท้อนภาพความประทับใจ ให้ทุกท่านฟังถึงพระราชกรณียกิจ และพระมหากรุณาธิคุณ ที่ทรงมีต่อปวงชนชาวไทยตลอดระยะเวลาที่ทรงครองสิริราชสมบัติมา ๖๐ กว่าปี ซึ่งเราจะได้รับฟังกันอย่างเต็มอิ่ม ๑ ชั่วโมงจากนี้ไป จากวิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิ ๒ ท่านด้วยกัน ท่านแรกก็คือ ฯพณฯ นายอำพล เสนาณรงค์ องคมนตรี และท่านที่ ๒ คือนายสุวัฒน์ เทพอารักษ์ เลขาธิการคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (เลขาธิการ กปร.)

คงจะขอฟังจาก ฯพณฯ องคมนตรีก่อน เนื่องจากได้ทำงานถวายพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมาเป็นเวลายาวนาน อยากให้ท่านเล่าให้ฟังว่า จากที่ท่านได้รับใช้ใกล้ชิด จากที่ท่านได้ตามเสด็จ ท่านเห็นอะไรจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวบ้าง

ฯพณฯ องคมนตรี : ผมเริ่มทำงานตั้งแต่ปี ๒๔๙๔ เรียนที่มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ จบเมื่อปี ๒๔๙๘ แล้วก็ทำงานที่กระทรวงเกษตรฯ ตลอดมา ได้ทำงานที่กรมกลีกรรรม จนกระทั่งปี ๒๕๒๐ ก็ได้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการกองพืชไร่ ตอนนั้นเริ่มได้มีโอกาสรับใช้เบื้องพระยุคลบาท เดินทางไปในภาคต่าง ๆ จนเมื่อปี ๒๕๒๓ ก็ได้เป็นรองอธิบดีกรมวิชาการเกษตร จากนั้นก็เป็นรองอธิบดีที่ยาวที่สุดในกระทรวงเกษตร ๑๒ ปี ถึงได้เป็นอธิบดี ๘ เดือน แล้วก็ป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตร ๔ เดือน เกษียณอายุราชการเมื่อ ๒๕๓๕ จากนั้นก็เป็นที่ปรึกษากรมวิชาการเกษตร ๒ ปี

พอปี ๒๕๓๗ ในหลวงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้ทำหน้าที่เป็นองคมนตรี ตอนนั้นก็ได้รับใช้เบื้องพระยุคลบาทอย่างเต็มที่ ตั้งแต่เป็นรองอธิบดีมานี้ ก็เริ่มทำงาน แต่ว่ากรมวิชาการเกษตรแบ่งงาน รองอธิบดีมี ๓ คน คนหนึ่งให้ทำ

ภาคเหนือ คนหนึ่งให้ทำทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือ อีกคนให้ทำภาคใต้ ผมได้รับผิดชอบภาคเหนือ ได้เดินทางไปเฝ้าในหลวง ไปทุกจังหวัดที่เสด็จฯ หลังจากนั้นได้เป็นองคมนตรีราว ๆ ๑๘ ปี ก็ได้รับใช้อย่างเต็มที่

ผมได้มีโอกาสทำงานค่อนข้างมาก เพราะว่า เป็นรองอธิบดีที่นาน รองอธิบดีต้องเป็นคนที่ทำงานจริง ๆ ส่วนอธิบดีต้องเดินทางไปต่าง ๆ มากมาย ทุกแห่งที่เสด็จฯ ไปทรงงานก็ต้องไปเตรียมงานล่วงหน้าอย่างน้อยก็ ๑๐ วัน ๑๕ วัน แต่พอเสด็จฯ ก็ได้เฝ้าฯ แต่ไม่มีโอกาสจะรับสั่งกับผมเท่าไร เพราะว่าผมอยู่เบื้องหลัง แต่ก็ทำงานตลอดมา ทรงรู้จักผม เพราะว่าพอดีคุณพ่อเป็นทหาร หลังจากนั้นท่านได้เป็นองคมนตรีอยู่ระยะหนึ่ง คงทรงทราบว่าผมเป็นลูกขององคมนตรีเก่า

ผู้ดำเนินรายการ : เวลาเสด็จฯ ไปทางเหนือ ขึ้นเขา ลงห้วยอะไรต่าง ๆ ทรงงานหนักไหม และทรงเดินทางอย่างไร

ฯพณฯ องคมนตรี : ถ้าระยะทางไกล จะเสด็จฯ ทางเฮลิคอปเตอร์ แต่พอไปถึงพื้นที่ก็เสด็จพระราชดำเนิน โดยยานพาหนะต่าง ๆ แต่ผมต้องเรียนว่าไม่ได้ไปทุกแห่งที่เสด็จฯ จะอยู่เฝ้าฯ เฉพาะงานของกรมวิชาการเกษตร เช่น สถานีเกษตรที่สูงขุนวาง ศูนย์วิจัยเกษตรแม่จอนหลวงเท่าที่เห็นจากภาพในรายการโทรทัศน์ต่าง ๆ ก็ได้

เสด็จฯ ทรงงานหนักมาก ส่วนผมก็รอเวลาที่เสด็จฯ มาทรงเยี่ยมหน่วยงานที่ผมดูแลอยู่

งานที่ได้รับใช้ตรง ๆ ก็คือพืช จะทรงงานให้นำพืชต่าง ๆ นำไปปลูก บางแห่งก็เป็นพืชใหม่ ผมก็ทำงานเกี่ยวกับปรับปรุงพันธุ์พืช พันธุ์ข้าวโพด ทรงทราบดีและทรงสนพระราชหฤทัย รับสั่งให้ปรับปรุงพันธุ์ จำพวกพืชเลี้ยงสัตว์ ข้าวโพดหวาน พืชใหม่ ๆ ที่เราได้มา รวมทั้งพืชที่สนพระราชหฤทัย เช่น แมคคาเดเมีย หรือพันธุ์พืชต่างประเทศที่ปลูกบนที่สูงได้ ก็จะนำมาพระราชทานพวกเราปลูก หลายแห่งตอนนี้ก็ยังมีต้นอยู่ อย่างเราไปเยี่ยมศูนย์ศึกษาการพัฒนา หรือศูนย์วิจัยพืชสวนตามที่ราบที่สูงก็ยังมีพืชที่ทรงปลูกอยู่ เราก็จะไปเยี่ยมทุกแห่ง จะ

ทรงปลูกต้นไม้ ปลูกพืชใหม่ ๆ ทุกแห่ง ที่เสด็จฯ ไปทรงเยี่ยม

ผู้ดำเนินรายการ : ท่านเลขาธิการ กปร. ช่วยเสริมประเด็นนี้ ที่เรามาคุยกันในหัวข้อที่ว่า การทรงงานที่ไม่มีวันหยุดนั้น มีผลสืบเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน ให้ประชาชนได้อยู่ดีกินดีอย่างไรบ้าง ท่านเลขาธิการ กปร. ก็เป็นท่านหนึ่งที่ทำงานถวายใกล้ชิด ตั้งแต่ยังหนุ่ม ๆ ก็จะได้เห็นท่านเลขาอยู่ร่วมภารกิจ หรือได้ตามเสด็จไปในพระราชกรณียกิจต่าง ๆ ได้เห็นการทรงงานหนักมากขนาดไหน

เลขาธิการ กปร. : ผมเองก็ทำงานที่สำนักงาน กปร. มา ๓๑ ปี ก็ได้มีโอกาสติดตามเสด็จไปพื้นที่ต่าง ๆ จะเห็นได้ว่าทรงงานก็เพื่อเข้าไปแก้ไขปัญหาให้กับพี่น้องประชาชน ยกตัวอย่าง ภาคเหนือที่ปัญหาสาเหตุดีในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๑๐ - ๒๕๑๒ รุนแรงมาก ก็มีพระราชดำริทำอย่างไรถึงจะหาพืชที่मतทดแทนฝิ่น ก็ไม่ทรงใช้ตำรวจไปจับ ทหารไปปราบ แต่มีพระราชดำริแก้ไขปัญหให้กับพี่น้องประชาชนได้อย่างยั่งยืน

มีอยู่ครั้งหนึ่งได้บันทึกไว้ว่าทรงพระดำเนินข้ามเขาสูง เพื่อไปทอดพระเนตรต้นกาแฟ ปรากฏว่า

ทั้งหมดเหลือต้นกาแฟอยู่ต้นเดียว ก็เสด็จฯ ไปเพื่อให้กำลังใจ พยายามที่จะทำอย่างไรให้กาแฟต้นนี้ออกเงย ทดแทนฝิ่นให้ได้ ตั้งแต่ปี ๒๕๑๗ ได้เสด็จฯ ไปทรงเยี่ยม จนเกิดเป็นโครงการหลวงในพื้นที่ภาคเหนือ จนกระทั่ง ณ วันนี้พื้นที่ในประเทศไทยที่ปลูกฝิ่นเหลือน้อยมากแทบไม่มีเลยแล้วมีกาแฟและพืชเมืองหนาวขึ้นมาเต็มไปหมด คงเคยได้ยินกาแฟที่ดอยตุง ดอยช้าง ปางขอน

ผมไปติดตามโครงการหนึ่งที่เชียงราย ชาวเขาปลูกกาแฟแค่ ๑๐ ไร่ เขาก็มีรายได้ไม่ต่ำกว่า ๒๐๐,๐๐๐ บาท ซึ่งถือว่าเป็นรายได้ที่ดี เขาก็ไม่ไปสนใจเรื่องการตัดไม้ทำลายป่า เขาก็สนใจดูแลแปลงกาแฟของเขา เพื่อให้ออกดอก ออกผล เพื่อจะเป็นรายได้เลี้ยงตัวเองได้

ผู้ดำเนินรายการ : เวลาเสด็จพระราชดำเนินไปแบบนั้นลำบากมาก ถ้าเป็นคนธรรมดาทั่วไป พระเจ้าแผ่นดินเสด็จฯ ไปทอดพระเนตรกาแฟเพียงต้นเดียว ข้ามเขาเป็นลูก ๆ มีหนทางหรือท้องถิ่นทุรกันดารไหน ที่ท่านเลขาฯ ได้ตามเสด็จแล้วจะเล่าให้ฟังให้พวกเราเห็นถึงพระวิริยอุตสาหะ

เลขาธิการ กปร. : มีเหตุการณ์หนึ่ง ซึ่งได้มีโอกาสดำเนินการที่อำเภอเขาวง จังหวัดกาฬสินธุ์ วันนั้นมีคนนำพาไปหลง จนเข้าไปถึงถนนที่ไม่มีถนน ขลุกลั่นกันดาร ทรงเรียกว่าถนนคิลโก้ ทรงขบขันพระที่นั่ง หนทางขลุกลั่นเพื่อที่จะทรงเข้าไปให้ถึงปัญหาอย่างแท้จริง ไม่ว่าจะยากลำบากแค่ไหน เพื่อที่จะเสด็จฯ ไปทอดพระเนตรลำน้ำหนึ่ง คือ ลำพะยั้ง แล้วได้พระราชทานพระราชดำริว่าชาวบ้านตรงนั้นพื้นที่แห้งแล้งมาก เขาปลูกข้าว ทอดพระเนตรเห็นเมล็ดข้าวลีบ และมีผลผลิตต่ำมาก เพราะชาวบ้านกราบบังคมทูลว่าน้ำฝนก็ไม่มี น้ำชลประทานก็ไม่มี ใช้น้ำค้างเพื่อพยุหให้ต้นพองอยู่ได้แค่นั้นเอง พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชดำริให้ใช้ทฤษฎีใหม่ก็คือหาน้ำให้กับแปลงเกษตรเล็ก ๆ ถ้ามีน้ำก็จะสามารถช่วยข้าวให้ออกดอกออกผลได้

หลังจากปี ๒๕๓๕ ประมาณสัก ๑๐ ปี ก็ไปติดตามดูผลสำเร็จของโครงการที่เกิดขึ้น ก็เห็นชัดเจนว่าชาวบ้านปลูกข้าวได้ดีขึ้น นอกจากนั้นก็มีน้ำเลี้ยงปลา เลี้ยงสัตว์ทำผสมผสาน สามารถมีชีวิตความเป็นอยู่ มีรายได้ประมาณปีละ ๑๐๐,๐๐๐ บาท เป็นรายได้ที่เลี้ยงตัวเองและครอบครัวได้อย่างดี

ผู้ดำเนินรายการ : ถ้าลองถอดแนวพระราชดำริ หรือสิ่งที่เป็แหล่งกำเนิดของโครงการต่าง ๆ แล้ว เริ่มมาอย่างไร ทรงทราบก่อนว่าประชาชนที่นั่นที่นี้เดือดร้อน แล้วก็เสด็จฯ ไปทอดพระเนตร แล้วกลับมาคิดเป็นโครงการพระราชดำริ แล้วพระราชทานกลับไป หรือว่าเสด็จพระราชดำเนินไปทรงเยี่ยมราษฎร แล้วเริ่มอย่างไรก่อน

เลขาธิการ กปร. : เรื่องโครงการแรกที่เกิดขึ้นจริง ๆ ก็คือเสด็จพระราชดำเนินไปแล้วลงไปติดหล่ม ทอดพระเนตรเห็นถึงปัญหาอย่างแท้จริง พระองค์เสด็จฯ ไปแล้วลงไปติดหล่ม อย่งไรก็ตามอยากจะเรียนทุกท่านว่าทรงศึกษา ก่อน ทรงรู้ว่าปัญหาของแต่ละที่เป็นอย่างไร แล้วจะได้เสด็จพระราชดำเนินไปถึงพื้นที่นั้น แล้วก็ไปดูสภาพพื้นที่จริง แล้วก็หาหนทางวางแผนแก้ไขปัญหาให้กับประชาชน

ผู้ดำเนินรายการ : เป็นเรื่องที่ทุกคนฟังแล้วก็คงจะชื่นใจ ว่าพระองค์ไม่เคยละเลยไม่ว่าจะไปอยู่แห่งหนตำบลใด โครงการแรกที่เราเรียกได้ว่าเป็นโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวคือที่ไหน มีความเป็นมาอย่างไร

ฯพณฯ องคมนตรี : โครงการพระราชดำริที่เป็นโครงการแรกด้านการพัฒนาชนบท ตอนนั้นเพิ่งจะเสด็จขึ้นครองราชย์ใหม่ ๆ ประทับที่หัวหินก็เสด็จฯ ไปทรงใช้รถจี๊ปวิ่งไปติดหล่ม ระยะทางจากหัวหินเพียง ๑๕ กิโลเมตร พอไปถึงชาวบ้านกราบบังคมทูลว่าระยะทางแค่นี้ห่างจากหัวหินปลูกผักปลูกผลไม้ ปลูกแล้วไม่สามารถนำมาขายได้เพราะถนนไม่ดี ทรงได้รับฟังเช่นนั้น โปรดเกล้าฯ

ให้ทางตำรวจตระเวนชายแดน โดยพระราชทานรถแทรกเตอร์ใหญ่ไปสร้างถนนยาว ๑๕ กิโลเมตร ทำให้ชาวบ้านเดินทางมาติดต่อกับหัวหินนำผักผลไม้มาขายได้ อันนี้ก็ถือเป็นโครงการหนึ่งที่พัฒนาแรก ๆ ประมาณปี ๒๔๙๕

เลขาธิการ กปร. : ตลอดระยะเวลากว่า ๖๐ ปีที่ผ่านมา ได้ทรงงานตั้งแต่โครงการแรก ที่ ฯพณฯ องคมนตรีเล่าให้ฟังอย่างต่อเนื่องตลอดมา จนโครงการต่าง ๆ เกิดขึ้น ในฐานข้อมูลของสำนักงาน กปร. มีกระจายอยู่ทุกภูมิภาค ประเทศไทยมี ๗๗ จังหวัด มีโครงการอยู่ครอบคลุมทุกเรื่องที่เป็นปัญหาของประชาชน โดยเฉพาะเรื่องน้ำ ที่เราเห็นปัญหากันมากมาย ซึ่งพระราชทานโครงการเรื่องน้ำเรื่องเดียวมีถึง ๒,๙๐๐ โครงการ

ตั้งแต่ป่าเขาโล่งมาจนถึงลงสู่ทะเล จนออกทะเลไป เป็นต้น ครอบคลุมทุกเรื่อง ทุกสาขา ไม่ว่าจะเป็นเรื่องดิน เรื่องน้ำ เรื่องป่า เรื่องอาชีพ เรื่องการศึกษา เรื่องสาธารณสุข **สิ่งที่ได้จากโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำรินี้กว่า ๔,๑๐๐ โครงการ** ก็คือตัวอย่างความสำเร็จที่ออกมาเป็นองค์ความรู้ที่สามารถจะมาศึกษา เรียนรู้ และนำตัวอย่างความสำเร็จไปเผยแพร่ขยายผลให้กับพี่น้องประชาชนมากขึ้น กว้างขวางขึ้น เพราะตัวอย่างเหล่านี้ได้มีการพิสูจน์ มีการศึกษามีการทดสอบอย่างชัดเจนแล้ว ถ้าได้ดำเนินการตามแนวทางก็จะประสบความสำเร็จได้

ผู้ดำเนินรายการ : มีเรื่องน้ำอยู่ถึง ๒,๙๐๐ โครงการ แสดงว่าก็สอดคล้องกับที่ทุกคนได้ยินบ่อย ๆ ว่า ทรงเห็นว่าน้ำคือชีวิต แล้วลำพังน้ำเองก็แก้ปัญหาหลาย ๆ แบบ ทั้งน้ำท่วม น้ำแล้งต่าง ๆ

ฯพณฯ องคมนตรี : โครงการหลัก ๆ โครงการเกี่ยวกับเขื่อนกั้นน้ำต่าง ๆ มีตั้งแต่เขื่อนขนาดเล็กจนถึงเขื่อนขนาดใหญ่ อีกอย่างหนึ่งที่จะเล่าให้ทราบถึงแรงดลพระราชหฤทัยเกี่ยวกับน้ำ เพื่อที่จะทรงศึกษาเมืองไทยทั้งประเทศ ให้รู้จักว่าเมืองไทยนี้เป็นอย่างไร เสด็จฯ ไปทั่วประเทศ สมัยนั้นเมืองไทยก็มีทั้งหมด ๗๑ จังหวัด ใช้เวลา ๕ - ๖ ปี สิ่งที่เป็นแรงดลพระราชหฤทัยเกี่ยวกับน้ำ ก็คงเสด็จฯ ไปภาคอีสานที่สี่แยกหนองแวง หนองแวง คือ หล้า ภาคอีสานที่อยู่ในน้ำ เสด็จฯ ผ่านตรงนั้น เป็นสี่แยกที่ชาวรามานั่งรอเฝ้ารับเสด็จ ตรงนั้นลักษณะภูมิประเทศเป็นนาข้าวแห้งแล้ง ฝุ่นคลุ้งไปหมด ทรงถามชาวบ้านว่าแล้งเพราะว่าน้ำแล้งใช่ไหม ด้วยความแปลกใจชาวบ้านก็กราบบังคมทูลว่าไม่ใช่แล้งเพราะแล้งน้ำ แต่ตายเพราะน้ำท่วม ก็ทรงทราบว่ามีน้ำมากแต่ไม่สามารถเก็บไว้ได้ น้ำท่วมทำให้ข้าวเสีย แต่ขณะเดียวกันพอหมดน้ำก็แล้ง จึงมีพระราชดำริสำคัญ ๓ เรื่องดังนี้

๑. ให้ทำเขื่อนขนาดเล็กกั้นลำห้วย ลำน้ำต่าง ๆ เพื่อเก็บน้ำไว้

๒. ในพื้นที่นาที่ไม่เป็นนาทำให้ชุดสระ ตอนหลังก็เป็นแก้มลิง หรือเป็นโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่

๓. ตรงนั้นเหมือนทะเลทรายฝุ่นคลุ้ง แต่ข้างบนเมฆขาวเต็มไปหมดเลย ทำอย่างไรจะเอาลงมาได้ ก็เกิดเป็นโครงการพระราชดำริอีกเรื่องหนึ่ง ที่เรียกว่าฝนหลวง เมื่อวันที่ ๑๔ พฤศจิกายน เป็นวันฝนหลวง เพราะเป็นวันที่มีพระราชดำริเกี่ยวกับฝนหลวง

ผู้ดำเนินรายการ : ตลอดระยะเวลาที่ทรงครองสิริราชสมบัติมา ๖๐ กว่าปี ยังทรงห่วงใยประชาชนเรื่องน้ำ ทรงคิดเรื่องน้ำ ทรงงานเรื่องน้ำ เรายังมีปัญหาเรื่องน้ำไม่หยุดหย่อน เป็นเหตุหนึ่งที่ทำให้เราต้องมาเรียนรู้ว่า ทรงทำอะไรมาแล้วบ้าง เรามีอะไรที่จะไปสานต่อได้บ้าง ไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานภาครัฐ เอกชน หรือประชาชนทั่วไปต้องเรียนรู้ว่าทรงทำอะไรมาแล้วบ้าง จะได้นำองค์ความรู้ที่ทรงพัฒนาขึ้นให้พวกเราไปใช้ให้เกิดประโยชน์มากที่สุด และสำนักงาน กปร. พยายามเชื่อมโยงตรงนี้อย่างไร

เลขาธิการ กปร. : ๔,๑๐๐ โครงการ คือ ตัวอย่างความสำเร็จต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น เราพยายามเผยแพร่ให้ประชาชนได้เห็นว่าในพื้นที่ของตนเอง ไม่ว่าจะอยู่จังหวัดไหน ก็มีตัวอย่างของโครงการ ณ วันนี้เราพยายามทำคือ ศูนย์การศึกษาพัฒนาฯ ทั้ง ๖ แห่งทั่วประเทศ คือ เป็นตัวอย่างว่าแต่ละภูมิภาคได้ทรงทำให้ดู ทำให้เห็น เพียงแต่เราเข้าไปศึกษา ไปเรียนรู้ แล้วนำเอาความสำเร็จ มาทดลองทำ ทดลองปฏิบัติ มีตัวอย่างมากมาย ที่ชาวบ้านเข้าไปในศูนย์ศึกษาการพัฒนาแล้วนำกลับไปทำในพื้นที่ตนเองแล้วเกิดผลสำเร็จ

อย่างเช่น ภาคเหนือ ไม่ว่าจะเป็นฝายต้นน้ำ ฝายชะลอน้ำ ขณะนี้ก็กระจายไปในพื้นที่ภาคเหนือมากมายที่ช่วยชะลอน้ำไว้เก็บน้ำไว้ในป่า และพอน้ำดีเก็บน้ำได้ป่าไม้ก็ดีขึ้น เมื่อน้ำดีป่าไม้ดี อาชีพ การเกษตรของประชาชนก็ดีขึ้นไปด้วย นอกจากนั้น ก็มีตัวอย่างเยอะแยะ เช่น คนเพาะเห็ด ผมเคยพาผู้สื่อข่าวไปดูงานให้เห็นของจริงเลยว่าเป็นอย่างไร

ชาวบ้านคนหนึ่งเขาเริ่มเพาะเห็ดจากหนึ่งโรง สองโรง สามโรง จนกระทั่งได้ ๑๘ โรง ผมก็ถามว่า ใน ๑๘ โรง รายได้ทั้งหมดปีหนึ่งประมาณเท่าไร เขาก็บอกว่าได้ประมาณ ๕๐๐,๐๐๐ บาท จากเดิม เป็นอาชีพเสริมเขาเปลี่ยนเป็นอาชีพหลัก ถ้าเกิด ตั้งใจจริง ทำจริง ขยันขันแข็งแล้ว รับรองได้ว่า ประชาชนชาวไทย และเกษตรกรชาวไทยสามารถที่จะพึ่งตนเอง ช่วยเหลือตนเองได้

ผู้ดำเนินรายการ : ศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ ทั้ง ๖ แห่งทั่วประเทศ เกิดขึ้นมาหลังจากโครงการ อันเนื่องมาจากพระราชดำริขับเคลื่อนมาระยะหนึ่ง แล้ว เหมือนกับจัดเป็นนิทรรศการขนาดใหญ่แบบ มีชีวิต เข้าไปเรียนรู้ของจริงในนั้นมีสิ่งที่ไปศึกษา ความรู้ก็ได้ แล้วได้เสียงตอบรับขนาดไหน

เลขาธิการ กปร. : ศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ ทำงานมาตั้งแต่ครั้งแรกที่พระราชทานพระราชดำริ ๓๐ กว่าปี ใน ๓๐ ปีกว่านี้ทั้ง ๖ ศูนย์ฯ จะพยายาม ศึกษา ทดสอบ ทดลอง รวบรวมแล้วมีประมาณ ๑,๐๐๐ เรื่อง เราก็พยายามกลั่นกรองให้สรุปว่าแต่ละศูนย์ฯ มีงานที่เป็นจุดเด่น จุดสำเร็จที่พร้อมที่จะ ขยายให้กับพี่น้องประชาชนทั้งประเทศ ศูนย์หนึ่ง ก็ประมาณ ๒๐ เรื่อง ซึ่งแล้วแต่ศูนย์ฯ แล้วแต่เรื่อง

แล้วแต่สภาพพื้นที่ แล้วแต่สภาพภูมิประเทศ ภูมิสังคมที่ทรงเน้นตลอดว่าวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนในพื้นที่ เราคัดเลือกมาเรียบร้อยแล้ว ตัวอย่างความสำเร็จ ๒๐ เรื่อง กำลังนำเรื่องนี้ไปสู่ประชาชน ได้มีการเชิญองค์กรท้องถิ่น ไม่ว่าจะเป็น อบต. เทศบาล กลุ่มผู้ใช้น้ำ นักเรียน นักศึกษา ชาวบ้านต่าง ๆ รวมทั้งโรงเรียน ตชด. ให้เข้าไปศึกษา ขยายให้กับพี่น้องประชาชนทั่วทั้งประเทศ โดยเฉพาะในปี ๒๕๕๕, ๒๕๕๖

อีกตัวอย่างหนึ่งคือ ช่วงที่ประสบภัยน้ำท่วม มีพี่น้องประชาชนแทบจะสิ้นเนื้อประดาตัว เราก็พาเขาไปพื้นที่ฟู้ดเชฟ ฟาอูเชฟในศูนย์ศึกษาการ

พัฒนาฯ ง่าย ๆ สามารถทำได้ทันที ในระยะสั้นเข้าไปศึกษาเรียนรู้แล้วให้กลับไปทำได้จริง ๆ อย่างที่ผมยกตัวอย่างเรื่องเพาะเห็ด เรื่องเลี้ยงไก่ ทางภาคอีสานก็มีไก่ดำ เรื่องปลูกผัก สามารถทำในระยะสั้นได้ เพื่อที่จะประดังชีพ แล้วค่อย ๆ พัฒนาขึ้นมา

ผู้ดำเนินรายการ : จนถึงทุกวันนี้ นับตั้งแต่ครั้งแรกที่เสด็จพระราชดำเนินไปทรงเยี่ยมราษฎร นับตั้งแต่ครั้งแรกที่เกิดโครงการอันเนื่องมาจาก

พระราชดำริ ทรงติดตามของเก่า โครงการที่เกิดขึ้นสำเร็จแล้ว มีคนเข้าไปได้รับประโยชน์ อยู่ดี กินดี ยังทรงติดตามอยู่ไหม

ฯพณฯ องคมนตรี : หลังจากที่ได้เสด็จฯ ไปทรงงานทั่วประเทศ งานหน่วยราชการต่าง ๆ ก็ทรงมีประสบการณ์ว่ามันน่าจะมีศูนย์ที่รวมความรู้ต่าง ๆ ไว้ด้วยกัน แทนที่จะแยกไปทำข้าว ปลา เลี้ยงสัตว์ ปลูกต้นไม้ แยกกระจายลงไป ๓๐๐ - ๔๐๐ หน่วยงาน ควรจะมีที่รวมกัน ทรงให้สร้างศูนย์การศึกษาพัฒนา เป็นการรวมงานต่าง ๆ ของทุกสาขาวิชา ไม่ว่าจะเป็นพืช สัตว์ เลี้ยงปลา เลี้ยงเป็ด ก็อยู่ในศูนย์หมด ราษฎรอยากทราบก็เข้าไปดูได้ที่ศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ

ระยะแรกที่ทรงงานสร้างศูนย์ก็ใช้เพียง ๖ แห่ง คือ เลือกตัวแทนของทั่วประเทศ เพราะไม่สามารถที่จะสร้างทุกแห่งได้ มีภาคเหนือ ภาคใต้ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ต่าง ๆ ทั้ง ๖ ศูนย์ เป็นศูนย์ที่เราทำงานมาตลอด ผมเป็นองคมนตรีที่ทำงานเกี่ยวกับการเกษตรมาตั้งแต่ทรงให้เป็นที่ปรึกษาของศูนย์นี้ตั้งแต่ต้น ตอนแรกเป็นรองประธานที่ปรึกษา ตอนหลังท่านประธานที่ปรึกษาได้ถึงแก่อนิจกรรมไป ทรงแต่งตั้งผมเป็นประธานที่ปรึกษาก็ให้คำปรึกษาความรู้จากที่ทำงาน ที่เรียนมาก็มาแนะนำตามศูนย์ต่าง ๆ ตลอดมา ก็เพื่อให้ศูนย์ได้ทำงานอย่างเต็มที่

ก็จะทรงหมั้นเวียนไปงานทุกศูนย์ ตอนที่
พระสุพลานามัยดี แต่ตอนหลังมีพระราช
กรณียกิจมาก และพระสุพลานามัยถดถอยลง
ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สมเด็จพระนางเจ้าฯ
พระบรมราชินีนาถ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ
สยามบรมราชกุมารี เสด็จฯ ไปทรงงานแทน แต่
ตอนหลังก็น้อยลงตามลำดับ ผมเองก็พยายาม
ติดตามดูให้งานทุกศูนย์ฯ นี่เป็นไปตามพระราชดำริ
ที่เคยพระราชทานไว้ บางครั้งก็นำไปกราบบังคมทูล
บางครั้งก็มีพระราชกระแสรับสั่งลงมาให้นำมา
ปฏิบัติ ส่วนใหญ่ทรงประทับอยู่ที่โรงพยาบาลศิริราช

ซึ่งการที่จะไปถวายงานหรือเข้าเฝ้าฯ บ่อยนัก การ
รบกวนยุคลบาท แต่ตอนนี้ทรงมีพระสุพลานามัย
ดีขึ้น สังเกตว่าพยายามทรงงานหลายอย่าง แสดง
ว่าทรงยังสนพระราชหฤทัย

สมัยก่อนจะทรงงานโคนมที่สวนจิตรลดา
บ้านเรากินนมจากแขกเลี้ยงทั้งหมด แขกเลี้ยง
บนโรงเรือน นมก็ไม่ค่อยสะอาด แขกก็รีดนมแล้ว
ก็ส่งไปร้านกาแฟ ตอนหลังทรงให้เลี้ยงโคนม
ในสวนจิตรลดา นำตัวอย่างพ่อพันธุ์แม่พันธุ์
เผยแพร่ไป ส่วนนมออกมาไม่สะอาด ก็ตั้งโรงงาน
โคนมที่สวนจิตรลดา

เรื่องของพลังงานแสงแดด มีหน่วยงานหน่วย
หนึ่งเข้ามาสร้างบ้านใช้พลังงานแสงแดด ซึ่งทรง
สนพระราชหฤทัย และอีกอย่างหนึ่งคือเรื่องน้ำมัน
ที่ใช้จากใต้ดินตามแหล่งต่าง ๆ นับวันจะ
ขาดแคลนลง มีพระราชดำริว่าต้องมีแหล่งพลังงาน
อื่นทดแทน ทรงวิจัยให้นักวิชาการนำพืชหลาย ๆ

อย่างมาทำน้ำมันแก๊สโซฮอลล์ เช่น พวกน้ำมัน
แอลกอฮอล์เอามาจากข้าว เพราะคนไทยชาวนา
ทุกคนรู้จักการทำแอลกอฮอล์จากข้าว เอาต้น
มันลำปะหลังมาทำน้ำมัน ส่วนน้ำมันดีเซล ทรงใช้
ปาล์มน้ำมัน เรียกว่าพลังงานทดแทน รวมทั้ง
พลังงานจากแสงแดด ในสวนจิตรลดาตอนนี้ก็มี
อาคารซึ่งสร้างแล้วใช้หลังคาพลังงานแสงแดด

อีกเรื่องที่ทรงไปเยี่ยมก็คงเป็นช้างพระที่นั่ง
ซึ่งเมื่อก่อนมีช้างพระที่นั่งในสวนจิตรลดา ตอนหลัง
ทอดพระเนตรเห็นช้างค่อนข้างไม่มีความสุขที่
อยู่ในนั้น ต้องเกี่ยวข้าวเกี่ยวหญ้าจากที่อื่นมา ก็นำ
ช้างกระจายให้ไปอยู่ตามศูนย์ศึกษาการพัฒนา

ทรงสนพระราชหฤทัยในงานวิจัยซึ่งหน่วยงาน
ก็ต้องเตรียมตัวที่จะรับเสด็จ เชื่อว่าคงจะเสด็จฯ ไป
ดู ไปทรงงานบางแห่ง ถ้าพระสุพลานามัยดีก็ต้อง
เสด็จฯ ไปที่เขาชะงุ้ม เป็นจุดหนึ่งที่จะเสด็จฯ ไป
ทรงทอดพระเนตรโครงการก่อนประจวบ

ผู้ดำเนินรายการ : เชื่อว่าชาวบ้านที่เขา
ชะงุ้มเอง ก็คงรอที่จะได้เฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท
รับเสด็จ อยากเรียนถามประเด็นว่าทุกวันทรงงาน
อย่างไม่มีวันหยุดอย่างไร คิดว่าเรื่องต่าง ๆ ที่คน
ไทยคิดดี ทำดี ทำโครงการต่าง ๆ ตามรอยเบื้อง
พระยุคลบาทถึงพระเนตรพระกรรณไหม

เลขาธิการ กปร. : อย่างที่ ๆ ผนฯ องคมนตรี
เรียนว่าพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงห่วงใย

และทรงติดตาม ถ้ามีโอกาสก็เสด็จฯ ไปในโครงการต่าง ๆ แล้วก็เตรียมการไว้หลาย ๆ โครงการ ในช่วง ๒ ปีที่ผ่านมา มีเรื่องที่ราษฎรทั่วประเทศประสบปัญหาความเดือดร้อน ความทุกข์ยาก เขาก็จะนำหนังสือทูลเกล้าฯ ถวายฎีกาไปทางสำนักกราชเลขาธิการ ไปทางสำนักพระราชวัง ทางสำนักกราชเลขาธิการก็จะดูว่าเป็นเรื่องใด ก็มีปัญหาหลากหลาย แต่ส่วนที่เกี่ยวข้องกับสำนักงาน กปร. ทางสำนักกราชเลขาธิการก็จะดูว่าถ้าเป็นโครงการที่เป็นโครงการส่วนรวม ที่เป็นโครงการใหญ่ ๆ ตัวอย่างเช่น ปัญหาเรื่องน้ำ เรื่องป่าไม้ เรื่องอาชีพต่าง ๆ ก็จะส่งมาที่สำนักงาน กปร. ทางสำนักงาน กปร. ก็จะส่งเจ้าหน้าที่ไปตรวจสอบ ไปดูว่าสิ่งที่พี่น้องประชาชนเสนอแก้ไขมานั้นเป็นปัญหาจริงไหม แล้วก็ไปตรวจสอบดู แล้วจะมีหนทางการแก้ปัญหาเหล่านั้นอย่างไร ไปปรึกษาประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เรื่องน้ำก็ประสานกรมชลประทาน เรื่องป่าไม้ก็ประสานกรมป่าไม้ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช เรื่องอาชีพก็ประสานกรมประมงหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง แล้วเราก็ประมวลเรื่องกราบบังคมทูลว่าสิ่งที่ราษฎรบอกว่าเป็นปัญหานี้มีปัญหาอะไรบ้าง แล้วจะมีแนวทางแก้ไขอย่างไรบ้าง

ถ้าเป็นสิ่งที่ เป็นประโยชน์กับส่วนรวม ทำแล้วเกิดประโยชน์ก็กราบบังคมทูล ก็จะทรงรับเป็น

โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จากข้อมูลที่เรามีของปีที่ผ่านมาอย่างน้อยเฉพาะที่เป็นปัญหาเรื่องน้ำ เรื่องป่า ส่งมาที่สำนักงาน กปร. มีประมาณ ๑๕๐ เรื่อง ใน ๑๕๐ เรื่อง หาข้อมูลแล้ว กราบบังคมทูลทรงรับเป็นโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริอีก ๕๐ เรื่อง เพราะฉะนั้นโครงการมีใหม่ ๆ เป็นโครงการที่แก้ไขให้ประชาชนในพื้นที่อย่างแท้จริง เพราะปัญหาที่เขาสะท้อนมา ที่เขาเสนอมาจริง และเราก็ประสานงานให้หน่วยงานต่าง ๆ ช่วยกันไปดูแลและไปตรวจสอบ

แต่ก็มีหลายโครงการที่มีปัญหา เช่น ไปกระทบกับราษฎรที่ไม่ยอมเสียที่ดิน ส่วนใหญ่ที่กราบบังคมทูลจะเป็นเรื่องน้ำ เพราะชาวบ้านหลาย ๆ พื้นที่ ยกตัวอย่างได้เลย ชาวบ้านที่ทำการเกษตรในพื้นที่ที่ไม่มีน้ำ กับพื้นที่ที่มีน้ำ อย่างน้อยจะมีผลผลิตและรายได้มากกว่าเท่าตัว เช่น เขาทำนาถ้าไม่มีน้ำ เจอแล้ง เจอน้ำท่วม แต่ถ้ามีน้ำอยู่ในระบบชลประทานอย่างดีแล้ว ฤดูฝนก็ทำให้ผลผลิตดีขึ้น

ในขณะเดียวกันทำนาได้ปีละ ๒ ครั้ง และใช้น้ำในการเลี้ยงปลา ปลุกผัก ประมวลออกมารายได้อย่างน้อยมากกว่าเท่าตัว ฉะนั้นชาวบ้านบอกให้เขามีน้ำแล้ว เขาก็จะสามารถพัฒนาตัวเองได้ต่อไป

ผู้ดำเนินรายการ : ปีนี้ทรงเจริญพระชนมพรรษา ๘๕ พรรษา มีโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ๔,๑๐๐ โครงการ ทรงรับอีก ๕๐ โครงการ ในพระชนมพรรษา ๘๕ พรรษา ท่านองคมนตรีคิดว่าคนไทยควรจะช่วยแบ่งเบาอย่างไร

ฯพณฯ องคมนตรี : เป็นหน้าที่ของเราทุกคน แต่ทั้งนี้ก็ต้องเป็นน้อง ๆ หรือลูกหลานรุ่นหลัง ๆ ด้วย ที่จะต้องเริ่มทำงานเหล่านี้ต่อไป เพราะว่ารุ่นใหญ่ ๆ อายุมาก องคมนตรีมีทั้งหมด ๑๘ ท่าน เราเองก็อยากจะทำงานให้มากแทนพระองค์ แต่บางครั้งสุขภาพพออนามัยหลายคนก็คงถดถอยลง ก็คงเป็นเรื่องของพี่น้อง หรือน้อง ๆ รุ่นหลังต้องช่วยกัน

เมื่อสักครู່ท่านเลขาธิการ กปร. ได้เล่าเรื่องน้ำ แต่ขอพูดเรื่องต้นไม้สักชนิดหนึ่ง ได้ไปจังหวัดกำแพงเพชร ไปดูป่าสวนยางนาที่ใหญ่ที่สุดใน

ประเทศไทย มีเนื้อที่หลายร้อยไร่ ขององค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ ยางนาเป็นต้นไม้ชนิดหนึ่งที่ทรงปลูกในสวนจิตรลดา เมื่อวันที่ ๒๘ กรกฎาคม ๒๕๐๔ ซึ่งวันนั้นเป็นวันสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ทรงมีพระชนมายุ ๙ พรรษา เดิมเมื่อเสด็จขึ้นครองราชย์ใหม่ ๆ ไปประทับในฤดูร้อนที่วังไกลกังวล หัวหิน เส้นทางสมัยนั้นต้องไปโดยรถยนต์ ผ่านอำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี ถ้าวิ่งจากกรุงเทพฯ ไปจะร้อน พอเข้าเขตอำเภอท่ายางอุณหภูมิลดลง อากาศจะเย็น ต้นไม้สองข้างทางสูงใหญ่ ก็สนพระราชหฤทัยที่จะเก็บสวนยางตรงนี้ไว้ แต่ว่าตอนนั้นก็ไม่อยากไปรบกวนชาวบ้านเขาเป็นเจ้าของแถวนี้ที่จะต้องขยับขยายทรงให้ทางราชของครักษ์ มหาดเล็ก เก็บเมล็ดพันธุ์ยางมาเพาะที่สวนจิตรลดา แล้วนำมาปลูกในสวนจิตรลดา ๑,๐๐๐ กว่าต้น สวนจิตรลดาตอนนั้นก็ เป็นลักษณะเหมือนนา คือไม่มีต้นไม้ ต้นไม้้น้อยมาก จนกระทั่งปัจจุบัน เมื่อวันที่ ๒๘ กรกฎาคม ๒๕๐๔ ยางนาแปลงนี้อายุได้ ๕๑ ปี ซึ่งตรงกับพระชนมายุของสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ

สยามมกุฎราชกุมาร ๖๐ พรรษาพอดี สวนยาง
ตอนนี้ก็เป็นป่าอย่างแห่งเดียวในกรุงเทพฯ ที่ยังมีอยู่
ในสวนจิตรลดา ทรงปลูกเพื่อเป็นสัญลักษณ์ว่าแม้แต่
พระมหากษัตริย์ที่อยู่ในกรุงเทพฯ อยู่ในเมืองก็ทรง
จะปลูกต้นไม้ หลังจากนั้นทุกปีจะไปรดเกล้าฯ ให้
นิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์เข้าไปดูแลดูต้นไม้
แล้วก็ปลูกต้นไม้เพิ่มขึ้น ในสวนจิตรลดาเวลานี้ไม่ได้
มีแต่ยางนา แต่มีต้นไม้ทุกชนิดมีทั้งมะม่วง ไม้แปลก
ต่าง ๆ เต็มไปหมด เพื่อให้เห็นว่าอย่างน้อยเป็น
คนไทยถ้ามีที่ดินก็อยากจะปลูกต้นไม้ เราก็นึกว่าต้นไม้
สวนยางเป็นไม้หลักของคนไทยอย่างหนึ่ง

ผู้ดำเนินรายการ : แม้กระทั่งพระเจ้าแผ่นดิน
เห็นอะไร เสด็จฯ ไปไหน เห็นต้นไม้อะไรต่าง ๆ ก็ไม่
ทรงละเลยแม้แต่ต้นเดียว ยังสามารถมาคิดขยายพันธุ์
ปลูกอะไรต่าง ๆ อยากจะบอกคนรุ่นหลังถึงพระราช
กรณียกิจในด้านนี้อย่างไรบ้าง

ฯพณฯ องคมนตรี : เราต้องสำนึกใน
พระมหากรุณาธิคุณที่ทรงงานมาตลอดมาเป็นเวลา
กว่า ๖๖ ปี นับวันที่ ๒๔,๐๐๐ กว่าวันที่ทรงงาน
มา อย่างที่ทราบกันว่าทรงงานทุกวันแม้จะทรง
ประชวรก็ยังทรงงาน คิดงานต่าง ๆ อยู่ เมื่อเร็ว ๆ นี้
ยังพระราชทานให้มูลนิธิชัยพัฒนาตั้งมูลนิธิ
อุทกพัฒน์ให้ดำเนินการเรื่องน้ำต่าง ๆ ทรงงาน
ตลอดเวลา ซึ่งพวกเราซึ่งเป็นบุคคลประชาชน
รุ่นหลัง ก็ต้องพยายามตามรอยอย่างน้อยเท่า
ที่เราสามารถปฏิบัติได้ ผมคิดว่าเพื่อสำนึก

พระมหากรุณาธิคุณที่ได้ทรงงานมาไม่ได้นึกถึงความ
เหนื่อยยาก

ผู้ดำเนินรายการ : มูลนิธิอุทกพัฒน์ ที่ได้
พระราชทานทุนทรัพย์ ๘๔ ล้านบาท ไปศึกษา
บริหารจัดการน้ำ ทำอะไรบ้าง ประชาชนจะได้อะไร
จากโครงการนี้

ฯพณฯ องคมนตรี : เป็นโครงการหนึ่ง
ซึ่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเป็นนายก
กิตติมศักดิ์ของมูลนิธิชัยพัฒนา และสมเด็จพระ
เทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี ก็
ทรงเป็นประธานอยู่ ทรงตั้งมูลนิธินี้อยู่ภายใน
มูลนิธิชัยพัฒนา ทำงานเกี่ยวกับน้ำต่าง ๆ แต่ว่า
ช่วงนี้พยายามพัฒนาแหล่งน้ำของประชาชน โดย
มากจะเป็นการปรับอาชีพของประชาชน คือไม่ได้
ไปสร้างเขื่อนแบบสมัยก่อนแต่อย่างภาคอีสาน
ซึ่งมีน้ำทำอย่างไรให้น้ำเกิดประโยชน์แก่อาชีพของ
ตัวเองได้

ผู้ดำเนินรายการ : ถึงช่วงสุดท้ายของการเสวนาท่านเลขาธิการอยากให้ผู้ที่เกี่ยวข้องรับฟังในหอรัชมงคลแห่งนี้ รวมถึงท่านผู้ชมที่อยู่ทางบ้านนึกถึงอะไรมากเป็นพิเศษ อยากให้นำเรื่องอะไรไปประยุกต์ใช้จากแนวทางที่พระราชทานให้

เลขาธิการ กปร. : มีหลายเรื่อง แต่เรื่องหนึ่งที่ต่อเนื่องจากท่านองคมนตรี ก็คือป่าไม้ ณ วันนี้ผมติดตามข้อมูลทั้งหมดแล้วว่าจากปัญหาน้ำท่วมที่เกิดขึ้น อันหนึ่งที่เป็นปัจจัยที่สำคัญมาก ก็คือเราตัดไม้ทำลายป่ากันมากมาย ผมไปถามว่า

๑๐๐ กว่าปีที่แล้ว ประเทศไทยมีป่าไม้สักเท่าไร เขาก็บอกว่ามีประมาณ ๗๐ เพอร์เซ็นต์ของพื้นที่ปัจจุบันผ่านไป ๑๐๐ กว่าปี เหลือ ๓๐ กว่าเปอร์เซ็นต์ หายไปมากเห็นได้ชัดเจนว่าเราได้ทำลายป่าไม้ เพราะฉะนั้นโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริเรื่องป่าไม้ถือว่าเป็นเรื่องที่สำคัญมาก พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ทรงพยายามสร้างป่าในพื้นที่ต้นน้ำก็คือภาคเหนือ ไม่ว่าจะเป็นเชียงใหม่ เชียงราย แม่ฮ่องสอน มีโครงการพัฒนาต้นน้ำพัฒนาป่าไม้ คือการที่จะหาที่เก็บน้ำ จากแนวพระราชดำริที่ว่าที่เก็บน้ำที่ดีที่สุดคือป่าไม้ เพราะป่ามีพื้นที่เป็นล้าน ๆ ไร่ แล้วเวลาที่เก็บ เก็บโดยธรรมชาติ คืออุ้มน้ำแล้วค่อย ๆ คายน้ำลงมา

เรื่องหนึ่งที่ผมคิดว่าสำคัญมากก็คือทุกคนทุกที่ ใครที่อยู่ในเมือง อยู่กรุงเทพฯ เราไม่เกียจข้องถ้าเราไม่ช่วยกันดูแลรักษาป่าแล้ว รับรองว่าฝนที่ตกลงมาก็มาท่วม มาทำลายพื้นที่เกษตร ไร่นา บ้านเรือน แต่ถ้าย้อนกลับไปดูองค์ความรู้ที่เกิดขึ้น ไม่ว่าจะเป็นศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ เรื่องป่าไม้ก็เป็นเรื่องสำคัญเรื่องหนึ่งที่เราจะช่วยกันรักษาแล้วสร้างป่าให้มากขึ้น

การตัดไม้ทำลายป่าเพียงหนึ่งไร่ มันจะก่อให้เกิดตะกอนดิน ตะกอนต่าง ๆ ที่มันพังทลายลงมาประมาณ ๔ ตัน ถามว่าดินที่มันพังทลายลงมาไปไหน แนนอนมันต้องลงจากป่ามาที่ลำธาร แล้วก็ไปที่แม่น้ำ ก็ทำให้แม่น้ำตื้นเขิน พอแม่น้ำตื้นเขินเกิดฝนตกลงมาก็ท่วม เพราะฉะนั้นต้องกลับไปดูป่าไม้ถือว่าเป็นเรื่องที่สำคัญ และคิดว่าเยาวชนคนรุ่นหลังต้องออกมาสนับสนุนช่วยเหลือ และสร้างจิตสำนึกให้เห็นว่าป่าเป็นสิ่งที่ช่วยให้เราแก้ไขปัญหาอื่น ๆ ได้ตามมาอีกมากมาย

ผู้ดำเนินรายการ : เรื่องของแนวพระราชดำริในการแก้ไขปัญหา น้ำ ซึ่งว่ากันตั้งแต่ป่าต้นน้ำแล้ว ก็ไล่มาจนถึงปลายน้ำ ท่านเลขาธิการ กปร. อยากจะให้เยาวชนที่ได้ดูรายการผ่านทางช่อง ๑๑ ได้เห็นด้วยว่าการแก้ปัญหาไม่ใช่จุดใดจุดหนึ่ง เพราะปัญหาไม่ได้เกิดขึ้นจากจุดใดจุดหนึ่งเพียงลำพัง แต่มันเชื่อมโยงไปถึงชีวิตของพวกเราทุกคน

เลขาธิการ กปร. : การบริหารจัดการน้ำตามแนวพระราชดำริ ซึ่งพยายามสรุปมาจากโครงการต่าง ๆ ๒,๙๐๐ โครงการ เราสรุปมาได้ ๑๓ เรื่องจะมองเห็นว่าเป็นการบริหารจัดการตั้งแต่ต้นน้ำจนมาถึงปลายน้ำ หรือลงสู่ทะเล ต้นน้ำขั้นแรกท่านองคมนตรีก็เล่าให้ฟังแล้วก็คือความแห้งแล้งที่เกิดขึ้นก็ทำเรื่องฝนหลวง ความแห้งแล้งไม่มีน้ำก็พระราชดำริน้ำเพื่อให้ฝนตกลงมา ปัจจุบันฝนหลวงสามารถออกปฏิบัติการได้ทั่วประเทศทั้งการเกษตรและป่าไม้ เป็นกว่า ๑๐๐ ล้านไร่

พอหน้าฝนในประเทศไทยฝนตกมากปีหนึ่งรวมแล้วมากกว่า ๗๐๐,๐๐๐ ล้านลูกบาศก์เมตร แต่ประเทศไทยมีอ่าง มีเขื่อนเก็บไว้ประมาณไม่เกิน ๑๐ เพอร์เซ็นต์ แต่อีก ๙๐ เพอร์เซ็นต์ ก็ไหลไปเรื่อย ๆ แล้วก็ไหลลงทะเล

ต่อมาเรื่องป่าไม้ต้องปลูกป่ามาก ๆ โดยเฉพาะภาคเหนือเป็นต้นน้ำ สร้างป่าเพื่อเก็บน้ำไว้จากป่าลงมาก็มีเรื่องหญ้าแฝก หญ้าแฝกจะช่วยเรื่องการชะลอน้ำให้เกิดการอุ้มน้ำได้มากขึ้น น้ำก็ค่อย ๆ ไหลลงมาจากหญ้าแฝกก็ลงมาถึงอ่างเก็บน้ำลงมาเชิงเขา พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพยายามสร้างอ่างเก็บน้ำที่เรียกว่าอ่างพวง ให้เห็นเลยว่าเชิงเขาต่าง ๆ ประเทศไทยเมืองทุกเมืองส่วนใหญ่จะอยู่ในพื้นที่ราบก็จะมีเขาอยู่รอบ ๆ น้ำตกมาจากเขาก็มาท่วมเมือง

ถ้าเราเก็บน้ำตามเชิงเขาเป็นอ่างเก็บน้ำทยอยไปขนาดเล็ก ขนาดกลาง จะช่วยได้มากชะลอน้ำไว้แล้วเอาน้ำไว้ใช้ในการเกษตร จากน้ำลงมาแม่น้ำใหญ่ ๆ ถึงจะลงมาเป็นเขื่อน เขื่อนอยู่ในพื้นที่ที่อยู่แม่น้ำใหญ่ ๆ ซึ่งทุกอย่างที่ทำจะเน้นภูมิประเทศที่เหมาะสม และภูมิสังคมที่ประชาชนต้องการ ทั้งสองจุดนี้ก็จะเชื่อมโยงกันไป แล้วก็มาเรื่องของแก้มลิง จะทำอย่างไรที่จะช่วยระบายน้ำในช่วงที่น้ำมาก ๆ มาเก็บไว้ พอช่วงน้ำน้อยก็เอามาใช้ประโยชน์ มีแก้มลิง คันกันน้ำ ฟลัดเวย์ หรือทางน้ำผ่านมา ลงมาถึงที่เราสามารถ

นำมาใช้ประโยชน์ของน้ำเต็มไปหมด

พอน้ำเสียก็ทรวหาวิธีการแก้ไขน้ำเสีย บำบัดน้ำเสีย ไม่ว่าจะเป็นกักหน้ำน้ำเสียพัฒนา หรือโครงการแหลมผักเบี้ย เป็นต้น ว่าน้ำที่จะลงทะเลต้องบำบัดให้ดีกว่านี้ ใช้ทั้งพักน้ำ ใช้ทั้งป่าชายเลนต่าง ๆ สุดท้ายก่อนไปป่าชายเลนต้องฟื้นฟูให้ดี ป่าชายเลนเป็นป่าที่สามารถบรรเทาคลื่นสึนามิได้แทนที่จะปะทะบ้านเรือนประชาชนเลย ถ้าสร้างป่าชายเลนให้แน่นหนาที่จะบรรเทา แล้วทำให้คลื่นที่ขึ้นมาลดแรงกระแทกก็ช่วยได้ ถ้าเรามองตั้งแต่ต้นน้ำก็คือจากป่าข้างบนจนถึงป่าชายเลนแล้ว ก็จัดการทั้ง ๑๓ กิจกรรม ผมเชื่อว่าเราจะสามารถอยู่กับน้ำได้อย่างปลอดภัย แล้วก็ใช้ประโยชน์จากน้ำได้อย่างยั่งยืนต่อไป

ผู้ดำเนินรายการ : การนำเสนอแบบจำลองนี้หรือผังนี้ทุกคนเห็นประโยชน์ร่วมกัน ถ้าช่วยกันตีโจทย์ให้แตก แต่ไม่ได้หมายความว่าใครคนใดคนหนึ่ง

วารสารอันเนื่องมาจาก
พระราชดำริ

๓๗

ปีที่ ๑๐ ฉบับที่ ๔ ตุลาคม - ธันวาคม ๒๕๕๕

ต้องรับหน้าที่เพียงลำพังในการตีโจทย์ ไม่ว่าจะ เป็นภาครัฐ เอกชน หรือว่าชุมชน ท้องถิ่นต่าง ๆ ถ้าทั้งประเทศเห็นภาพนี้ด้วยกัน แล้วเราอยู่ส่วนไหน ของผังนี้ ก็ช่วยกันคนละไม้คนละมือตามภูมิสังคม ของตัวเอง ในการแก้ปัญหาที่ทั้งระบบก็จะเกิดขึ้น ประสบความสำเร็จได้จริง แต่พอเรามีปัญหาจุดหนึ่ง ก็พุ่งไปแก้ปัญหาเป็นจุด ๆ ไป แต่ลืมภาพรวมตรงนี้ ก็เลยอยากจะทำให้ทุกท่านทั้งที่อยู่ในพื้นที่และท่านผู้ชม ที่อยู่ทางบ้านนำภาพนี้ที่ทาง กปร. สรุปรวเอาแนว พระราชดำริการแก้ปัญหาที่ทั้งระบบไปช่วยกัน กระจาย และช่วยกันคนละไม้คนละมือ เวลาพอ สมควรในการเสวนาขอให้ทราบวิทยากรผู้ทรง คุณวุฒิทั้งสองท่านได้กล่าวทิ้งท้าย

ฯพณฯ องคมนตรี : ทรงงานมาทั้งหมดที่ เกี่ยวกับสภาพสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับชีวิตของ พวกเราคนไทย ก็จะมีน้ำ ป่า ดิน ถ้าไม่มีดินก็ไม่มีทั้ง สองอย่าง ก็อยากจะประชาสัมพันธ์ให้เกี่ยวกับเรื่อง ของดิน สมาคมเกี่ยวกับดินนานาชาติได้ทูลเกล้าฯ ทูลกระหม่อมถวายพระราชสมัญญาผู้ที่ทรงงานใน ด้านดินของโลก ถ้าพวกเราเน้นแต่เรื่องป่า เรื่องน้ำ ถ้าไม่มีดินเราก็ไม่มีที่อยู่เหมือนกัน

เลขาธิการ กปร. : ถ้าเราได้ศึกษา ได้เห็นว่า พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงงานตลอด ๖๐ กว่าปีที่ผ่านมาว่าได้ทรงงานมาอย่างต่อเนื่อง และ เสด็จพระราชดำเนินไปหลาย ๆ ครั้ง เข้าไปเพื่อจะรู้ ปัญหาอย่างแท้จริง เมื่อรู้แล้วก็ทรงหาวิธีการ

แก้ปัญหาเหล่านั้นซึ่งมากมายอย่างที่เล่าให้ฟัง ส่วนหนึ่ง พอแก้ไขปัญหาแล้วสุดท้ายประโยชน์ทั้ง หลายก็เป็นประโยชน์สุขของประชาชน ดังพระราช ดำรัสว่าเพื่อประโยชน์สุขแห่งมหาชนชาวสยาม ถ้า ชาวสยามหรือคนไทยทุกคนได้ศึกษา ได้เห็น ได้ เรียนรู้ ผมมั่นใจได้ว่าประเทศไทยจะเจริญก้าวหน้า อย่างต่อเนื่องตลอดไป

ผู้ดำเนินรายการ : และทั้งหมดนี้คือความ อิ่มเอมใจที่ได้รับฟังจากวิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิทั้งสอง ท่าน ฯพณฯ อำพล เสนาณรงค์ องคมนตรี และ ท่านสุวัฒน์ เทพอารักษ์ เลขาธิการคณะกรรมการ พิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจาก พระราชดำริ เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคล เฉลิมพระชนมพรรษา ๘๕ พรรษา ๕ ธันวาคม ๒๕๕๕ เวทีเสวนานี้ในงาน “พรรณไม้งามอร่ามสวนหลวง ร. ๙” จึงเป็นจังหวะเวลาที่สวยงามและเหมาะสม เป็นอย่างยิ่ง คงจะได้รับรู้ถึงความห่วงใยพระมหา- กรุณาธิคุณอย่างล้นพ้นที่ทรงมีต่อปวงชนชาวไทย มาตลอด ๖๖ ปีแห่งการครองราชสมบัติ ซึ่งนับ เป็นการทรงงานที่ไม่มีวันหยุดเพื่อประโยชน์สุข แห่งมหาชนชาวสยามอย่างแท้จริง 🌸

แนะนำโครงการ

คุณภาพการจัดการ... สู่คุณภาพชนาบนาก

รูปแบบการบริหารจัดการน้ำร่วมกันของชุมชน ตำบลชนาบนาก อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช
ภายใต้โครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนังอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

สำนักประสานงานโครงการพื้นที่ ๔

เกริ่นนำ

สืบเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงทางธรรมชาติของลุ่มน้ำปากพนัง แหล่งต้นน้ำมีน้อย น้ำทะเลรุกล้ำเข้าไปในแม่น้ำปากพนังซึ่งเป็นแม่น้ำสายหลัก ยิ่งสภาพภูมิอากาศแปรปรวนทำให้เกิดปัญหาน้ำแล้งน้ำท่วมซ้ำซากเกิดการเสียสมดุลของระบบนิเวศ การใช้ประโยชน์ที่ดินไม่เหมาะสมไร่ขอบเขตและไม่คำนึงถึงการรักษาสสิ่งแวดล้อม นำสู่วิกฤตทางธรรมชาติ มีความจำเป็น

ที่ต้องพัฒนาลุ่มน้ำปากพนัง พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงห่วงใยราษฎรได้พระราชทานพระราชดำริในแนวทางการพัฒนา จึงก่อเกิดโครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนังอันเนื่องมาจากพระราชดำริ โดยโครงสร้างพื้นฐานหลักของโครงการเป็นเครื่องมือเพื่อการจัดการทั้งระบบลุ่มน้ำ คือป้องกันน้ำเค็ม เก็บกักน้ำจืด ควบคุมการระบายน้ำ แบ่งเขตการใช้ประโยชน์น้ำจืดน้ำเค็มแยกออกจากกัน ส่งผลทำให้ระบบนิเวศน้ำกร่อยขาดหายไป

วารสารอันเนื่องมาจาก
พระราชดำริ

๔๑

ปีที่ ๑๐ ฉบับที่ ๔ ตุลาคม - ธันวาคม ๒๕๕๕

หน้าโกฏี เป็นคลองขุดใหม่เชื่อมต่อชายฝั่งทะเลก่อนเกิดโครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนังฯ หากมองในข้อเท็จจริงของสภาพแวดล้อม พื้นที่นี้ได้รับผลกระทบจากวิกฤตความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติ การเข้าถึงแหล่งน้ำจืดได้ยาก หากปีไหนฝนแล้งแหล่งน้ำในพื้นที่จะมีค่าความเค็มสูงและไม่สามารถจัดการแก้ปัญหาได้ เมื่อโครงการฯ เกิดขึ้นมีการกำหนดแนวเขตการแบ่งแยกน้ำจืดน้ำเค็มชัดเจน พื้นที่ตำบลขนานบากถูกแบ่งตามความต้องการของชุมชน คือมีทั้งพื้นที่ที่ต้องการใช้ประโยชน์จากน้ำเค็มและพื้นที่ที่ต้องการใช้ประโยชน์จากน้ำจืด โดยหลักการแบ่งแยกน้ำจืดน้ำเค็มทำให้น้ำโซนน้ำกร่อยหายไป

สภาพปัญหาภายใต้ข้อจำกัดของพื้นที่

อาชีพหลักดั้งเดิมของคนในชุมชนตำบลขนานบาก คือ การทำนา กับการทำไร่จากในปี พ.ศ. ๒๕๓๐ เกิดกระแสการเลี้ยงกุ้งทะเลในบ่อเชิงอุตสาหกรรม ทำให้พื้นที่ทำนาและพื้นที่ทำไร่จากถูกปรับเปลี่ยนการใช้ประโยชน์เป็นการขุดบ่อเลี้ยงกุ้งทะเลเป็นจำนวนมาก เมื่อการเลี้ยงกุ้งทะเลล้มเหลวก็หันกลับมาทำไร่จากอีกครั้ง โดยสภาพพื้นที่ไร่จากหลังจากที่เกิดโครงการ

ทุกการพัฒนาล้วนส่งผลกระทบ แต่อย่างไรให้การพัฒนากลายได้ข้อจำกัดของทรัพยากรธรรมชาติเกิดประโยชน์และมีประสิทธิภาพสูงสุด...สร้างดุลยภาพการจัดการจากการเสียสมดุลของระบบนิเวศ

ชุมชนตำบลขนานบากได้รับผลกระทบอย่างไร

สภาพที่ตั้งของพื้นที่ตำบลขนานบากเป็นพื้นที่ปลายน้ำอยู่ติดทะเลอ่าวไทยมีแหล่งน้ำคลองธรรมชาติสาขาแม่น้ำปากพนัง คือคลองปากพนัง (ชื่อในแผนที่) แต่ชาวบ้านเรียกคลองหัวไทร และคลอง

พัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนังฯ จึงมีทั้งไร้จากในพื้นที่น้ำจืดและในพื้นที่น้ำเค็ม ซึ่งไม่สอดคล้องกับความต้องการใช้น้ำกร่อยบางช่วงเวลาของต้นจาก ดังนั้นในสภาพการณ์ปัจจุบันจึงประกอบด้วยอาชีพหลากหลายมากขึ้น ได้แก่ การทำนา การทำไร่จาก (น้ำจืดและน้ำเค็ม) การเลี้ยงกุ้งทะเลในบ่อ และการทำประมงในลำน้ำ โดยมีลำน้ำในพื้นที่ ๕ สายน้ำที่เชื่อมโยงกับกลุ่มอาชีพดังกล่าว ซึ่งความต้องการใช้น้ำไม่สอดคล้องกัน กล่าวคือ ทำนาต้องการน้ำจืด ไร่จากต้องการน้ำกร่อย เลี้ยงกุ้งทะเลในบ่อ และทำประมงในลำน้ำต้องการน้ำเค็ม

การสร้างกระบวนการจัดการโดยชุมชน

สภาพปัญหาในพื้นที่ไม่ถึงขั้นเกิดความขัดแย้งจากการใช้ประโยชน์ในเรื่องน้ำที่แตกต่างกัน แต่เมื่อการทำอาชีพเลี้ยงกุ้งทะเลประสบปัญหา ส่วนหนึ่งได้หันกลับมาทำอาชีพดั้งเดิมคือการทำไร่จาก จึงเกิดข้อเรียกร้องทูลเกล้าฯ ถวายฎีกาขอให้สร้างโซนน้ำกร่อยสำหรับไร่จาก โดยเฉพาะไร่จากที่อยู่ในเขตน้ำเค็ม เหตุผลการเรียกร้องเพราะว่าน้ำเค็มจัดทำให้ได้ผลผลิตน้ำตาลจากลดลงและต้นจากอาจตายได้ สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจาก

พระราชดำริ (สำนักงาน กปร.) ได้มอบหมายให้ศูนย์อำนวยการและประสานการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนังอันเนื่องมาจากพระราชดำริประสานการดำเนินงานโครงการให้ความช่วยเหลือพื้นที่ไร่จากโดยหน่วยงานกรมชลประทานได้พิจารณาโครงการร่วมกับชุมชน และดำเนินการโครงการก่อสร้างอาคารบังคับน้ำ จำนวน ๑๗ แห่ง ปิดกั้นลำน้ำในพื้นที่ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อป้องกันไม่ให้น้ำเค็มเข้าท่วมพื้นที่ไร่จากในช่วงที่น้ำเค็มจัด และช่วยระบายน้ำในพื้นที่ไร่จากช่วงฤดูน้ำหลาก

วารสารอันเนื่องมาจาก
พระราชดำริ

(๔๓)

ปีที่ ๑๐ ฉบับที่ ๔ ตุลาคม - ธันวาคม ๒๕๕๕

องค์ความรู้ในการทำวิจัยเชิงปฏิบัติการ
ซึ่งมีเจ้าหน้าที่ของศูนย์อำนวยการและ
ประสานการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนังฯ
เข้าร่วมการวิจัยด้วย

โจทย์ปัญหาหลักคือความต้องการ
น้ำกร่อยหรือน้ำที่มีค่าความเค็มเหมาะสม
สำหรับไร่จาก การบริหารจัดการอาคาร
บังคับน้ำดังกล่าวซึ่งอยู่ในเขตน้ำเค็ม ไม่
สามารถดำเนินการสู่เป้าหมายได้ ศูนย์
อำนวยการและประสานการพัฒนาพื้นที่
ลุ่มน้ำปากพนังอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
จึงได้ประสานการดำเนินงานต่อเนื่อง
โดยได้พิจารณาผลการศึกษาชุดโครงการ
วิจัยและพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง ซึ่ง
มีโครงการ “ผลกระทบและการปรับ
ตัวของเกษตรกรทำจากในสถานการณ์
การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและการ
เกิดขึ้นของโครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำ
ปากพนัง : กรณีศึกษาชุมชนชนาบนาก
อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช”
ของมหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ จึงได้
ประสานดำเนินการต่อยอดฐานข้อมูล

การวิจัยเชิงปฏิบัติการ “การบริหาร
จัดการทรัพยากรน้ำแบบมีส่วนร่วม ใน
พื้นที่ตำบลชนาบนาก อำเภอปากพนัง
จังหวัดนครศรีธรรมราช” มีเป้าหมายเพื่อ
ต้องการแก้ปัญหาและพัฒนาให้เกิดผล
อย่างเป็นรูปธรรมโดยยึดชาวบ้านเป็นหลัก
และกำหนดภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง คือ ภาค
ชุมชน ภาครัฐ ภาควิชาการ ในกระบวนการ
วิจัยมี ๖ ขั้นตอน คือ การเตรียม
การของผู้เริ่มต้นกระบวนการ การประสาน
ผู้เกี่ยวข้อง การระดมข้อมูล การตรวจสอบ
วิเคราะห์และสรุปข้อมูล การสร้างฉันทา
มติร่วม การรวมตัวของชาวบ้านที่มีภาครัฐ
และภาควิชาการหนุนเสริม

ข้อตกลงร่วมเกิดปัญญา บนานาก

การจัดกระบวนการให้เกิดการระดม
ข้อมูลในเวทีแต่ละสายคลอง และลงพื้นที่
เก็บข้อมูลเพิ่มเติมเพื่อความครบถ้วนโดย
การเรียนรู้ร่วมกัน ตรวจสอบกัน และร่วมกัน
เสนอทางออก ตลอดจนเก็บข้อมูลการ
จัดการระบบน้ำจากประสบการณ์ของชาว
บ้านในพื้นที่อื่น ด้วยการจัดศึกษาดูงาน
ที่ชุมชนตำบลแพรกหนามแดง อำเภอ

อัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม จะได้ ทบทวนเปรียบเทียบกับสภาพพื้นที่ชุมชน ตำบลขนานนก การตรวจสอบ วิเคราะห์ และสรุปข้อมูลร่วมกันโดยแกนนำชุมชน และผู้ให้ข้อมูล เจ้าหน้าที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และนักวิจัย เพื่อให้ได้ข้อเสนอระดับตำบลต่อการจัดการน้ำในอนาคตที่ สอดคล้องกับวิถีชีวิตในอาชีพที่แตกต่าง กัน ภายใต้ข้อจำกัดของสภาพแวดล้อม ของพื้นที่ในปัจจุบัน จนกระทั่งได้คณะกรรมการและข้อเสนอการจัดการน้ำของแต่ละสายคลอง แล้วร่วมมือกันทั้ง ๕ สาย คลอง ช่วยกันกำหนดรูปแบบการจัดการ น้ำ และข้อตกลงในการบริหารทรัพยากร น้ำทั้ง ๕ สายคลองร่วมกัน โดยใช้ชื่อว่า “ปฏิญญาขนานนก ว่าด้วยการบริหารจัดการ น้ำ ๒๕๕๒”

บทสรุป

วิถีชีวิตในการทำอาชีพที่มีความ ต้องการใช้ทรัพยากรน้ำที่ต่างกัน ทั้ง ในแง่ของคุณลักษณะ (น้ำจืด-น้ำเค็ม) ปริมาณและเวลาที่ต้องการ ประกอบกับ สภาพแวดล้อมของพื้นที่ที่เปลี่ยนแปลงไป การแก้ปัญหาหากมองเฉพาะตนจะแก้ไขได้

ยาก กระบวนการที่นำไปสู่ข้อตกลงร่วมได้ สำเร็จ เป็นการน้อมนำพระราชดำริของ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เรื่อง “รู้ รัก สามัคคี” มาปรับใช้ในการสร้างการมีส่วนร่วมจนเกิดความร่วมมือ และการนำเอา ความเป็นทางสายกลางตามหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียง การเข้าถึงความเป็นไปของธรรมชาติ การเกื้อกูลของ สิ่งแวดล้อมในระบบนิเวศมาใช้ในการ จัดการ เป็นการจัดการที่เริ่มต้นจาก การปฏิบัติจริง ให้เป็นแบบอย่างที่ดี เพื่อพิสูจน์ความสำเร็จของการอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติ ขณะเดียวกันก็ส่ง ผลให้ชุมชนใช้ทรัพยากรเหล่านั้นได้อย่าง ยั่งยืน จึงเป็นการมองการจัดการจาก หน่วยนิเวศขนาดเล็ก แล้วค่อยขยายผลสู่ หน่วยนิเวศขนาดใหญ่ต่อไป 🐼

บทความพิเศษ

ค่ายเยาวชนชนรู่งาน สืบสานพระราชดำริ (RDPB Camp)

วารสารอันเนื่องมาจาก
พระราชดำริ

ปีที่ ๑๐ ฉบับที่ ๔ ตุลาคม - ธันวาคม ๒๕๕๕

๔๖

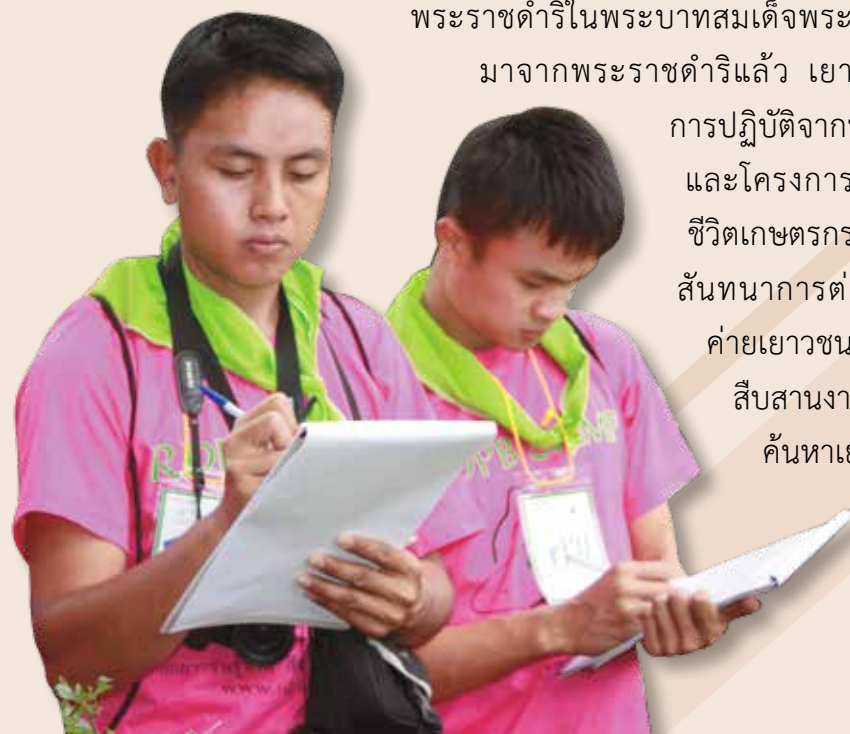
ค่ายเยาวชนร้งานสืบสานพระราชดำริ รุ่นที่ ๑ (RDPB Camp)

สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงาน
โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (สำนักงาน กปร.)
ได้ร่วมกับศูนย์ศึกษาการพัฒนาโครงการอันเนื่อง
มาจากพระราชดำริ และโครงการอันเนื่องมา
จากพระราชดำริ จัดโครงการ “ค่ายเยาวชน
ร้งานสืบสานพระราชดำริ” (RDPB Camp) โดย
ได้เริ่มดำเนินการรุ่นที่ ๑ เมื่อปี ๒๕๕๓ เพื่อให้เยาวชน
จากสถาบันการศึกษาทั่วทุกภูมิภาคของประเทศได้ศึกษา
เรียนรู้ และเข้าใจในพระราชกรณียกิจและพระราชดำริ
ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ที่ได้พระราชทานความ
ช่วยเหลือประชาชนผ่านโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
ในพื้นที่ต่าง ๆ ทั่วประเทศได้อย่างลึกซึ้ง เยาวชนที่เข้าร่วม
โครงการในแต่ละครั้งนอกจากจะได้รับทราบหลักการทรงงาน

พระราชดำริในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และความสำคัญของโครงการอันเนื่อง
มาจากพระราชดำริแล้ว เยาวชนทุกคนจะได้ร่วมทำกิจกรรมการเรียนรู้และ
การปฏิบัติจากพื้นที่จริง ได้เยี่ยมชมการดำเนินงานในศูนย์ศึกษาฯ
และโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ พร้อมกับเรียนรู้วิถี
ชีวิตเกษตรกร โดยใช้ชีวิตกับเกษตรกรต้นแบบรวมถึงกิจกรรม
สันทนาการต่าง ๆ อาทิ ไปรษณียบัตรความดี สานสายใย...
ค่ายเยาวชนสืบสานพระราชดำริ เพื่อสร้างแรงบันดาลใจในการ
สืบสานงานในโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ พร้อมกับ
ค้นหาเยาวชนต้นแบบที่มีความสามารถในการถ่ายทอดแนว

พระราชดำริ และผลสำเร็จจากโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริของแต่ละภูมิภาค ในฐานะภาคีองค์กรประจำภาคของสำนักงาน กปร. ทั้งนี้ เพื่อให้เยาวชนคนรุ่นใหม่ที่มีความรู้ความเข้าใจได้เข้ามามีส่วนร่วมสืบสานพระราชดำริ และสามารถเผยแพร่ขยายผลการเรียนรู้ไปสู่สถาบันและชุมชนต่าง ๆ ได้อย่างกว้างขวางยิ่งขึ้น

ค่ายเยาวชนรู้งานสืบสานพระราชดำริ รุ่นที่ ๑ (RDPB Camp) จัดขึ้นมีระยะเวลาดำเนินการ ๓ วัน ๒ คืน จำนวน ๕ ครั้งในพื้นที่ต่าง ๆ ประกอบด้วย ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดเชียงใหม่ กรอบแนวทาง “ต้นทางคือป่าไม้ ปลายทางคือประมง ระหว่างทางเกษตรกรรม” ครั้งที่ ๒ จัดขึ้นที่ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอ่าวคุ้งกระเบนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดจันทบุรี กรอบแนวทาง “การฟื้นฟูและการจัดการทรัพยากรชายฝั่งทะเลจากยอดเขาสู่ทะเล” ครั้งที่ ๓ จัดขึ้นที่ศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพานอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัด

สกลนคร กรอบแนวทาง “สร้างน้ำ เพิ่มป่า พัฒนาชีวิตแบบพอเพียง” ครั้งที่ ๔ จัดขึ้นที่โครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนังอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดนครศรีธรรมราช กรอบแนวทาง “การจัดการน้ำ พื้นฟูนาร้าง เสริมสร้างคุณภาพชีวิตชุมชน” และในครั้งที่ ๕ จัดขึ้นที่ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยทรายอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดเพชรบุรี กรอบแนวทาง “ฟื้นดิน คืนป่า พัฒนาคุณภาพชีวิต” เยาวชนทั่วประเทศได้ให้ความสนใจและเข้าร่วมกิจกรรมในโครงการค่ายเยาวชนรู้งานสืบสานพระราชดำริ รุ่นที่ ๑ (RDPB Camp) จากทั่วประเทศ รวมแล้วมีจำนวนถึง ๔๐๒ คน จำนวน ๑๐๑ ทีม จากสถาบันการศึกษาทั้งสิ้น ๑๐๑ แห่ง ซึ่งมาจากทั่วทุกภูมิภาคของประเทศ หลังจากได้รับการเรียนรู้ทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติเป็นที่เรียบร้อยแล้ว เยาวชนรู้งานสืบสานพระราชดำริ รุ่นที่ ๑ ได้นำเสนอผลงานในหัวข้อ “ประโยชน์และความรู้สู่ชุมชนของฉันทน์” เป็นการนำความรู้ที่ได้รับจากการเข้าค่ายฯ นำเสนอเป็นโครงการที่สามารถนำแนวพระราชดำริไปประยุกต์ใช้ได้อย่างเหมาะสม ซึ่งเยาวชนที่ได้รับรางวัลยอดเยี่ยมทั้ง ๕ ครั้ง ได้แก่ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี มหาวิทยาลัยมหาสารคาม มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช และมหาวิทยาลัยมหิดล วิทยาเขตกาญจนบุรี

นอกจากนี้ ยังได้จัดให้มีการประกวดการผลิตสื่อโทรทัศน์และสื่อสิ่งพิมพ์ ในหัวข้อ “เดินตามรอยพระบาทในโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ” ผลงานที่ได้รับรางวัลชนะเลิศประเภทสารคดีทางโทรทัศน์ ได้แก่ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล รางวัลรองชนะเลิศ มี ๒ รางวัล ได้แก่ มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น และมหาวิทยาลัยทักษิณสงขลา และรางวัลชมเชย จำนวน ๒ รางวัล ได้แก่ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ และมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และรางวัล Popular Vote ทางเว็บไซต์ของสำนักงาน กปร. www.rdpb.go.th เป็นของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ สำหรับการประกวดสื่อสร้างสรรค์ประเภทสื่อสิ่งพิมพ์ มีผู้ได้รับรางวัลชมเชย จำนวน ๓ รางวัล ได้แก่ มหาวิทยาลัยปทุมธานี มหาวิทยาลัยรามคำแหง และมหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

ผลสำเร็จจากการจัดโครงการ “ค่ายเยาวชนฐานสืบสานพระราชดำริ (RDPB Camp) รุ่นที่ ๑” ซึ่งได้รับการชื่นชมจากหลายหน่วยงาน สำนักงาน กปร. จึงได้จัดโครงการ “ค่ายเยาวชนฐานสืบสานพระราชดำริ (RDPB Camp) รุ่นที่ ๒” ขึ้นในปี ๒๕๕๕ อีก ๕ ครั้ง ซึ่งในรุ่นที่ ๒ นี้ ได้จัดขึ้นที่ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ๕ แห่ง ได้แก่

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดเชียงใหม่ กรอบแนวคิด “ประโยชน์จากผืนป่า พัฒนาอาชีพอย่างยั่งยืน” ศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาหินซ้อนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดฉะเชิงเทรา กรอบแนวคิด “พัฒนาดิน พัฒนาอาชีพ เพื่อความมั่นคงของชีวิต” ศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพานอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดสกลนคร กรอบแนวคิด “พัฒนาคน น้ำ ป่า อาชีพที่ยั่งยืน” ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอ่าวคุ้งกระเบนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดจันทบุรี กรอบแนวคิด

ค่ายเยาวชนฐานสืบสานพระราชดำริ รุ่นที่ ๒ (RDPB Camp)

“การจัดการทรัพยากร เพื่อประโยชน์สุขประชาชน” และศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดนราธิวาส กรอบแนวคิด “สร้างดิน เพิ่มน้ำ เพื่อประโยชน์ของประชาชน” เพื่อเป็นการต่อยอดขยายผลการเรียนรู้เกี่ยวกับพระราชกรณียกิจ พระมหากรุณาธิคุณและพระราชดำริที่ได้พระราชทานความช่วยเหลือผ่านโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริไปยังสถาบันการศึกษาได้หลากหลายและเห็นผลเป็นรูปธรรมยิ่งขึ้น สำนักงาน กปร.ได้ต่อยอดและขยายผลจาก “ค่ายเยาวชนฐานสืบสานพระราชดำริ (RDPB Camp) รุ่นที่ ๑” โดย RDPB

Camp ในรุ่นที่ ๒ นี้ มีเยาวชนเข้าร่วมโครงการฯ ทั้งสิ้น ๔๒๒ คน ๑๐๖ ทีม จากสถาบันการศึกษา ๘๕ แห่ง แบ่งการเรียนรู้ออกเป็น ๓ รูปแบบ ประกอบด้วย การให้ความรู้ด้านวิชาการ คือ การบรรยายพิเศษในหัวข้อ ฐานสืบสานพระราชดำริ โดย นายสุวัฒน์ เทพอารักษ์ รองเลขาธิการ กปร. การบรรยายเชิงประจักษ์ของศูนย์ศึกษาการพัฒนาแต่ละภาค การบรรยายพิเศษ “บุคคลแห่งแรงบันดาลใจ” โดยศิลปินที่ร่วมสืบสานพระราชดำริกับสำนักงาน กปร. อาทิ คุณสำราญ ช่วยจำแนก (อ๊อต วงฟลาย) คุณนิธิชัย ยศอมรสุนทร (หยวน ตราก้อนไฟว์) และคุณต้อ มารุต สาโรทาท ผู้ทรงคุณวุฒิในวงการบริหารจัดการเรียนรู้เชิงปฏิบัติการ “เรียนรู้อย่างเข้าใจ” กิจกรรม “เกษตรกรเต็มวัน” กิจกรรม “ก๊าดตาการบ้านป่า” เป็นกิจกรรมการประกอบอาหารร่วมกันระหว่างเยาวชนด้วยกัน ซึ่งต้องอาศัยความสามัคคี ความมีน้ำใจช่วยเหลือกันหาผลผลิตในแปลงของเกษตรกร และร่วมกันประกอบอาหาร เพื่อเรียนรู้ถึงวิถีชีวิตในแบบพอเพียง กิจกรรมศึกษาเรียนรู้ฐานภายในศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ กิจกรรม “มัดคุเทศก์มือใหม่” จากอาสาสมัครตัวแทน

เยาวชน ๑ คน จาก ๑ ทีม ที่จะได้เรียนรู้งานส่วนต่าง ๆ ภายในศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ อย่างละเอียด เพื่อเตรียมความพร้อมสู่การเป็นมัคคุเทศก์ตัวจริงด้วยการปฏิบัติงานจริง ภายในระยะเวลา ๑ วันของการเรียนรู้ เพื่อทำหน้าที่มัคคุเทศก์แนะนำนักท่องเที่ยวที่มาศึกษาดูงาน และเพื่อน ๆ ร่วมค่าย ให้ได้รับความรู้จากการดำเนินงานสืบสานพระราชดำริ ภายในศูนย์ศึกษาการพัฒนา อันเนื่องมาจากพระราชดำริ

นอกจากการเรียนรู้และปฏิบัติจริงในด้านต่าง ๆ แล้ว สำนักงาน กปร. ยังกำหนดภารกิจให้เยาวชนทุกคนได้ร่วมสืบสานพระราชดำริกับกิจกรรม “๑ ค่าย ๑ ภารกิจ เยาวชนสืบสานพระราชดำริ” เพื่อสร้างกระบวนการทำงานจากการลงมือปฏิบัติ โดยเปิดโอกาสให้เยาวชนได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นแสดงวิสัยทัศน์ผ่าน ๓ งานสำคัญ ประกอบด้วย กิจกรรม “๑ ค่าย ๑ หน้า ความประทับใจ” และกิจกรรมการประกวดภาพถ่าย ภายใต้หัวข้อ “๑ ค่าย ๑ ภาพความทรงจำ” และกิจกรรม “๑ ค่าย ๑ งานสืบสานพระราชดำริ” เป็นการนำเสนอของทีมเยาวชนที่ได้เข้ามาเรียนรู้งานในโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ และเกิดแรงบันดาลใจหรือมีความคิดสร้างสรรค์ที่ร่วมสานต่อพระราชดำริให้เป็นที่ประจักษ์ต่อไป ซึ่งสถาบันการศึกษาที่ได้รับรางวัลชนะเลิศทั้ง ๕ ครั้ง ได้แก่ ทีมป่าต้นน้ำท่าเหนือ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ ทีมช่างหัวมัน จากมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ทีม A-lert Model จากมหาวิทยาลัย

ราชภัฏร้อยเอ็ด ทีมลูกเจ้าฟ้า จากมหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ และทีมผู้ดีไซโค จากมหาวิทยาลัยปัตตานี

นอกจากนี้ ยังจัดให้มีกิจกรรม “ไปรษณียบัตรความดี” เป็นกิจกรรมเพื่อเฉลิมพระเกียรติ และแสดงความสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว โดยให้เยาวชนทุกคนร่วมกันตั้งปฏิญาณการทำความดีคนละ ๑ ข้อ ทั้งการทำความดีเพื่อตนเอง ครอบครัว เพื่อน หรือการทำความดีเพื่อสังคม โดยการเขียนคำปฏิญาณนั้นลงบนไปรษณียบัตร และส่งให้ตัวเองเพื่อให้ได้รับหลังจากกลับจากค่ายเยาวชนรู้งานสืบสานพระราชดำริ เพื่อกระตุ้นแรงบันดาลใจในการสานต่อพระราชปณิธานต่อไป

กิจกรรมสันทนาการเป็นอีกแบบทดสอบที่สอดแทรกความสนุกสนาน ความประทับใจ และการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในกลุ่ม เพื่อให้เกิดความรัก ความสามัคคี ทำให้เยาวชนมีทักษะ ความรู้ ความเข้าใจ

และสามารถถ่ายทอดความรู้ที่ได้รับจากโครงการค่ายเยาวชนรู่้งานสืบสานพระราชดำริ การเผยแพร่ข้อมูลสู่เพื่อน ครอบครัว และชุมชนต่อไปได้เป็นอย่างดี ทั้งนี้ การจัดโครงการค่ายเยาวชนฯ ในแต่ละครั้งจะคัดเลือกทีมเยาวชนดีเด่นโดยคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งประกอบไปด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิจากสำนักงาน กปร. ผู้ทรงคุณวุฒิจากศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ แต่ละศูนย์ และคุณมารุต สาโรวิท ผู้ทรงคุณวุฒิในวงการบันเทิง โดยพิจารณาจากกิจกรรมการนำเสนอผลงานของกลุ่มจากที่ได้มีการเรียนรู้ตลอดระยะเวลาการเข้าค่าย

โครงการค่ายเยาวชนรู่้งานสืบสานพระราชดำริ ทั้ง ๒ รุ่นที่ผ่านมา ทำให้เยาวชนคนรุ่นใหม่จากทั่วทุกภูมิภาคของประเทศ มีโอกาสเรียนรู้งานเกี่ยวกับแนวพระราชดำริ พระราชกรณียกิจ พระปรีชาสามารถ และพระอัจฉริยภาพในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และเยาวชนที่มีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมยังได้รับความรู้จากประสบการณ์ตรงของตนเอง ในการได้สัมผัส พบเห็น แลกเปลี่ยนเรียนรู้ พูดคุย และปฏิบัติงานจริงด้วยตนเอง จากเกษตรกร

ผู้ที้น้อมนำแนวพระราชดำริมาปฏิบัติและเดินตามเบื้องพระยุคลบาท จนประสบผลสำเร็จในการประกอบอาชีพและการดำเนินชีวิต ซึ่งประสบการณ์เหล่านั้นจะก่อให้เกิดความรู้ที่ยั่งยืน และสามารถน้อมนำแนวพระราชดำริมาเป็นเข็มทิศในการดำเนินชีวิตในอนาคต และนำไปประยุกต์ใช้ในการดำรงชีวิตได้อย่างถูกต้อง รวมทั้งมีทักษะและความรู้ความเข้าใจในเบื้องต้นสามารถถ่ายทอดความรู้ที่ได้รับสู่เพื่อน ครอบครัว และชุมชน เพื่อให้เกิดเป็นเครือข่ายเยาวชนรู่้งานสืบสานพระราชดำริเพิ่มมากขึ้น และที่ผ่านมายุวชนได้มีการต่อยอดขยายผลจากแนวพระราชดำริ โดยมีการจัดตั้งเป็นชมรมสืบสานพระราชดำริ ชมรมเศรษฐกิจพอเพียง นอกจากนี้ ยังได้การปรับเปลี่ยนการจัดกิจกรรมรับน้องมาเป็นการเรียนรู้แนวพระราชดำริภายในศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ และจัดทำ social network เยาวชน rdpb camp และอื่น ๆ อีกหลายรูปแบบ ซึ่งล้วนแต่ได้รับแรงบันดาลใจจากการได้เรียนรู้ ได้สัมผัสงานของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวด้วยตนเองทั้งสิ้น 🌸

เรือนจำชั่วคราวเขากลิ้ง

เรือนจำพอเพียงตามแนวพระราชดำริ

สำนักงานและขยายผลการพัฒนาตามแนวพระราชดำริ

ดู หลายท่านคงนึกไม่ถึงว่า สถานที่ในภาพนี้คือ เรือนจำ ด้วยลักษณะอาคารที่สร้างจาก ดินและการออกแบบที่มีเอกลักษณ์ไม่ เหมือนกับเรือนจำอื่น ๆ บรรยากาศ ร่มรื่น มีต้นไม้เขียวขจี ลักษณะคล้าย รีสอร์ท ที่เป็นมากกว่าเรือนจำทำให้นึก สงสัยว่าทำไมเรือนจำนี้สามารถดึงดูด ให้ผู้คนเข้ามาแวะเยี่ยมได้เป็นจำนวน มาก

หลากหลายคำถามที่เราสงสัย ในความมหัศจรรย์ของเรือนจำแห่งนี้ ถูกคลี่คลายด้วยคำตอบที่ชัดเจนจาก คุณमितรารุณห์ พรหมอินทร์ หัวหน้า เรือนจำชั่วคราวเขากลิ้งและเจ้าหน้าที่ ที่มาต้อนรับอย่างอบอุ่น คุณमितรารุณห์ กล่าวว่า “ผู้ต้องขังที่มาอยู่ที่เรือน

จำแห่งนี้เป็นผู้ต้องขังที่ประพฤติดี มี กำหนดโทษไม่เกิน ๕ ปี เจ้าหน้าที่ ทุกคนจะปฏิบัติและดูแลผู้ต้องขังใน ลักษณะผ่อนคลาย ไม่มีโซ่ตรวน ใช้ เพียงกฎ ระเบียบ วินัย ที่กำหนดไว้เป็น ข้อปฏิบัติเท่านั้น เราเน้นสร้างคนดีและ คำนึงความพอเพียงสู่สังคม ฝึกหัดอาชีพ ให้ผู้ต้องขังได้มีความรู้ ความชำนาญ และทักษะที่สามารถนำไปประกอบ อาชีพเลี้ยงตัวเองและครอบครัว เพื่อ เตรียมความพร้อมเมื่อได้รับการ ปลดปล่อย แล้วนำสิ่งดี ๆ ไปขยายผล สู่ชุมชนได้” แสดงให้เห็นว่าเรือนจำที่นี่ เป็น สถานที่ที่สามารถสร้างหลักประกัน ในการดำเนินชีวิตของผู้ต้องขัง ให้อยู่ รอดอย่างมีความสุขได้ด้วยปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง

วารสารอันเนื่องมาจาก
พระราชดำริ

๕๓

ปีที่ ๑๐ ฉบับที่ ๔ ตุลาคม - ธันวาคม ๒๕๕๕

การน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของที่มีคุณค่าโดดเด่นด้านการเกษตรและการฝึกอาชีพที่หลากหลาย และเมื่อผู้ต้องขังเข้ามาในเรือนจำจะสอนให้ปรับตัวเข้าสู่ความพอดี เรียบง่าย สมถะ เดินทางสายกลาง ไม่เบียดเบียนผู้อื่น ใช้ชีวิตตามอัตภาพของตน ไม่ยึดติดกับวัตถุนิยม เรียนรู้การทำการเกษตรแบบผสมผสานเพิ่มเติมจากเรือนจำ รวมไปถึงการประกอบอาชีพที่หลากหลาย โดยใช้ทรัพยากรที่อยู่รอบตัวเป็นสำคัญ สอนให้ผู้ต้องขังมีความเชื่อมั่นในศักยภาพของตนเอง แล้วนำความรู้ไปประกอบอาชีพภายหลังพ้นโทษจนสามารถสร้างรายได้ พึ่งพาตนเองได้

จากที่เรือนจำต้องประสบกับปัญหางบประมาณไม่เพียงพอ แต่เมื่อทุกคนทุกฝ่ายในเรือนจำให้ความร่วมมือ ร่วมกันคิด และตัดสินใจน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการบริหารองค์กรเพื่อแก้ปัญหาที่ประสบอยู่นั้น ทำให้เรือนจำมีรายได้จากการทำเกษตรผสมผสาน และการประกอบอาชีพที่หลากหลายจนสามารถลดการพึ่งพางบประมาณแผ่นดิน

ดินได้ มีการปฏิบัติงานโดยยึดหลักธรรมาภิบาล มาตรฐานความโปร่งใส การสร้างบัญชีครัวเรือน มาตรฐานในการใช้เทคโนโลยีโดยประยุกต์ใช้กับหลักวิชาการและภูมิปัญญาท้องถิ่นเหมาะสำหรับการศึกษาดูงาน จากความกระตือรือร้นของคนในเรือนจำที่จะเล่าประสบการณ์ องค์ความรู้ต่าง ๆ สัมผัสได้ถึงความภาคภูมิใจของคนที่นี่ ส่วนเจ้าหน้าที่ในเรือนจำจะได้รับประสบการณ์ และความรู้อย่างกว้างขวาง โดยการแสวงหาแหล่งความรู้และจัดส่งเจ้าหน้าที่เข้ารับการฝึกอบรม ดูงานตามศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงที่ประสบผลสำเร็จ มีการเชิญวิทยากร ปราชญ์ชาวบ้านมาให้ความรู้ เรียนรู้กิจกรรมทางการเกษตร และการประกอบอาชีพที่สามารถสร้างรายได้ให้แก่ทางราชการ เพื่อให้เข้าใจ

ในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
นำไปปฏิบัติ ตลอดจนการปรับปรุง
ต่อยอด พัฒนา และใช้โอกาสในการ
ศึกษาหาความรู้จากที่ต่าง ๆ มาถ่ายทอด
ให้ผู้ต้องขังที่เสมือนญาติ จึงทำให้ใน
บางครั้งจะเห็นผู้ต้องขังที่พ้นโทษแล้ว
กลับมาเยี่ยมเยือนเรือนจำแห่งนี้

จัดอบรมความรู้ให้แก่ผู้ต้องขัง
ให้เห็นคุณค่าของเวลา ทรัพยากร
ธรรมชาติและสิ่งที่มีอยู่รอบตัว เช่น
พืชผัก ต้นไม้ หิน ดิน ทราย สามารถนำมา
ประกอบขึ้นเป็นปัจจัยเพื่อความสมดุล
ในการดำรงชีวิต เช่น การปลูกทุกอย่าง
ที่กิน การปลูกมะลิ ไม้ดอก ที่สร้าง
รายได้อย่างงาม การทำน้ำมันไบโอดีเซล
เตาหุงต้ม น้ำส้มควันไม้ การเลี้ยงสัตว์
เพื่อจำหน่ายและขยายพันธุ์สัตว์
ตั้งแต่ปลา กระต่าย หมู แพะ เป็ด
ไก่ดำ สายพันธุ์ภูพานฯ ที่นำมาจาก
ศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพานฯ จังหวัด
สกลนคร โดยเลี้ยงแบบปล่อยตาม

ธรรมชาติในป่าไผ่ ทำให้ไก่แข็งแรง
หากินเองได้ ซึ่งมีการสั่งจองตั้งแต่
เพิ่งเริ่มเป็นไข่ นอกจากนั้น มีการ
สร้างบ้าน อาคารในเรือนจำจากดินที่
มีราคาถูกแต่สามารถเป็นเรือนนอน
ได้อย่างถาวร มีผู้ต้องขังกลายเป็นช่าง
สร้างบ้านดินที่ชำนาญ โดยมีการทำอิฐ
บล็อกดินจำหน่าย สร้างรายได้ให้เรือนจำ
อีกด้วย

สำหรับที่นี้นับเป็นตัวอย่างที่
ยอดเยี่ยมแห่งหนึ่งในการสร้างภูมิคุ้มกัน
โดยสามารถพึ่งพาตนเองด้านงบ
ประมาณได้ ไม่ต้องรอนงบประมาณจาก
ส่วนกลาง การบ่มสอนไม่ให้เกิดกลับ
มากระทำผิดซ้ำอีก ให้ตระหนักใน
คุณธรรมใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต
มีความขยัน อดทน หมั่นเพียร ซื่อสัตย์
สุจริต ไม่โลภ ไม่ตระหนี่ รู้จักแบ่งปัน
โดยกำหนดมาตรฐานทางคุณธรรมและ
จริยธรรมที่ชัดเจน และการส่งเสริม
กิจกรรมด้านศาสนา “เรือนจำเรือนธรรม”

ที่เป็นรูปธรรมเป็นแนวทางปฏิบัติให้ แก่เจ้าหน้าที่และผู้ต้องขัง โดยให้มีการ นั้งสมาธิ ตักบาตรฟังธรรมเทศนาจาก พระภิกษุสงฆ์

ทุกวันนี้เรือนจำชั่วคราวเขากลิ้ง ได้เป็นศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง ชุมชนแบบครบวงจร โดยทุกการเรียนรู้ จะเน้นการประยุกต์ใช้ร่วมกันได้อย่าง เหมาะสม ทำให้มีเจ้าหน้าที่จาก หน่วยงานต่าง ๆ รวมทั้งบุคคลทั่วไป สนใจเดินทางมาดูงานและอุดหนุน ผลิตภัณฑ์เป็นจำนวนมาก และรายได้ จากการจำหน่ายผลผลิตทุกเดือน จะแบ่งปันผลให้กับผู้ต้องขัง โดยหลัง พ้นโทษผู้ต้องขังจะมีเงินจำนวนหนึ่ง ติดตัวไปประกอบอาชีพต่อไปได้ และ ที่น่าประหลาดใจคือ เรือนจำชั่วคราว เขากลิ้งเป็นหนึ่งในสถานที่ท่องเที่ยวที่ ดึงดูดความสนใจนักท่องเที่ยวได้เป็น

อย่างดี เพราะมีบ้านดินให้บริการพัก ค้าง อีกทั้งบริเวณใกล้เคียงเรือนจำมี แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติอีกด้วย

ความประทับใจของที่นี่คือ ได้สัมผัสถึงสิทธิเสรีภาพของการรับ ความรู้ ไม่จำกัดเพศ วัย ตำแหน่ง ฐานะ อาชีพ หรือภูมิหลังที่เคยเป็น ด้วยการกระทำที่ผิดพลาด แต่หากได้ กลับตัวกลับใจเฝ้าทำความดี ซึ่งเราไม่ อาจทราบได้ว่าในอนาคตผู้ที่เคยเป็น ผู้ต้องขังที่นี้นั้น อาจจะสร้างควม ยิ่งใหญ่ เป็นแรงบันดาลใจที่เปี่ยมไป ด้วยพลัง เป็นแบบอย่างที่น่ายกย่อง โนม่น้าวผู้คนให้ “พลิกใจ ใฝ่ดี มีคุณธรรม และสร้างเส้นทางในการ ดำเนินชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียง ตามรอยพระยุคลบาท พ่อหลวงของปวงชนชาวไทย” 🌸

ใจ ปรองปรอง ร่มเย็น เป็นสุข

เนื่องในโอกาสอันเป็นมงคลที่สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ทรงเจริญพระชนมพรรษา ๘๐ พรรษา วันที่ ๑๒ สิงหาคม ๒๕๕๕ มูลนิธิชัยพัฒนา กองทัพบก สำนักงานประมาณ กรมป่าไม้ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช กรมชลประทาน และสำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (สำนักงาน กปร.) ขอน้อมรำลึกในพระมหากรุณาธิคุณ โดยการจัดกิจกรรมเฉลิมพระเกียรติ **๘๐ พรรษา ปวงประชา ร่มเย็น เป็นสุข** เพื่อเผยแพร่พระราชกรณียกิจ พระราชดำริ ที่ก่อให้เกิดคุณูปการต่อประชาชนประเทศชาติมาอย่างต่อเนื่อง และร่วมเผยแพร่ความรู้ ความเข้าใจ ตามแนวพระราชดำริให้กว้างขวางยิ่งขึ้น โดยมีเป้าหมายหลักเพื่อให้ภาครัฐ เอกชน สถานศึกษา และประชาชนทั่วไปได้รับทราบ และกระตุ้นให้เกิดการขยายผลการเรียนรู้จากพระราชกรณียกิจ และพระราชดำริเกี่ยวกับการพัฒนา ด้านต่าง ๆ ได้แก่ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ศิลปวัฒนธรรม อาชีพและชีวิตความเป็นอยู่ผ่านโครงการพัฒนา อาทิ บ้านเล็กในป่าใหญ่ ป่ารักษน้ำฟาร์มตัวอย่าง สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูง การฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ รวมถึงทรัพยากรชายฝั่งและทะเล เป็นต้น

งานเฉลิมพระเกียรติ “๘๐ พรรษา ปวงประชา ร่มเย็น เป็นสุข” เป็นการนำผลสำเร็จที่ปรากฏผลเป็นรูปธรรมที่ประจักษ์แล้ว มาเผยแพร่ในกิจกรรมที่หลากหลายรูปแบบ ประกอบด้วย ๔ กิจกรรมหลัก และได้จัดให้มีการแถลงข่าวการจัดงาน เมื่อวันที่ ๒๔ กรกฎาคม ๒๕๕๕ โดยความร่วมมือของ ๗ หน่วยงาน ประกอบด้วย มูลนิธิชัยพัฒนา กองทัพบก สำนักงบประมาณ กรมป่าไม้ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช กรมชลประทาน สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (สำนักงาน กปร.) และมูลนิธิสวนสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ โดยมีรายละเอียดประกอบด้วย

นิทรรศการเฉลิมพระเกียรติ “๘๐ พรรษา ปวงประชา ร่มเย็น เป็นสุข” เป็นการร้อยเรียงเรื่องราวนับจากพระราชประวัติ พระราชกรณียกิจ แนวพระราชดำริ รวมถึงหลักการทรงงานในสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ เพื่อเผยแพร่พระมหากรุณาธิคุณที่ได้พระราชทานพระราชดำริในด้านต่าง ๆ เพื่อให้เกิดประโยชน์สุขแก่ประชาชนให้เป็นที่ประจักษ์โดยทั่วกัน การแสดงภาพพระบรมฉายาลักษณ์ที่หาชมได้ยากภายใต้ชื่อ ๘ ทศวรรษการทรงงาน ตลอดจนการนำเสนอผลสำเร็จในโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริที่มีกว่า ๙๐๐ โครงการ ที่สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ได้พระราชทานแก่ประชาชนชาวไทย อาทิ ศิลปาชีพ ป่ารักษาน้ำ บ้านเล็กในป่าใหญ่ ฟาร์มตัวอย่าง สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูง เป็นต้น

ครั้งที่ ๑ ระหว่างวันที่ ๑๕ - ๑๙ สิงหาคม ๒๕๕๕ ณ สวนสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ฯ กรุงเทพมหานคร

สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินแทนพระองค์มาทรงเปิดงานภายใต้ชื่อ “ป่าเล็กในเมืองใหญ่ รักษ์ประชา รักษ์ป่า รักษ์น้ำ รักษ์แผ่นดิน” โดยร่วมกับ มูลนิธิสวนสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ จัดขึ้น ณ สวนสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ฯ กรุงเทพมหานคร

ครั้งที่ ๒ ระหว่างวันที่ ๖ - ๙ กันยายน ๒๕๕๕

ณ ศูนย์ศิลปาชีพบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

โดย ฯพณฯ ศาสตราจารย์ธานินทร์ กรัยวิเชียร องคมนตรี เป็นประธานเปิดงาน

ครั้งที่ ๓ ระหว่างวันที่ ๑๘ - ๒๑ ตุลาคม ๒๕๕๕

ห้างสรรพสินค้าเดอะมอลล์ จังหวัดนครราชสีมา

โดย ฯพณฯ นายอำพล เสนาณรงค์ องคมนตรี เป็นประธานเปิดงาน

ครั้งที่ ๔ ระหว่างวันที่ ๒๗ - ๓๐ ตุลาคม ๒๕๕๕ ศูนย์การค้าเซ็นทรัล แอร์พอร์ต จังหวัดเชียงใหม่

โดย ฯพณฯ นายพลการ สุวรรณรัฐ องคมนตรี
เป็นประธานเปิดงาน

ครั้งที่ ๕ ระหว่างวันที่ ๑๕ - ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๕ ณ ศูนย์ประชุมนานาชาติฯ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

โดย ฯพณฯ นายอำพล เสนาณรงค์ องคมนตรี
เป็นประธานเปิดงาน

ฯพณฯ นายอำพล เสนาณรงค์ องคมนตรี

เป็นประธานเปิดงาน “๘๐ พรรษา ปวงประชา ร่มเย็น เป็นสุข” ณ จังหวัดนครราชสีมา

สำนักงาน กปร. ร่วมกับมูลนิธิชัยพัฒนา กองทัพบก สำนักงานงบประมาณ กรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่าและพันธุ์พืช กรมป่าไม้ และกรมชลประทาน ร่วมกันจัดนิทรรศการ เฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๘๐ พรรษา ณ ห้างสรรพสินค้าเดอะมอลล์ จังหวัด นครราชสีมา ระหว่างวันที่ ๑๘ - ๒๑ ตุลาคม ๒๕๕๕ โดย นายอำพล เสนาณรงค์ องคมนตรี เป็นประธานในพิธีเปิด ในวันที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๕๕

เพื่อให้ประชาชนทั่วไปได้น้อมรำลึกในพระมหากรุณาธิคุณที่สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ทรงอุทิศพระองค์เพื่อประโยชน์สุขของพสกนิกรชาวไทย ทุกคน ทั้งนี้ เพื่อเผยแพร่ขยายผลองค์ความรู้จากแนวพระราชดำริไปสู่ภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชนทั่วไป รวมถึงเยาวชนได้รับทราบในวงกว้างมากยิ่งขึ้น

นิทรรศการเฉลิมพระเกียรติครั้งนี้ ผู้เข้าร่วมงานจะ ได้รับชมนิทรรศการแสดงผลสำเร็จของโครงการจาก ๗ หน่วยงานเจ้าภาพร่วม และจังหวัดนครราชสีมา ภายในงานจะมีการแสดง และจำหน่ายผลิตภัณฑ์ศิลปาชีพ ฟาร์ม ตัวอย่าง สินค้า OTOP ของโครงการฯ

นอกจากภาคความรู้ในรูปของนิทรรศการแล้ว สำนักงาน กปร. ยังได้จัดให้มีการเผยแพร่องค์ความรู้เชิงวิชาการในรูปแบบของการเสวนาตลอดการจัดงาน ประกอบด้วย การเสวนาเรื่อง “การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมตามแนวพระราชดำริ” การบรรยายพิเศษเรื่อง “การขับเคลื่อนโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ” โดย นายสุวัฒน์ เทพอารักษ์ เลขาธิการ กปร. การเสวนาเรื่อง “การบริหารจัดการน้ำตามแนวพระราชดำริ” สำหรับในช่วงบ่ายของทุกวันจะมีการแสดง ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นบนเวที 🎭

ฯพณฯ นายพลากร สุวรรณรัฐ องคมนตรี

เป็นประธานเปิดงาน “๘๐ พรรษา ปวงประชา ร่มเย็น เป็นสุข” ณ จังหวัดเชียงใหม่

สำนักงาน กปร. ร่วมกับมูลนิธิชัยพัฒนา กองทัพบก สำนักงานงบประมาณ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช กรมป่าไม้ และกรมชลประทาน จัดนิทรรศการเฉลิมพระเกียรติ “๘๐ พรรษา ปวงประชา ร่มเย็น เป็นสุข” ณ ศูนย์การค้าเซ็นทรัล พลาซ่า เชียงใหม่ แอร์พอร์ต จังหวัดเชียงใหม่ ระหว่างวันที่ ๒๗ - ๓๐ ตุลาคม ๒๕๕๕ นี้ โดยมี ฯพณฯ นายพลากร สุวรรณรัฐ องคมนตรี เป็นประธานในพิธี ซึ่งนิทรรศการดังกล่าว จัดขึ้นเพื่อให้ประชาชนทั่วไปได้น้อมรำลึกในพระมหากรุณาธิคุณที่ทรงอุทิศพระองค์เพื่อประโยชน์สุขของพสกนิกรชาวไทยทุกคน และเพื่อเผยแพร่ขยายผลองค์ความรู้จากแนวพระราชดำริไปสู่ภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชนทั่วไป รวมถึงเยาวชนได้รับทราบในวงกว้างมากขึ้น

นิทรรศการสัณฐานเฉลิมพระเกียรติครั้งนี้ จะมีการจัดแสดงภาพรวมของการทรงงานในสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ อีกทั้งการแสดงผลนิทรรศการโครงการ

อันเนื่องมาจากพระราชดำรินในพื้นที่ภาคเหนือ โดยนำเสนอในรูปแบบของจริงที่มีชีวิต อาทิ แนวพระราชดำริของพระองค์ที่ทรงห่วงใยเรื่องป่าไม้เป็นอย่างยิ่ง ซึ่งจะเห็นได้ว่าโครงการพระราชดำริทางภาคเหนือ ส่วนใหญ่จะเน้นเรื่องการอนุรักษ์และฟื้นฟูป่าไม้ โครงการสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูง ซึ่งมีถึง ๑๘ แห่ง ที่ได้พระราชทานพระราชดำริเพื่อให้ราษฎรในพื้นที่ร่วมมือกันฟื้นฟูป่า จนทำให้ได้พื้นที่ป่าคืนมาเป็นจำนวนกว่า ๑๐,๐๐๐ ไร่ โครงการบ้านเล็กในป่าใหญ่ที่กระจายในพื้นที่ภาคเหนือ เป็นตัวอย่างที่พิสูจน์ได้ว่าคนสามารถอยู่ร่วมกับป่าได้อย่างเกื้อกูลกันและมีความสุขตลอดรวมถึงโครงการฟาร์มตัวอย่างฯ โครงการพิทักษ์ป่า ที่สานสร้างงานพัฒนาให้บังเกิดความมั่นคงและยั่งยืนให้แก่ทรัพยากรธรรมชาติและทรัพยากรมนุษย์ได้อย่างกลมกลืนและเกื้อกูลกันอย่างสมบูรณ์ 🌿

วสารอันเนื่องมาจาก
พระราชดำริ

๖๗

ปีที่ ๑๐ ฉบับที่ ๔ ตุลาคม - ธันวาคม ๒๕๕๕

ฯพณฯ นายอำพล เสนาณรงค์ องคมนตรี

เป็นประธานเปิดงาน “๘๐ พรรษา ปวงประชา ร่มเย็น เป็นสุข” ณ ศูนย์การประชุมนานาชาติ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

สำนักงาน กปร. ได้ร่วมกับมูลนิธิชัยพัฒนา กองทัพบก สำนักงานประมง กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช กรมป่าไม้ และกรมชลประทาน จัดนิทรรศการเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ เนื่องในโอกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๘๐ พรรษา “นิทรรศการเฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษา ปวงประชา ร่มเย็น เป็นสุข” ณ ศูนย์การประชุมนานาชาติ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ระหว่างวันที่ ๑๕ - ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๕ โดย ฯพณฯ นายอำพล เสนาณรงค์ องคมนตรี เป็นประธานในพิธีเปิด เพื่อให้ประชาชนทั่วไปได้สัมผัสกับในพระมหากรุณาธิคุณที่สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ทรงอุทิศพระองค์เพื่อประโยชน์สุขของพสกนิกรชาวไทยทุกคน ทั้งนี้ เพื่อเผยแพร่ขยายผลองค์ความรู้จากแนวพระราชดำริในการพัฒนาคุณภาพชีวิตและฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติไปสู่ภาครัฐ ภาคเอกชน

และประชาชนทั่วไป รวมถึงเยาวชนได้รับทราบในวงกว้างมากยิ่งขึ้น

นิทรรศการเฉลิมพระเกียรติครั้งนี้ มุ่งหวังให้ประชาชนชาวไทยที่อยู่ในพื้นที่ภาคใต้ได้รับชมนิทรรศการแสดงผลสำเร็จของโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำรินี้ ในสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ จาก ๗ หน่วยงานเจ้าภาพร่วม และจังหวัดสงขลา ภายในงานจะมีการแสดงและจำหน่ายผลิตภัณฑ์ศิลปาชีพ พาร์มตัวอย่างสินค้า OTOP ของโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำรินี้

นอกจากนิทรรศการเฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษา ปวงประชา ร่มเย็น เป็นสุข สำนักงาน กปร. ได้จัดให้มีการเผยแพร่องค์ความรู้เชิงวิชาการในรูปของการเสวนาตลอดการจัดงาน ประกอบด้วย การเสวนาเรื่อง “การขับเคลื่อนโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำรินี้ ภายใต้บทบาทการปกครองส่วนภูมิภาคและท้องถิ่น” โดย นายสุวัฒน์ เทพอารักษ์ เลขาธิการ กปร. และผู้ว่าราชการจังหวัดสงขลา การเสวนาเรื่อง “การบริหารจัดการน้ำตามแนวพระราชดำรินี้” การเสวนาเรื่อง “การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอันเนื่องมาจากพระราชดำรินี้” สำหรับในช่วงบ่ายของทุกวันจะมีการแสดงศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นบนเวทีตลอดการจัดงาน 🌺

ฯพณฯ พลอากาศเอก ชลิต พุกผาสุข องคมนตรี

เป็นประธานพิธีมอบความช่วยเหลือพระราชทาน ณ โรงเรียนกุกบุรีวิทยา จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ และตรวจเยี่ยมโครงการอ่างเก็บน้ำยางชุมอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

วันที่ ๒๙ พฤศจิกายน ๒๕๕๕ ฯพณฯ พลอากาศเอก ชลิต พุกผาสุข องคมนตรี เดินทางไปยังโรงเรียนกุกบุรีวิทยา อำเภอกุกบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เพื่อเป็นประธานในพิธีมอบความช่วยเหลือพระราชทานแก่ครอบครัวนางสาวจิตร์ลัดดา อ่อนวน ครอบครัวนางรัตนจำปาศรี และครอบครัวนายใจเทพ ทองคำ ราษฎรจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ที่ได้ทูลเกล้าฯ ขอพระราชทานความช่วยเหลือ โดยมี นายวีระ ศรีวัฒนตระกูล ผู้ว่าราชการจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ นายประวิช รัตนเพียร ผู้ตรวจการแผ่นดิน ผู้แทนสำนักงานอัยการสูงสุด ผู้แทนโรงพยาบาลรามาริบัติ ผู้แทนสำนักพระราชเลขานุการ และผู้แทนสำนักงาน กปร. ร่วมในพิธีด้วย จากนั้นได้มอบสิ่งของพระราชทานแก่ราษฎรยากจนในพื้นที่ จำนวน ๕๐๐ คน พร้อมกันนี้ ได้มอบพระบรมฉายาลักษณ์ พระฉายาลักษณ์ และของที่ระลึกแก่ผู้แทนจากหน่วยงานต่าง ๆ ที่ให้การสนับสนุน ภายหลังเสร็จพิธีได้เยี่ยมชมนิทรรศการและกิจกรรมของสำนักงานอัยการสูงสุด สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน และหน่วยแพทย์เคลื่อนที่โรงพยาบาลรามาริบัติ ที่มาให้บริการแก่ราษฎร

ต่อมาออกเดินทางไปยังโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการเก็บกักน้ำของอ่างเก็บน้ำยางชุมอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ตำบลหาดขาม อำเภอกุกบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยมี นายเฉลิมเกียรติ คงวิเชียรวัฒน์ ผู้อำนวยการ

สำนักชลประทานที่ ๑๔ ให้การต้อนรับและบรรยายสรุปความเป็นมาและผลการดำเนินงานของโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการเก็บกักน้ำของอ่างเก็บน้ำยางชุมฯ

จากนั้น ฯพณฯ องคมนตรี ได้ปล่อยพันธุ์ปลาในอ่างเก็บน้ำ และเยี่ยมกลุ่มผู้ใช้น้ำสหกรณ์การเกษตรชลประทานยางชุม จำกัด ซึ่งเป็นเกษตรกรผู้ได้รับประโยชน์จากอ่างเก็บน้ำยางชุม 🌸

วารสารอันเนื่องมาจาก
พระราชดำริ

๖๙

ปีที่ ๑๐ ฉบับที่ ๔ ตุลาคม - ธันวาคม ๒๕๕๕

สำนักงาน กปร. ร่วมกับมูลนิธิสวนหลวง ร.๙

จัดงาน “พรรณไม้งามอร่ามสวนหลวง ร.๙” ครั้งที่ ๒๕

สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (สำนักงาน กปร.) ร่วมกับ มูลนิธิสวนหลวง ร.๙ จัดงานเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว “พรรณไม้งามอร่ามสวนหลวง ร.๙” ครั้งที่ ๒๕ ขึ้น ระหว่างวันที่ ๑ - ๑๐ ธันวาคม ๒๕๕๕ ณ สวนหลวง ร.๙ เขตประเวศ กรุงเทพมหานคร เพื่อเผยแพร่พระราชกรณียกิจ พระราชดำริ และกระตุ้นให้เกิดการตระหนักและร่วมกันสืบสานพระราชดำริกว้างขวางยิ่งขึ้น อันนำไปสู่การพัฒนาตนเอง องค์กร และประเทศชาติ ตลอดจนเป็นการเสริมสร้างความรัก ความสามัคคีของคนในชาติสืบต่อไป

ในวันที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๕๕ ได้จัดให้มีพิธีเปิดนิทรรศการเฉลิมพระเกียรติฯ และการเสวนา ณ หอรัชมมงคล สวนหลวง ร.๙ โดยมี ฯพณฯ พลอากาศเอก กำธน สินธวานนท์ องคมนตรี เป็นประธานในพิธี ฯพณฯ นายอำพล เสนาณรงค์ องคมนตรี และนายสุวัจน์ เทพอารักษ์ เลขาธิการ กปร. เสวนาในเรื่อง “การทรงงานที่ไม่มีวันหยุด” การเสวนาในครั้งนี้จะทำให้ประชาชนได้รับทราบถึงการทรงงานที่มีทรงหยุดพักยังคงทรงงานอย่างต่อเนื่องผ่านโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ และโครงการพระราชทานความช่วยเหลือต่าง ๆ ที่ปัจจุบันมีมากกว่า ๔,๑๐๐ โครงการ

นอกจากนี้ภายในงานยังได้จัดให้มีการแสดงนิทรรศการเฉลิมพระเกียรติฯ จากหน่วยงานต่าง ๆ ที่แสดงให้เห็นถึงพระมหากรุณาธิคุณที่ได้ทรงบำบัตทุกข์บำรุงสุขเพื่อพสกนิกรชาวไทยตลอดมา รวมทั้งการแสดงของนิสิต นักศึกษา และการแสดงดนตรีวงสุนทราภรณ์ เพื่อให้ประชาชนทั่วไปได้มีส่วนร่วมในการถวายเป็นความรัก ักดี และร่วมจุดเทียนชัยถวายพระพรแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพร้อมกันทั่วประเทศ ในวันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๕๕ พร้อมชมการแสดงพลุเฉลิมพระเกียรติและพลุประกอบดนตรี

กิจกรรมที่เป็นจุดเด่นของงานที่ได้ดำเนินการต่อเนื่องคือ การจัดแสดงดอกไม้และพันธุ์ไม้นานาพันธุ์ที่ชนะการประกวดในประเภทต่าง ๆ มาร่วมจัดแสดงเพื่อให้ประชาชนได้ชมแปลงดอกไม้ นานาพันธุ์ที่มีความงดงาม รวมถึงการจำหน่ายพันธุ์ไม้นานาพันธุ์ การแสดงศิลปวัฒนธรรม ประยุกต์ผสมผสานการแสดงนาฏศิลป์ไทย ๔ ภาค

งาน “สวนหลวง ร.๙ เดิน-วิ่ง เฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว” การแสดงคอนเสิร์ตเฉลิมพระเกียรติ “ด้วยรักและภักดี” การแสดงของวงดนตรีสตริง ลูกทุ่ง พร้อมด้วยศิลปิน ดารา นักร้อง นักแสดงมากมาย ที่จะมาร่วมเฉลิมพระเกียรติในครั้งนี้ รวมทั้งการออกร้านจำหน่ายสินค้าต่าง ๆ

ฯพณฯ นายพลากร สุวรรณรัฐ องคมนตรี

ตรวจเยี่ยมโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดแม่ฮ่องสอน

วันที่ ๒๖ ธันวาคม ๒๕๕๕ ฯพณฯ นายพลากร สุวรรณรัฐ องคมนตรี เดินทางไปติดตามการดำเนินงานและเยี่ยมชมความก้าวหน้าของโครงการหมู่บ้านยามชายแดนบ้านแม่ส่วย อำเภอมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน และโครงการพระราชดำริ ปางตอง ๒ (ปางอุง) อำเภอมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน ในการนี้ได้มอบสิ่งของพระราชทานให้แก่ราษฎรบ้านแม่ส่วย พร้อมเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง จำนวน ๕๐ รูป พร้อมกันนี้ ได้กล่าวถึงความห่วงใยของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ที่ทรงมีความห่วงใยต่อราษฎร และได้พระราชทานสิ่งของพร้อมกับได้พัฒนาความเป็นอยู่ของราษฎรบ้านแม่ส่วยให้ได้รับความสุขโดยทั่วกัน

ในการนี้ ฯพณฯ องคมนตรีได้ทำพิธีเปิดวาล์วน้ำ ซึ่งได้สร้างขึ้นเพื่อช่วยเหลือราษฎรบ้านแม่ส่วยอุที่ขาดแคลนน้ำดื่ม น้ำใช้ในครัวเรือนให้ได้มีน้ำเพียงพอต่อการบริโภคได้

ตลอดทั้งปี จากนั้นได้เยี่ยมชมการดำเนินงานฟื้นฟูป่า และการบูรณาการการพัฒนาความมั่นคงในโครงการหมู่บ้านยามชายแดน บ้านแม่ส่วย ซึ่งเป็นปรากฏการณ์สำคัญด้านความมั่นคงของประเทศ อีกทั้งทางโครงการได้ให้การสนับสนุนอาชีพในการจ้างงาน และพัฒนาคุณภาพชีวิต โดยทำการเกษตร และงานศิลปาชีพ อันเป็นการสร้างรายได้เสริมให้แก่ราษฎรได้เป็นอย่างดี โอกาสนี้ ฯพณฯ องคมนตรีได้ปลูกต้นมณฑาดอย เพื่อเป็นการกระตุ้นให้ราษฎรมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ผืนป่าให้มีความสมบูรณ์ต่อไป

โครงการหมู่บ้านยามชายแดน บ้านแม่ส่วย อำเภอมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน เกิดขึ้นจากพระราชดำริในสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ให้จัดตั้งหมู่บ้านยามชายแดน เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตราษฎร และเพื่อประโยชน์ทางความมั่นคงของประเทศ โดยดำเนินการฝึกอบรมราษฎรในการรักษา

วารสารอันเนื่องมาจาก
พระราชดำริ

๗๑

ปีที่ ๑๐ ฉบับที่ ๔ ตุลาคม - ธันวาคม ๒๕๕๕

ความปลอดภัยหมู่บ้าน การรายงานข่าวสารและการทำ
หน้าที่ยามชายแดน พร้อมกันได้จัดสรรพื้นที่ทำกินให้กับ
ราษฎรรายครอบครัวและพื้นที่ส่วนกลาง ลักษณะแปลง
รวมสำหรับปลูกข้าว พืชไร่ สาธิตการเลี้ยงสัตว์ การปลูก
ป่า ๓ อย่าง ประโยชน์ ๔ อย่าง ปลูกสร้างสวนป่าห้วย
ปรับปรุงระบบนิเวศต้นน้ำ สร้างฝายแบบผสมผสาน จัด
ทำแนวกันไฟ และฝึกอบรมราษฎรให้สามารถรักษา
ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของตนเองได้ รวมทั้ง
สามารถแจ้งการเข้าเตือนภัยให้กับกลุ่มบ้านเครือข่ายและ
ส่วนราชการได้อย่างทันเวลา

ปัจจุบันทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ได้รับการฟื้นฟู
มาเป็นอย่างดี อันจะเห็นได้จากพื้นที่ป่าก่อนดำเนินงาน
โครงการ ๒๖,๒๑๘ ไร่ เพิ่มขึ้นเป็น ๒๘,๒๑๘ ไร่ นอกจากนั้น
ราษฎรในพื้นที่ยังได้เข้ามาเป็นแรงงานด้านการพัฒนา
ป่าไม้ ทำให้มีรายได้เพิ่มขึ้นจากเดิม ๓,๐๐๐ บาทต่อเดือน
เป็น ๕,๕๐๐ บาทต่อเดือน ซึ่งนอกจากจะมีรายได้เพิ่มขึ้น
แล้ว ราษฎรยังสามารถนำความรู้ที่ได้จากโครงการฯ ไป
ประยุกต์ใช้ในพื้นที่ได้ดียิ่งขึ้น

โครงการพระราชดำริปางตอง ๒ (ปางอู่) อำเภอเมือง
จังหวัดแม่ฮ่องสอน เป็นอีกหนึ่งโครงการที่ ข.พ.ณ.ฯ
องคมนตรีได้เดินทางไปเยี่ยมชมเส้นทางเดินศึกษา
ธรรมชาติอันสวยงาม มีแหล่งน้ำและป่าไม้ที่สมบูรณ์ มี
กล้วยไม้ป่านานาชนิดที่เพิ่มความสมดุลให้แก่ธรรมชาติ
หลังจากได้รับพระราชทานพระราชดำริจากพระบาท
สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวให้พัฒนาพื้นที่แห่งนี้ ได้ส่งผลให้ความ
สมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติมีมากขึ้น และเป็นหนึ่งใน
แหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของประเทศ

จากนั้นได้เยี่ยมชมการดำเนินงานของโครงการ
ธนาคารอาหารชุมชนบ้านนาป่าแปก ตำบลหมอกจำแป่
อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน ที่ได้ดำเนินการพัฒนา
จังหวัดแม่ฮ่องสอนให้เป็นแหล่งผลิตอาหารเลี้ยงตัวเองได้
ในส่วนที่เป็นที่อยู่อาศัยหรือแหล่งชุมชนนั้น ให้ส่งเสริมการ
เพิ่มผลผลิตทางการเกษตร เลี้ยงสัตว์ ประมง เพื่อบริโภค
และจำหน่ายให้มีรายได้ โดยมุ่งหวังให้คนรักป่าและอยู่
กับป่าได้อย่างมีความสุข โดยการปลูกพืช หางของป่า และ
พืชสมุนไพร เพื่อให้ราษฎรได้ใช้ในการดำเนินชีวิตตามวิถี
สังคมของชุมชน

ปัจจุบันทรัพยากรธรรมชาติได้รับการฟื้นฟูและได้
รับพื้นที่ป่ากลับคืนมาอย่างต่อเนื่อง จากเดิม ๒๑,๒๖๗ ไร่
เพิ่มขึ้นเป็น ๔๒,๔๘๗ ไร่ เนื่องจากราษฎรเกิดทัศนคติที่ดี
ด้านการอนุรักษ์ และยังสามารถหารายได้หลักจากการ
ท่องเที่ยวในพื้นที่ที่มีความอุดมสมบูรณ์และทิวทัศน์ที่
สวยงาม ซึ่งรายได้จากเดิม ๔,๐๐๐ บาทต่อเดือน ปัจจุบัน
มีรายได้เพิ่มขึ้นเป็น ๑๒๐,๐๐๐ บาทต่อเดือนอีกด้วย 🌿

ฯพณฯ นายพลากร สุวรรณรัฐ องคมนตรี

ตรวจเยี่ยมโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดเชียงใหม่ และจังหวัดเชียงราย

วันที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๕๕ ฯพณฯ นายพลากร สุวรรณรัฐ องคมนตรี เดินทางไปตรวจเยี่ยมชมโครงการ สถานีพัฒนาเกษตรที่สูงดอยม่อนล้าน อำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่ และโครงการบ้านเล็กในป่าใหญ่ บ้านห้วยหญ้าไซ ตำบลป่าแดด อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย ซึ่งเกิดจากพระราชดำริในสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ เพื่อช่วยเหลือราษฎรในพื้นที่สูงให้ได้รับการพัฒนาอาชีพและคุณภาพชีวิต ทั้งนี้ เพื่อลดปัญหาการทำไร่เลื่อนลอย ช่วยฟื้นฟูและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ โดยให้ประชาชนในพื้นที่เป็นผู้ดูแลรักษา สามารถทำการเกษตรได้ผลผลิตที่เพียงพออันจะนำไปสู่ความมั่นคงของประเทศ

สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงดอยม่อนล้าน เดิมพื้นที่ถูกบุกรุกแผ้วถาง ทำไร่หมุนเวียน ไม่มีการบริหารจัดการในการใช้ประโยชน์ที่ดินอย่างเหมาะสม พื้นที่ป่าถูกบุกรุกเกิดความเสียหายเพิ่มมากขึ้น ส่งผลกระทบต่อเขตอุทยานแห่งชาติศรีลานนา ซึ่งเป็นต้นกำเนิดของลุ่มน้ำแม่จัดเป็นสาขาของลุ่มน้ำปิงตอนบน และจะเป็นผลให้ปริมาณน้ำในเขื่อนแม่งัดลดลง นอกจากนี้ การคมนาคมติดต่อระหว่างหมู่บ้านเป็นไปด้วยความยากลำบาก ราษฎรประสบปัญหาในเรื่องการผลิตเพื่อสร้างรายได้ไม่สามารถหล่อเลี้ยงให้ดำรงชีพอยู่ได้

ดังนั้น เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาดังกล่าว สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ จึงได้พระราชทานพระราชดำริเพื่อให้ราษฎรสามารถดำรงชีพอยู่ในพื้นที่ทำกินเดิมได้อย่างมีความสุข มีอาหารเพียงพอต่อการบริโภค และมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ จึงได้มีการพัฒนาพื้นที่ป่าอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งการก่อสร้างฝายต้นน้ำลำธารแบบผสมผสาน ปลูกป่า

วารสารอันเนื่องมาจาก
พระราชดำริ

๗๓

ปีที่ ๑๐ ฉบับที่ ๔ ตุลาคม - ธันวาคม ๒๕๕๕

๓ อย่าง ประโยชน์ ๔ อย่าง เพื่อให้สภาพป่ามีความสมบูรณ์ จากเดิมมีพื้นที่ป่าถูกทำลายประมาณ ๑๑,๐๐๐ ไร่ โดยปัจจุบันมีพื้นที่ปลูกป่าเพิ่มเติมอีก ๓,๔๐๐ ไร่ รวมพื้นที่ป่าที่ได้รับการฟื้นฟู ๑๔,๔๐๐ ไร่ จึงทำให้มีนักท่องเที่ยวขึ้นมาเยี่ยมสถานี่เป็นจำนวนมาก ซึ่งทำให้ราษฎรในพื้นที่มีรายได้จากการท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น จากเดิม ๕,๐๐๐ บาทต่อครัวเรือน เป็น ๗๐,๐๐๐ บาทต่อครัวเรือน ทำให้ราษฎรมีรายได้ควบคู่กับการได้รับความรู้เพื่อนำกลับไปใช้ในพื้นที่ของตนเอง นอกจากนี้ ปัญหาด้านยาเสพติดในพื้นที่ลดลงจนทำให้ไม่ปรากฏการทำผิดกฎหมาย

จากนั้นได้เดินทางไปยังโครงการบ้านเล็กในป่าใหญ่ บ้านห้วยหญ้าไซ ตำบลป่าแดด อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย ซึ่งสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ได้เสด็จพระราชดำเนินไปทรงเยี่ยมเยียนราษฎร เมื่อวันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๔๒ ได้พระราชทานพระราชดำริในการอพยพราษฎรที่มีฐานะยากจน ไม่มีพื้นที่ทำกินเป็นของตัวเองมาจัดตั้งหมู่บ้านใหม่ในลักษณะ “บ้านเล็กในป่าใหญ่”

โครงการบ้านเล็กในป่าใหญ่บ้านห้วยหญ้าไซ เป็นพื้นที่ทำกินเก่าของชาวไทยภูเขาเผ่าอาข่า ปัญหาของราษฎรในพื้นที่คือ การขาดแคลนข้าวในการบริโภค จึงได้มีการส่งเสริมเรื่องการผลิตข้าวของเกษตรกรให้เพียงพอต่อการบริโภค โดยถ่ายทอดความรู้ และเทคโนโลยีการผลิตข้าวนาดำบนที่สูงแบบขั้นบันไดเป็นต้นแบบการใช้พื้นที่ ทำให้มีพื้นที่การปลูกข้าวเพิ่มขึ้นจากเดิม ๒๕๐ ไร่ต่อปี เป็น ๔๕๐ ไร่ต่อปี ส่งผลให้รายได้ของราษฎรเพิ่มขึ้นจาก ๓๐,๐๐๐ บาทต่อปีต่อครัวเรือน เป็น ๖๐,๐๐๐ ต่อปีต่อครัวเรือน

นอกจากนี้ ยังได้อนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ โดยมุ่งเน้นให้ “คน” อยู่ร่วมกับ “ป่า” ได้อย่างมีความสุข และยั่งยืน “คน” ไม่ทำลายป่า และทำการปลูกป่าเพื่อฟื้นฟูสภาพป่าที่ถูกทำลายให้มีความอุดมสมบูรณ์เพิ่มขึ้น และยังได้อนุมัติพระราชดำริเรื่อง “ป่าเปียก” มาพัฒนาในพื้นที่ ซึ่งเป็นทฤษฎีการพัฒนาป่าไม้ โดยการใช้ทรัพยากรน้ำให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการสร้างแนวป้องกันไฟป่าเปียก โดยก่อสร้างฝายต้นน้ำแบบผสมผสาน เพื่อกักเก็บน้ำ ชะลอความชุ่มชื้น และเก็บกักตะกอนดินไว้บางส่วน ซึ่งปัจจุบันได้ฟื้นฟูสภาพป่าที่ถูกทำลายให้มีความอุดมสมบูรณ์เพิ่มขึ้น

ปัจจุบันราษฎรมีอาชีพที่มั่นคงจากการส่งเสริมด้านศิลปาชีพ อาทิ เครื่องเงิน จักสาน ผ้าปักต่าง ๆ รวมถึงมีวิถีชีวิตที่พอเพียงโดยการอยู่ร่วมกับป่า ใช้ของป่า หาผลิตผลจากป่า ทั้งอาหารและสมุนไพรที่สำคัญ 🌿

ที่ปรึกษา

นายสุวัฒน์ เทพอารักษ์
นายโกวิทย์ เพ่งวาณิชย์
ม.ล.จิรพันธุ์ ทวีวงศ์

เลขาธิการ กปร.
รองเลขาธิการ กปร.
รองเลขาธิการ กปร.

บรรณาธิการบริหาร

นายสุวัฒน์ เทพอารักษ์

เลขาธิการ กปร.

คณะอำนวยการ

นายสมบูรณ์ วงศ์กาด
นายชัชชัย ภูวิชยสัมฤทธิ์
นายปวิตร นวมะรัตน
นายลลิต ถนอมสิงห์
นายประสาธ พาศิริ
นางสาววัชรีย์ วัฒนไกร
นายวรกานต์ จุฑานนท์
นางสาวอุศนีย์ ฐูปทอง
นางสาวถกถวรรณ ไกรสรสกุล

ผอ.สำนักประสานงานโครงการพื้นที่ ๑
ผอ.สำนักประสานงานโครงการพื้นที่ ๒
ผอ.สำนักประสานงานโครงการพื้นที่ ๓
ผอ.สำนักกิจกรรมพิเศษ
ผอ.สำนักงานเลขาธิการ
ผอ.สำนักพัฒนาทรัพยากรบุคคลฯ
ผอ.สำนักแผนงานและวิเทศสัมพันธ์
ผอ.สำนักศึกษาและขยายผลการพัฒนาฯ
ผอ.ศูนย์สารสนเทศ

กองบรรณาธิการ

นายอนันต์ ทองประทุม
นายตรีวิทย์ วินิชสำเภาทิพย์
นางเบญจรัตน์ อัครพลวงศ์
นางสาวมทิรา ภักดีพิวดี
นางสาวมณฑิกา โพธิ์ทอง
นางสาวสุชาดา ศรีจงใจ
นายจักรพันธ์ คำขำ
นางสาวกฤติกา ปานเขียว
นางสาวประภาพร ชื้อสัดย์

ผอ.สำนักประชาสัมพันธ์
ผอ.กลุ่มสื่อสารองค์กร
กลุ่มสื่อสารองค์กร
กลุ่มสื่อสารองค์กร
กลุ่มสื่อสารองค์กร
กลุ่มสื่อสารองค์กร
กลุ่มสื่อสารองค์กร
กลุ่มสื่อสารองค์กร
กลุ่มสื่อสารองค์กร

ภาพประกอบ

นายวิโรจน์ เทียมเมือง
นายวิชาญ ธีระสืบสกุล
นายทวีศักดิ์ แบนคุ้มญาติ
นายพิสิทธิ์ วิเชียรทศพร
นางสาววชิราภรณ์ ณ ศรีโต
นายพลวรรณ ส่ายเสวี่

สำนักประสานงานโครงการพื้นที่ ๔
กลุ่มสื่อสารองค์กร
กลุ่มสื่อสารองค์กร
กลุ่มสื่อสารองค์กร
กลุ่มสื่อสารองค์กร
กลุ่มสื่อสารองค์กร

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ และพระบรมวงศ์
๒. เพื่อเผยแพร่พระราชกรณียกิจในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ และพระบรมวงศ์ ที่ได้พระราชทานแนวพระราชดำริการพัฒนาประเทศและการพัฒนาช่วยเหลือประชาชน
๓. เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวพระราชดำริ และโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริให้แก่ประชาชน หน่วยงานภาครัฐ เอกชน และสื่อมวลชน ให้ได้รับทราบข้อมูล อย่างถูกต้องและกว้างขวางยิ่งขึ้น

ดำเนินการโดย

กลุ่มสื่อสารองค์กร
สำนักประชาสัมพันธ์
สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงาน
โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

อาคารสำนักงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
เลขที่ ๒๐๑๒ ซอยอรุณอมรินทร์ ๓๖ ถนนอรุณอมรินทร์ แขวงบางยี่ขัน
เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร ๑๐๗๐๐
โทรศัพท์ ๐ ๒๔๔๗ ๘๕๐๐ โทรสาร ๐ ๒๔๔๗ ๘๕๖๒
<http://www.rdpb.go.th>
ตู้ ปณ.๙ ปณฝ.ทำเนียบรัฐบาล กรุงเทพฯ ๑๐๓๐๒

(วารสารอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จัดทำขึ้นเพื่อแจกจ่าย ห้าหมื่นฉบับ)

โปรดทราบ

- บทความและข้อเขียนต่าง ๆ ในวารสารอันเนื่องมาจากพระราชดำริ เป็นความคิดเห็นส่วนตัวของผู้เขียน ไม่ใช่ความเห็นของสำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (สำนักงาน กปร.)
- หากมีความประสงค์จะนำข้อมูลไปเผยแพร่โปรดระบุแหล่งที่มาของข้อมูลด้วย

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้ฯ จ.เชียงใหม่

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพานฯ จ. สกลนคร

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยทรายฯ จ.เพชรบุรี

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาหินซ้อนฯ จ.ฉะเชิงเทรา

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอ่าวคุ้งกระเบนฯ จ.จันทบุรี

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ จ.นราธิวาส

